

A. RAPOR VEREN TARAF

Akit Taraf	Türkiye Cumhuriyeti
ULUSAL ODAK NOKTA	
Kurumun tam adı	Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
İrtibat memurunun adı ve unvanı	Prof. Dr. M. Kemal YALINKILIÇ, Genel Müdür
Posta adresi	Söğütözü Cad. No: 14/E Söğütözü-Ankara
Telefon	+90 312 207 60 63 veya +90 312 207 70 39
Faks	+90 312 207 59 81
E-posta	
ULUSAL RAPOR İÇİN İRTİBAT MEMURU (EĞER YUKARIDAKİNDEN FARKLI İSE)	
Kurumun tam adı	Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
İrtibat memurunun adı ve unvanı	Mustafa AKINCIOĞLU, Genel Müdür Yard.
Posta adresi	Söğütözü Cad. No: 14/E Söğütözü-Ankara
Telefon	+90 312 207 60 21
Faks	+90 312 207 59 59
E-posta	
ARZ	
Ulusal raporu göndermekten sorumlu kişinin imzası	Prof. Dr. M. Kemal YALINKILIÇ Genel Müdür
Gönderme tarihi	

Raporun hazırlanması konusunda bilgiler

Kutu I – Lütfen bu raporun hazırlanmasına ilişkin bilgiler verin, dâhil olan paydaşlar ve rapor için temel olarak kullanılan materyaller konusundaki bilgileri de ekleyin.

Bu rapor UNEP/GEF "Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin ulusal raporlarının hazırlanması, bilgi alışverişi sisteminin kurulması ve ulusal biyolojik çeşitlilik stratejisi ve eylem planının güncelleştirilmesi (GFL 2328 2716 4848)" projesi kapsamında katılımcı bir yöntemle hazırlanmıştır. Raporun hazırlanmasında katılımlı yöntemlerin uygulanması ve katılımcılara bilimsel ve teknik konularda akademik danışmanlık sağlanması için özel bir danışmanlık firmasından hizmet satın alınmıştır. Katılımcı süreç 2 aşamalı Delphi uygulaması ile gerçekleştirilmiştir. Dephi'nin ilk aşamasında rapordaki sorular anket formunda, Sözleşme'nin uygulanmasına katkısı olan veya faaliyet konuları nedeniyle uygulama üzerinde etkiye sahip olan kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri temsilcileri arasından Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından tespit edilen 100 katılımcıya elektronik ortamda gönderilmiştir. Daha sonra, 100 katılımcı ile 3 gün süren atölye çalışmalarında Delphi 1. aşamanın bulguları katılımcılara sunulmuş ve seçeneklere odak grup çalışmalarında yaptıkları tartışmalarla son hallerini vermelerini sağlanarak Dephi 2. aşama tamamlanmıştır. Ardından, akademik danışmanların ve Çevre ve Orman Bakanlığı uzmanlarının desteği ile Dephi 2. aşamanın sonuçları analiz edilerek rapora son hali verilmiştir.

Rapor için temel oluşturan materyaller şunlardır:

- Proje kapsamında yapılan anket çalışması ile derlenen bilgi ve görüşler,
- Çalışma toplantısı çıktıları,
- Biyolojik çeşitlilik ile ilgili mevcut mevzuat,
- Biyolojik çeşitlilik ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan ve çeşitli alanlarda hazırlanmış strateji, plan ve programlar (Türkiye Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı, Türkiye Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi Eylem Planı, Türkiye Bitki Genetik Çeşitliliğinin Yerinde Korunması Ulusal Planı, Karadeniz'in Korunması ve Rehabilitasyonuna İlişkin Eylem Planı, Özel Deniz Koruma Alanlarının Korunması Akdeniz Eylem Planı, Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Eylem Programı, Bilim ve Teknoloji öngörü belgesi Vizyon 2023, Ulusal Kalkınma Planı, vb)
- Çeşitli kurumlar tarafından yürütülen projelerin çıktıları.

B. ÖNCELİKLERİN BELİRLENMESİ, HEDEFLER VE ENGELLER

Kutu II – Lütfen mevcut verilere ve bilgilere dayalı olarak ülkenizde biyoçeşitliliğin farklı bileşenlerinin durumu ve gidişatının genel bir değerlendirmesini sununuz.

Türkiye , Avrupa ile Asya arasında hem kültürel, hem de doğal bir köprü konumuna sahip olması ve iklimsel ve coğrafik farklılıklar göstermesi sebebiyle zengin bir biyoçeşitliliğe sahiptir. Türkiye her biri kendine özgü türlere ve doğal ekosistemlere sahip 3 farklı biyo-coğrafik bölgeden oluşmaktadır. Yaklaşık 3000 tanesi ülkeye özgü endemik türlerden oluşan 11.000 bitki türüne ve 80.000 üzerinde fauna türüne sahiptir. Ayrıca tarım bitkilerinin yabancı akrabalarının 2 ana gen merkezi ile göçmen kuşların 3 ana güzergâhı da Türkiye’de yer almaktadır.

: Türkiye Avrupa- Sibiryaya, İran- Turan ve Akdeniz olmak üzere 3 farklı biyo-coğrafik bölgeyi içermektedir. Bu bölgeler arasındaki geçiş zonları ile beraber çeşitli ekosistemleri barındırmaktadır. Besin olarak yetiştirilen tahılların pek çoğu Türkiye’ye özgü yabancı türlerden türetilmiş olduğundan, ekonomik açıdan belki de en önemli ekosistem "step" ekosistemidir. Pek çok tür ve çeşitteki canlı için uygun beslenme, üreme ve barınma ortamı olan sulak alanlar ise, tropikal ormanlardan sonra biyolojik çeşitliliğin en yüksek olduğu ekosistemlerdir. Bu ekosistemler nesli tehlike altında ve endemik olan birçok tür için hayati öneme sahiptirler. Bu ekosistemlerde önemli tahribatlar meydana gelmiş olup, tümünde endemik, tehlike ve tehdit altında olan ya da yok olmuş türler tespit edilmiştir. Biyoçeşitlilik kaybının en fazla olduğu ekosistemler step ekosistemleri ve kıyı alanlarıdır. –

2001 yılından sonra Türkiye’deki korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı %4’den yaklaşık %6’ya yükselmiştir. Ancak mevcut yasalar step ekosistemindeki biyoçeşitliliği korumaya yönelik hükümleri içermediğinden, bu ekosistemlerde biyoçeşitlilik kaybı devam etmektedir.

- *Ex-situ* koruma kapasitesi ve korumaya alınan materyal sayısı artmış, fakat bu çalışmalar kültür bitkileri ve onların yabancı akrabaları ile sınırlı kalmıştır.

- Yeni yasal düzenlemelerle koruma ve sürdürülebilir kullanım yönünde olumlu adımlar atılmış(Mera kanunu, Çevre kanunu vb), fakat biyoçeşitliliği olumsuz etkileyen yeni yasal düzenlemelerde yapılmıştır.(Turizm Teşvik Kanunu ve Maden kanunu v.s. gibi)

- Orman alanlarının ülke yüzölçümüne oranı % 26,6’dan % 27,2’ye yükselmiş ancak bu ormanların yarısı bozuk orman statüsünde olup artış ağaçlandırma sahalarında sağlanmıştır. Ayrıca orman yangınlarında artış olmuştur.

- Medyanın çevrenin korunması ile ilgili konulara ilgisi ve bu alanda yapılan program sayısı artmış, halkın doğal çevreye karşı koruma duyarlılığı ve bilinç düzeyi geliştirilmiş fakat insan faktörlü biyoçeşitlilik kayıpları devam etmiştir.

Türkiye sahip olduğu Biyoçeşitliliği yüksek öncelikle ve Biyoçeşitlilik sözleşme maddeleri ile uyumlu bir şekilde koruyabilmek için gerekli yasal, kurumsal ve personel altyapısına sahip olmasına rağmen, kısıtlı kaynaklar ve kurumlar arası eşgüdüm eksikliğinden koruma etkinlikleri arzu edilen düzeyde değildir.

Önceliklerin Belirlenmesi

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

1. Aşağıda uygun sütunu (x) ile işaretleyerek ülkenizin Sözleşmenin farklı maddeleri, hükümleri ve bunlarla ilişkili kararları ve ilgili iş programlarının uygulanmasına verdiği öncelik düzeyini belirtin.

Madde / Hüküm / İş Programı	Öncelik Düzeyi		
	Yüksek	Orta	Düşük
a) Madde 5 – İşbirliği		X	
b) Madde 6 – Koruma ve sürdürülebilir kullanım için genel tedbirler		X	
c) Madde 7 – Belirleme ve izleme	X		
d) Madde 8 – <i>In-situ</i> koruma	X		
e) Madde 8(h) – Yabancı türler	X		
f) Madde 8(j) – Geleneksel bilgiler ve ilgili hükümler		X	
g) Madde 9 – <i>Ex-situ</i> koruma	X		
h) Madde 10 – Biyolojik çeşitlilik bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımı		X	
i) Madde 11 – Teşvik tedbirleri		X	
j) Madde 12 – Araştırma ve eğitim		X	
k) Madde 13 – Halk eğitimi ve bilinçlilik		X	
l) Madde 14 – Etki değerlendirmesi ve olumsuz etkilerin azaltılması		X	
m) Madde 15 – Genetik kaynaklara erişim	X		
n) Madde 16 – Teknolojiye erişim ve teknoloji transferi	X		
o) Madde 17 – Bilgi alış veriş		X	
p) Madde 18 – Bilimsel ve teknik işbirliği		X	
q) Madde 19 – Biyoteknolojinin muamelesi ve faydalarının yaygınlaştırılması		X	
r) Madde 20 – Finansal kaynak		X	
s) Madde 21 – Finansal mekanizma		X	
t) Tarımsal biyoçeşitlilik	X		

u) Orman biyoçeşitliliği	X		
v) İç su biyoçeşitliliği	X		
w) Deniz ve kıyı biyoçeşitliliği	X		
x) Kurak ve yarı kurak alanların biyoçeşitliliği	X		

Uygulamadaki Zorluklar ve Engellemeler

2. Lütfen aşağıdaki skalyı kullanarak, ülkenizin Sözleşme hükümlerinin (5, 6,7, 8, 8h, 8j, 9, 10, 11,12, 13, 14, 15,16, 17, 18, 19 ve 20) uygulanmasında karşı karşıya kaldığı engellemelerin seviyesini derecelendirin	
3 = Yüksek Engelleme	1 = Düşük Engelleme
2 = Orta Engelleme	0 = Engellemenin üstesinden gelindi
N/A = Uygulanabilir değil	

Engellemeler	Maddeler																	
	5	6	7	8	8h	8j	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a) Politik istek ve destek eksikliği	N/A	2	1	1	2	N/A	1	2	2	1	0	1	1	1	N/A	N/A	1	2
b) Sınırlı halk ve ilgi grupları katılımı	N/A	0	0	2	0	N/A	0	2	0	0	0	0	2	2	0	0	0	N/A
c) Biyoçeşitlilik konularının diğer sektörlere entegrasyonun ve ortak anlayışının eksikliği	N/A	2	1	3	3	N/A	1	3	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2
d) Öntedbir ve öneylem tedbirlerinin eksikliği	N/A	1	1	2	2	N/A	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2
e) Kurumsal zayıflık nedeniyle eyleme geçmede yetersiz kapasite	N/A	1	2	2	2	N/A	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2
f) Deneyim ve teknoloji transferinin eksikliği	N/A	1	1	1	1	N/A	2	3	1	1	1	1	1	3	1	1	1	2
g) Geleneksel bilgi kaybı	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayirt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayirt responding using the table at question 247.

h) Tüm hedefleri destekleyici yeterli bilimsel araştırma kapasitesinin eksikliği	N / A	2	2	1	2	N/A	1	2	N/A	2	1	2	1	2	N/A	N/A	1	2
i) Erişilebilir bilgi eksikliği	N / A	1	3	2	2	N/A	1	1	2	2	1	1	2	3	2	2	2	1
j) Tüm seviyelerde halk eğitimi ve bilincinin eksikliği	N / A	1	1	2	2	N/A	1	3	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1
k) Mevcut bilimsel ve geleneksel bilginin yeterince kullanılmaması	N / A	1	3	2	2	N/A	1	3	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
l) Biyoçeşitliliğin ve sağladığı mal ve hizmetlerin kaybının yeterince anlaşılıp belgelenmemesi	N / A	2	2	2	2	N/A	1	3	2	2	2	3	2	2	1	1	1	2
m) Mali, insan, teknik kaynakların eksikliği	N / A	3	3	3	3	N/A	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	3	3
n) Ekonomik teşvik tedbirlerinin eksikliği	N / A	3	2	3	2	N/A	1	3	3	2	1	2	1	2	1	1	1	3
o) Yarar paylaşımı eksikliği	N / A	2	1	2	1	N/A	1	3	2	2	1	1	2	2	1	2	2	3
p) Ulusal ve uluslararası seviyede görevdeşlik eksikliği	N / A	2	1	2	2	N/A	1	2	2	1	1	1	3	3	1	2	2	2
q) İlgili grupları arasında yatay işbirliği eksikliği	N / A	2	1	2	1	N/A	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1
r) Etkin ortaklıkların eksikliği	N / A	2	2	2	2	N/A	1	2	2	2	1	1	2	3	2	2	1	2
s) Akademik çevrenin taahhütlerinin eksikliği	N / A	2	3	2	2	N/A	2	3	1	2	N/A	2	2	2	2	2	2	1
t) Uygun politika ve kanunların	N / A	2	1	2	2	N/A	2	3	3	2	N/A	1	2	2	N/A	1	2	2

eksikliği																		
u) Fakirlik	N/A	2	1	3	2	N/A	1	3	2	1	2	2	N/A	N/A	1	N/A	N/A	2
v) Nüfus baskısı	N/A	2	2	3	2	N/A	1	3	1	1	1	1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2
w) Sürdürülemez tüketim ve üretim modelleri	N/A	2	1	2	2	N/A	N/A	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
x) Yöre halkının kapasite eksikliği	N/A	2	1	3	1	N/A	N/A	3	1	N/A	2	2	2	1	1	N/A	N/A	1
y) Yönetimde ekosisteme dayalı bilgi ve uygulama eksikliği	N/A	2	2	2	2	N/A	N/A	3	1	1	1	2	N/A	N/A	1	1	N/A	1
z) Kanunların yaptırım zayıflığı	N/A	2	1	2	2	N/A	N/A	3	2	1	N/A	1	2	1	1	1	1	1
aa) Doğal afetler ve çevresel değişim	N/A	1	1	2	1	N/A	N/A	3	N/A	N/A	N/A	1	1	N/A	N/A	N/A	N/A	1
bb) Diğerleri (lütfen belirtiniz)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

2010 Hedefi

Taraflar Konferansı, VI/26 nolu kararı ile onayladığı küresel 2010 hedefini netleştirmek, Sözleşmenin iş programları arasındaki uyumu desteklemek ve hedefe doğru ilerlemeyi değerlendirmeye yardımcı olmak için, VII/30 nolu kararının II. ekinde amaçlar ve hedefler için geçici bir çerçeve oluşturamaya karar vermiştir. Taraflar ve Hükümetler bu esnek çerçeve ile kendi hedeflerini geliştirmeye davet edilir. Lütfen aşağıdaki tablolarda yer alan sorulara ve taleplere cevap vererek ilgili bilgileri sağlayınız.

Kutu III.

Amaç 1	Ekosistemlerin, habitatların ve ekolojik toplulukların biyolojik çeşitliliğinin korunmasının desteklenmesi
Hedef 1.1	Dünyanın ekolojik bölgelerinin en az % 10'unun etkin bir şekilde korunması.
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?	
a) Hayır	
b) Evet, küresel hedefle aynı	X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi	
Lütfen aşağıda detayları veriniz.	
-	
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for skipping responding using the table at question 247.

İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	

III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dâhil edildi mi?

a) Hayır	X
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına	
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara	

Lütfen aşağıda detayları veriniz.

IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.

Aşağıdaki tabloda Türkiye’de mevcut koruma statüleri altında korunan alanların dökümü verilmiştir. Türkiye’de korunan alanların tesisi 1950’lerde başlatılmış bir süreçtir. Korunan alanların genişletilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, mevcut korunan alanların daha etkin yönetiminin sağlanması amacıyla, GEF desteği ile “Biyçeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi” projesi başlatılmıştır.

Koruma Alanları	Sayısı	Alanı (ha)	Ülke yüzölçümüne oranı (%)
Milli Parklar	37	853.167	1,09
Tabiat Parkları	19	69.578	0,09
Tabiatı Koruma Alanları	33	64.661	0,08
Tabiat Anıtları	104	6285	0,01
Yaban Hayatı Koruma Alanları ve Üretim İstasyonları	123	1.851.317	2,37
Muhafaza Alanları	53	365.884	0,47
Gen Koruma Ormanları	163	23.408	0,03
Tohum Meşcereleri	344	46.348	0,06

Özel Çevre Koruma Bölgeleri	14	1.149.348 (12003 km ²)	1,47
Ramsar Alanları	9	159.300	0,20
Doğal Sit Alanları	750		..
Doğal Varlıklar	2370		

Toplam % 5,82

V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.

Korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı temel gösterge olarak kullanılmaktadır. BÇS tarafından belirlenen çerçeve dikkate alınarak, UBSEP revizyonu kapsamında göstergeler ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.

Yasaların uygulanmasında engeller (yetki çakışması, yasalar arasındaki çelişkiler ve koordinasyon eksikliği v.s).

Korunan alanların yönetimi ve izlenmesi için gerekli personel ve altyapı eksikliği,
Kalkınma ihtiyaçlarından doğan uygulama zorlukları,

Genetik çeşitlilik merkezlerinin ve bozkır ekosistemlerinin koruma altına alınmasını sağlayan yasal ve kurumsal düzenleme eksikliği.

VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.

Kutu IV.

Hedef 1.2	Biyolojik çeşitlilik için özel önemi olan önemli alanların korunması		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
-			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			X
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz. Kutu III, bölüm IV'de verilmiştir.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz. Kutu III, bölüm V'de verilmiştir.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz. Kutu III, bölüm VI'da verilmiştir.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz. -			

Kutu V.

Amaç 2	Tür çeşitliliğinin korunmasının desteklenmesi		
Hedef 2.1	Seçilen taksonomik grupların türlerinin popülasyonlarındaki düşüşün azaltılması, eski haline getirilmesi ve korunması		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	

e) Orman		X	
f) Dağ		X	

III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?

a) Hayır	
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına	X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara	

Lütfen aşağıda detayları veriniz.

2010 hedefleri belirlenmeden önce, 1999 yılında hazırlanan UBSEP kapsamında tür korumaya yönelik olarak bu hedefe karşılık gelen stratejik eylemler belirlenmiştir. UBSEP revizyonu aşamasında gözden geçirilecektir.

IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.

Türkiye tüm Avrupa'da bulunan bitki türlerinin %75'ine sahiptir. Komşu ülkelerdekinden iki kat daha fazla çeşitliliğe sahip olan Türkiye florasının üçte birini, endemik bitkiler oluşturur. Kiraz, kayısı, badem ve incir gibi türler Türkiye kökenlidir. Türkiye florası, kültürü yapılmış önemli tarımsal bitki türlerinin yabancı akrabalarını ve bu türlerle ilgili genetik çeşitliliği kapsar (örneğin buğday, nohut, mercimek, elma, armut, kayısı, kestane ve Antep fıstığını bu türler arasında sayabiliriz). Türkiye aynı zamanda başta lale olmak üzere birçok süs bitkisinin de anavatanıdır.

Anadolu, aynı şekilde 80.000'in üzerinde tür içeriğiyle fauna açısından da son derece zengindir. Alageyik ve sülünün anavatanı Anadolu'dur. Bir zamanlar aslanlar, kaplanlar ve leoparların serbestçe dolaştığı ülkemizde halen Milli Parklarda ve dağlarda bozayı, yaban domuzu, kurt, vaşak, 400'ün üzerinde kuş türü ve nadiren leopar gibi yabancı ve bazıları tehlikede olan hayvanlara rastlanılmaktadır.

Akdeniz ve Ege kıyıları *Monachus monachus*, *Caretta caretta* ve *Chelonia mydas* gibi nesli tehlikede olan türlere barınma ortamı sağlamaktadır.

Aşağıdaki tabloda, Türkiye'deki, endemik, nadir bulunan ve nesli tükenmiş bitki ve hayvan türlerinin sayıları verilmektedir:

Bitki ve Hayvan Grupları	Tanımlanmış Türler	Endemik Türler	Nadir ve Tehlike Altındaki Türler
BİTKİLER			
Eğreltiler	86	1	
Açık-Tohumlular	23	3	
Tek-çenekliler	1423	249	
Çift-çenekliler	7415	2509	
HAYVANLAR			
Omurgasızlar	120.000		
Omurgalılar			
Balıklar	472	3	50
Amfibia	20	1	
Sürüngenler	93	2	
Kuşlar	454		14
Memeliler	155	1	

(UBSEP bölüm 3.1.4)

Şu anda 46'sı endemik olan 104 bitki türü tehlike altındadır. *Sternbergia candida*, *Saponaria halophilla*, *Glycyrhiza iconica*, *Thermopsis turcica* ve *Helichrysum persmenianum* gibi süs bitkileri de yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. 183'ü endemik olan 388 zarar görmeye açık bitki türü mevcuttur. (3.1.4.2.)

UBSEP'in 3. bölümünde tür korumaya yönelik mevcut durum ve eğilimler ayrıntılı olarak yer almaktadır.

V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.

Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.

VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.

Bu hedef habitat korumayla doğrudan ilgili olduğundan, in-situ koruma ile ilgili engeller tür koruma için de geçerlidir. Bunun yanı sıra başta yabancılar tarafından yapılan araştırmalar sırasında izinsiz materyal toplanması olmak üzere türlerin doğadan kontrolsüz toplanması koruma çalışmalarını engellemekte ve popülasyonlar üzerinde baskı oluşturmaktadır.

VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.

Kutu VI.

Hedef 2.2		Tehdit altındaki türlerin durumunun iyileştirilmesi	
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			

IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.
UBSEP 3. bölümde yer almaktadır.
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.
Kutu V'de bölüm VI'da açıklanmıştır.
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.

Kutu VII.

Amaç 3	Genetik çeşitliliğin korunmasının desteklenmesi		
Hedef 3.1	Tarla bitkilerinin, çiftlik hayvanlarının ve hasatı yapılan ağaç türlerinin, balıkların ve yaban hayatının ve diğer değerli türlerin genetik çeşitliliğinin korunması, ilişkili yerli ve yerel bilgilerin idame ettirilmesi		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal	X		2010 hedefleri belirlenmeden önce, bitki genetik çeşitliliğinin yerinde korunması projesi kapsamında bir ulusal plan hazırlanmış ve planda bitki genetik çeşitliliğinin korunmasına yönelik ulusal hedefler belirlenmiştir.
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara	X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.	
2010 hedefleri belirlenmeden önce, bitki genetik çeşitliliğinin yerinde korunması projesi kapsamında bir ulusal plan hazırlanmış ve planda bitki genetik çeşitliliğinin korunmasına yönelik ulusal hedefler belirlenmiştir. Ayrıca tarım sektörünün programlarında yer almaktadır.	
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.	
Yerinde korunması ile ilgili mevcut durum ve eğilim hedef 1.1'de (Kutu III) anlatılmıştır. Genetik çeşitliliğin <i>ex-situ</i> korunması tarım ve ormancılık programları dahilinde yapılmakta ve artış eğilimi göstermektedir.	
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.	
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.	
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.	
Kalkınma ihtiyaçlarından doğan uygulama zorlukları, Genetik çeşitlilik merkezlerinin ve bozkır ekosistemlerinin koruma altına alınmasını sağlayan yasal ve kurumsal düzenleme eksikliği, Mali ve teknik imkanların kısıtlı olması, Sözleşme'nin yarar paylaşımı hükümlerinin uygulanmasında gelişmiş ülkeler tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması ve taahhütlere uyulmaması	
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.	

Kutu VIII.

Amaç 4	Sürdürülebilir kullanım ve tüketimin desteklenmesi.		
Hedef 4.1	Biyolojik çeşitliliğe dayalı ürünlerin sürdürülebilir olarak yönetilen kaynaklardan türetilmesi ve üretim alanlarının biyolojik çeşitliliğin korunması ile uyumlu olarak yönetilmesi.		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			x
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	

e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına		X	
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara		X	
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
1999 yılında hazırlanan UBSEP kapsamında stratejik hedefler arasında Biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik kaynakların sürdürülebilir bir biçimde kullanılması da yer almaktadır. (UBSEP Bölüm V.) Kalkınma programı ile sektörel programlarda sürdürülebilir kullanım yaklaşımı prensip olarak benimsenmiştir.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
UBSEP kapsamında sürdürülebilir kullanım yaklaşımı ekosistemler alt başlığı altında genel bazda ele alınmış (UBSEP Bölüm III.) yürütülen GEF destekli "Biyçeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi" projesi kapsamında mevcut korunan alanlarda etkin yönetim anlayışı çerçevesinde, korunan alanlar içinde sürdürülebilir kullanım anlayışına dayalı yönetim modelleri geliştirilmiştir.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
UBSEP kapsamında engeller genel bazda Bölüm III'de ele alınmıştır. Ayrıca genel bazda engel olarak; Kalkınma ihtiyaçlarından doğan uygulama zorlukları, Genetik çeşitlilik merkezlerinin ve bozkır ekosistemlerinin koruma altına alınmasını sağlayan yasal ve kurumsal düzenleme eksikliği, Mali ve teknik imkanların kısıtlı olması, Bunun yanı sıra başta yabancılar tarafından yapılan araştırmalar sırasında izinsiz materyal toplanması olmak üzere türlerin doğadan kontrolsüz toplanması da sürdürülebilir kullanım yaklaşımında engel oluşturmaktadır.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu IX.

Hedef 4.2	Biyolojik kaynakların sürdürülebilir olmayan tüketiminin veya biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerin azaltılması
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?	
a) Hayır	
b) Evet, küresel hedefle aynı	X

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for skipping responding using the table at question 247.

c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			x
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			x
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
1999 yılında hazırlanan UBSEP kapsamında stratejik hedefler arasında Biyolojik çeşitliliğin korunması ve biyolojik kaynakların sürdürülebilir bir biçimde kullanılması da yer almaktadır. (UBSEP Bölüm V.) Kalkınma programı ile sektörel programlarda biyoçeşitliliğin korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını olumsuz etkileyen faktörler ele alınmıştır.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
ÇED Yönetmeliği kapsamında sektörel bazda yatırım faaliyetlerinde biyoçeşitliliğin azalmasına sebep olan faktörler ele alınmakta ve bunlarla ilgili tedbirler alınması sağlanmaktadır. Sektörel uygulamalarda sürdürülebilir kullanım anlayışı yaygınlaşma eğiliminde olmakla birlikte, kalkınma ihtiyaçlarından kaynaklanan uygulama zorlukları bulunmaktadır.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
Kalkınma ihtiyaçlarından doğan uygulama zorlukları ve mali kısıtlamalar.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu X.

Hedef 4.3	Hiçbir yabancı flora veya fauna türünün uluslararası ticaretle tehlike altında kalmaması
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?	

a) Hayır	
b) Evet, küresel hedefle aynı	X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi	
Lütfen aşağıda detayları veriniz.	
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.	
İş Programı	Evet Hayır Detaylar
a) Tarımsal	X
b) İç su	X
c) Kıyı ve deniz	X
d) Kurak ve yarı kurak alan	X
e) Orman	X
f) Dağ	X
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?	
a) Hayır	
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına	X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara	
Lütfen aşağıda detayları veriniz.	
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz. Türkiye CITES tarafı bir ülke olarak bu hedefe yönelik gerekli tedbirleri almakta ve uygulamaktadır. Ticareti yapılan türlerin ticaretini düzenleyen yasal, kurumsal ve idari yapı mevcuttur.	
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz. Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.	
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz. Gümrüklerde fauna ve flora türlerini tanıyarak kaçakçılığı önleyebilecek teknik eğitime sahip yeterli personel olmaması ve bu amaca yönelik altyapı eksikliği, kaçakçılığı yapılırken yakalanan türlerin geçici olarak muhafaza edilebileceği kurtarma merkezlerinin olmaması.	
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.	

Kutu XI.

Amaç 5	Habitat kaybı, arazi kullanımındaki değişim ve arazi bozulması ile sürdürülebilir olmayan su kullanımından kaynaklanan baskıların
---------------	--

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

	azaltılması.		
Hedef 5.1	Doğal habitatların kayıp ve bozulma oranının azaltılması		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
UBSEP ve sektörel (tarım ve orman) planlarda habitat kaybının azaltılması/önlenmesine yönelik hedeflerde yer almaktadır.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
UBSEP kapsamında habitat kaybı ekosistemler bazında bölüm III. ele alınmış olup, strateji kısmında ise ekolojik yönetim yaklaşımıyla biyoçeşitlilik habitat ve ekosistem bazında korunmasına yönelik hedefler mevcuttur. Genel bazda habitat korunması yaklaşımının yanı sıra, sanayileşme ve turizm sektörlerindeki kalkınma hedefli gelişmeler, habitat kaybına sebep olmaktadır.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
Kalkınma ihtiyaçları doğrultusunda koruma kullanma dengesinin kurulamaması, eğitimsizlik, sosyo ekonomik ihtiyaçlar			

VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.

Kutu XII.

Amaç 6	Yayılmacı yabancı türlerden kaynaklanan tehditlerin kontrolü.		
Hedef 6.1	Ana potansiyel yabancı yayılmacı türler için giriş yollarının kontrol edilmesi.		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			x
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		x	
b) İç su		x	
c) Kıyı ve deniz		x	
d) Kurak ve yarı kurak alan		x	
e) Orman		x	
f) Dağ		x	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
UBSEP ve Sektörel (tarım ve denizcilik) plan ve politikalarında yabancı türler konusu biyoçeşitliliğe olumsuz etkileri yönünden ele alınmıştır.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
UBSEP'in E bölümünde yabancı türler konusu ele alınmış olup, UBSEP revizyonu kapsamında ekosistemler bazında istilacı-yabancı türlerin mevcut durum ve eğilimleri ayrıntılı ele alınacaktır.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun			

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.

VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.

Sosyo ekonomik ihtiyaçlar, teknik personel ve kapasite ihtiyacı, yabancı türlerin giriş yollarına yönelik gerekli düzenlemelerin yapılamamış olması.

VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.

Kutu XIII.

Hedef 6.2

Ekosistemleri, habitatları ve türleri tehdit eden ana yabancı türler için yönetim planlarının mevcut bulunması

I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?

a) Hayır

b) Evet, küresel hedefle aynı

c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi

x

Lütfen aşağıda detayları veriniz.

II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.

İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal	X		
b) İç su	X		
c) Kıyı ve deniz	X		
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman	X		
f) Dağ		X	

III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?

a) Hayır

b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına

c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara

X

X

Lütfen aşağıda detayları veriniz.

UBSEP ile tarım ve ormancılık sektöründeki planlarda, deniz ve iç sularda su ürünleri avcılığını düzenleyen sirkülerde yabancı türler konusu, türler bazında ele alınmış ve söz konusu türlere yönelik yönetim planları geliştirilmiştir.

IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.

Akdeniz'de yayılış gösteren istilacı yabancı tür olan Caulerpa Türüne yönelik araştırma projesi kapsamında ülke kıyılarımızda bulunmayan Caulerpa türlerinin ülkemize giriş yollarının önlenmesine yönelik tedbirleri içeren yönetim planı geliştirilmiştir. Bunun yanı sıra önemli türlere yönelik proje bazında tarım sektöründe de araştırma çalışmaları yürütülmektedir. Mevcut durum ve eğilimler UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır. Su Ürünleri Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Su Ürünleri Yönetmeliği'nin 6. maddesi gereğince yıllık olarak hazırlanan deniz ve iç sularda su ürünleri avcılığını düzenleyen sirkülerde türler bazında potansiyel sakıncalı yabancı türler ve ekolojik zararlı yabancı türler listeler halinde yayınlanmaktadır.

V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.

Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.

VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.

Sektörel ihtiyaçlar (deniz turizmi) vasıtasıyla türlerin taşınması, ekonomik ihtiyaçlar, teknik kapasite ve insan kaynağı yetersizliği, yabancı türlerin giriş yollarına yönelik gerekli düzenlemelerin yapılamamış olması.

VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.

Kutu XIV.

Amaç 7	Biyolojik çeşitliliğe karşı iklim değişikliği ve kirlilikten kaynaklanan engellerin ele alınması.		
Hedef 7.1	Biyolojik çeşitlilik unsurlarının iklim değişimine adapte olma özelliğinin korunması ve geliştirilmesi		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			X
b) Evet, küresel hedefle aynı			
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

a) Hayır	X
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına	
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara	
Lütfen aşağıda detayları veriniz.	
-	
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.	
<p>UBSEP kapsamında bu konuda bir değerlendirme yapılmamıştır.</p> <p>UBSEP kapsamında doğal türlerin korunması ana hedef olarak belirlenmiştir. Fakat doğal süreç dışında ıslah ve yeni tekniklerle doğal türlere adaptasyon kazandırılması, doğal türlerin popülasyon dengesi ve genetik yapısında bozulmaya sebep olacağından biyoçeşitliliğin korunması yaklaşımına ters düşmektedir. Bu nedenle, ulusal yaklaşım olarak iklim değişikliğine sebep olan etmenlerin uzaklaştırılması yaklaşımı benimsenmektedir.</p>	
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.	
-	
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.	
-	
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.	

Kutu XV.

Hedef 7.2	Kirliliğin ve kirliliğin biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerinin azaltılması		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
Ulusa Çevre Eylem planında yer almaktadır.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Ev	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal	X		
b) İç su	X		
c) Kıyı ve deniz	X		
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman	X		
f) Dağ		X	

III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?	
a) Hayır	
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına	X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara	X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.	
UBSEP ve UÇEP kapsamında kirlilik boyutu genel bazda ele alınmakla birlikte, sektörel (Orman, tarım, denizcilik, su ve sanayi) plan ve programlarda kirliliğin ve kirliliğin biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerinin azaltılması konuları ayrıntılı ele alınmaktadır.	
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.	
Kirlilik biyoçeşitlilik üzerinde olumsuz etkilere, özellikle popülasyon ve habitat kaybına sebep olmaktadır. Bu bilinçle öncelikle tüm sektörel bazda kirliliğe sebep olan etmenlerin azaltılmasına yönelik tedbirler alınmaktadır.	
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.	
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.	
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.	
Enerji maliyetinin yüksek olması nedeniyle sanayide kirliliğin bertaraf edilmesine yönelik tedbirlerin uygulanamaması, yerel yönetimlerde mali kaynak ve kapasite eksikliği.	
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.	

Kutu XVI.

Amaç 8	Ekosistemlerin mal ve hizmet teslim etme ve geçim kaynağı destekleme kapasitesinin korunması		
Hedef 8.1	Ekosistemlerin mal ve hizmet temin etme kapasitesinin korunması.		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal	X		
b) İç su	X		
c) Kıyı ve deniz	X		

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman	X		
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
UPSEP ve özellikle tarım ve ormancılık sektöründe ekosistemlerin mal ve hizmet temin etme kapasitesinin korunması hedeflenmektedir. Ayrıca iç su ve deniz ekosistemlerinde de biyoçeşitliliğin mal ve hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak ana hedef olarak benimsenmiştir.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
UBSEP 'in III. Bölümünde yer almaktadır.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
Ekonomik zorluklar, eğitim bilinç eksikliği.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XVII.

Hedef 8.2	Özellikle yoksul insanların sürdürülebilir geçim kaynakları, yerel gıda güvenesi ve sağlıklarını destekleyen biyolojik kaynakların korunması		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal	X		
b) İç su		X	

c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman	X		
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
UBSEP ile tarım ve ormancılık sektörel planlarında yoksul insanların sürdürülebilir geçim kaynakları, yerel gıda güvencesi ve sağlıklarını destekleyen biyolojik kaynakların korunması hedefleri yer almaktadır.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
UBSEP III. Bölümde yer almaktadır.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Sözleşme kapsamında geliştirilen göstergelerin bir kısmı kullanılmakla birlikte ulusal şartlara uygun göstergelerin geliştirilmesi UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
Ekonomik zorluklar.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XVIII.

Amaç 9	Yerli ve yerel toplulukların sosyo-kültürel çeşitliliğinin korunması.		
Hedef 9.1	Geleneksel bilgiler, buluşlar ve uygulamaların korunması		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal			

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

b) İç su			
c) Kıyı ve deniz			
d) Kurak ve yarı kurak alan			
e) Orman			
f) Dağ			
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XIX.

Hedef 9.2	Yerli ve yerel toplulukların yarar paylaşımı hakları dahil olmak üzere geleneksel bilgi, buluşlar ve uygulamalar üzerindeki haklarının korunması.		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal			
b) İç su			

c) Kıyı ve deniz			
d) Kurak ve yarı kurak alan			
e) Orman			
f) Dağ			
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XX.

Amaç 10	Genetik kaynakların kullanımından kaynaklanan yararların eşit ve adil biçimde paylaşımının sağlanması.		
Hedef 10.1	Genetik kaynakların her türlü transferlerinin Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları Konusunda Uluslararası Anlaşma ve diğer uygulanabilir anlaşmalara uygun şekilde gerçekleştirilmesi.		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal		X	

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
2010 hedefleri belirlenmeden önce 1999 yılında hazırlanan UBSEP'in yanı sıra, tarım (bitkisel ve hayvansal genetik kaynaklar), ormancılık, su ürünleri ile av ve yaban hayatı alanlarında plan ve programlara entegre edilmiş ve düzenlemeler yapılmıştır.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
Genetik kaynaklara erişimi düzenleyen mevzuat yönetmelikler seviyesindedir. Bu hedefin uygulanması, erişim sağlayan ülkelerin Sözleşmeye uyumunu sağlayacak tedbirler alması ile doğrudan bağlantılı olduğundan ulusal seviyede alınan tedbirler yetersiz kalmaktadır. Sonuç olarak yabancılar tarafından izinsiz veya usulsüz olarak genetik materyal transferi yapılmaktadır.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Bu alanda uluslar arası seviyede kullanılabilecek göstergelere ihtiyaç vardır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
Gümrüklerde kaçak materyal transferini önleyebilecek teknik donanımın olmaması, mali ve teknik yetersizlik nedeniyle genetik kaynakların kayıt altına alınamaması ve izlenememesi.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XXI.

Hedef 10.2	Genetik kaynakların ticari ve diğer kullanımından kaynaklanan yararların söz konusu kaynakları sunan ülkelerle paylaşılması.		
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, küresel hedefle aynı			X
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar

a) Tarımsal		X	
b) İç su		X	
c) Kıyı ve deniz		X	
d) Kurak ve yarı kurak alan		X	
e) Orman		X	
f) Dağ		X	
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			X
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			X
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
2010 hedefleri belirlenmeden önce 1999 yılında hazırlanan UBSEP'in yanı sıra, tarım ve ormancılık sektörlerinde plan ve programlara entegre edilmiş ve düzenlemeler yapılmıştır.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
Türkiye tarım ve ormancılık sektörlerinde çok kısıtlı oranda diğer ülkelerin genetik kaynaklarına erişim sağlamakta ve bu erişimi materyal transfer anlaşmaları ile yaparak, kaynağı sağlayan ülkeyle fayda paylaşımına gitmektedir. Ancak, etkin bir uluslararası mekanizma olmaması nedeniyle, genetik kaynakları sağlayan taraf olarak, kendi genetik kaynaklarından diğer ülkelerin elde ettiği faydalara erişememektedir.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
Bu alanda uluslar arası seviyede kullanılabilecek göstergelere ihtiyaç vardır.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
Etkin bir uluslararası mekanizma ve kaçakçılığa karşı yaptırım olmaması, Gümrüklerde kaçak materyal transferini önleyebilecek teknik donanımın olmaması, mali ve teknik yetersizlik nedeniyle genetik kaynakların kayıt altına alınamaması ve izlenememesi.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XXII.

Amaç 11	Tarafların Sözleşmenin uygulanması için daha iyi mali, insan, bilimsel, teknik ve teknolojik kapasiteye sahip olması.
Hedef 11.1	Madde 20 ile uyumlu olarak Sözleşme altında taahhütlerini etkin bir şekilde uygulamalarına olanak sağlamak için gelişmekte olan ülkelere yeni ve ilave mali kaynakların aktarılması.
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?	
a) Hayır	X
b) Evet, küresel hedefle aynı	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
Türkiye gelişmekte olan ülke olduğundan bu hedefle ilgili sorulara cevap verilmemiştir.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal			
b) İç su			
c) Kıyı ve deniz			
d) Kurak ve yarı kurak alan			
e) Orman			
f) Dağ			
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

Kutu XXIII.

Hedef 11.2	Madde 20 paragraf 4 ile uyumlu olarak Sözleşme altında taahhütlerini etkin bir şekilde uygulamalarına olanak sağlamak için gelişmekte olan ülkelere teknoloji transferinin sağlanması.
I) Ulusal hedef: Yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirlendi mi?	
a) Hayır	X
b) Evet, küresel hedefle aynı	
c) Evet, bir veya daha fazla özel ulusal hedef belirlendi	

Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
Türkiye gelişmekte olan ülke olduğundan bu hedefle ilgili sorulara cevap verilmemiştir.			
II) Özel iş programları için ulusal hedefler: Eğer bu tür ulusal hedefler belirlendiyse, lütfen burada belirtiniz ve kutularda ilgili detayları veriniz.			
İş Programı	Evet	Hayır	Detaylar
a) Tarımsal			
b) İç su			
c) Kıyı ve deniz			
d) Kurak ve yarı kurak alan			
e) Orman			
f) Dağ			
III) Küresel veya ulusal hedef ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil edildi mi?			
a) Hayır			
b) Evet, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planına			
c) Evet, sektörel strateji, plan ve programlara			
Lütfen aşağıda detayları veriniz.			
IV) Lütfen bu hedefle ilgili mevcut durum ve eğilimler hakkında bilgi veriniz.			
V) Lütfen bu hedefle ilgili olarak kullanılan göstergeler hakkında bilgi veriniz.			
VI) Lütfen bu hedefin uygulanmasında karşılaşılan engeller hakkında bilgi veriniz.			
VII) Lütfen diğer ilgili bilgileri veriniz.			

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Küresel Bitki Koruma Stratejisi (KBKS)

Taraflar Konferansı VI/9 nolu kararının ekinde Küresel Bitki Koruma Stratejisini onaylamıştır. Taraflar ve Hükümetler bu esnek çerçevede kendi hedeflerini geliştirmeye davet edilir. Taraflar Konferansı Stratejiyi Sözleşme altında sonuca odaklı hedeflerin kullanımı için pilot bir yaklaşım olarak değerlendirmiştir. VII/10 nolu kararında, Taraflar Konferansı bu hedefleri Üçüncü Ulusal Raporlar için raporlama çerçevesine entegre etmeye karar vermiştir. Lütfen aşağıdaki tablolarda yer alan sorulara ve taleplere cevap vererek ilgili bilgileri sağlayınız.

Kutu XXIV.

Hedef 1. Tam bir dünya florasına doğru bir adım olarak bilinen bitki türlerinin geniş kesimlerin erişimine açık çalışma listesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Ülkemizde var olan bitki türlerine yönelik mevcut durumunu içeren veri tabanı hazırlanmış ve web üzerinden erişime açılmıştır.(TUBİVES)	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
-	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
-	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
-	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXV.

Hedef 2. Ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyelerde bilinen tüm bitki türlerinin koruma durumunun başlangıç değerlendirmesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	

a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Türkiye’de 11.000 civarında bitki türü tespit edilmiş ve öncelikle bu türlerin listeleme çalışmaları halen devam etmektedir. Her bir tür için değerlendirme yapmak için yeterli kapasite ve kaynak olmadığından öncelik tehdit altındaki türlere verilmektedir.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
-	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
-	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
-	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXVI.

Hedef 3. Araştırma ve pratik deneyime dayalı olarak, bitkilerin korunması ve sürdürülebilir kullanımını için protokollerle modeller geliştirilmesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
c) Evet	
d) Hayır	X
Lütfen belirtin	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
c) Evet	
d) Hayır	X
Lütfen belirtin	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)
Tehdit altındaki türlere yönelik projeler bazında çalışmalar yürütülmektedir. Genel bir modellemeye gidilememiştir.
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)
-
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)
-
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller
-
VIII) İlgili diğer bilgiler

Kutu XXVII.

Hedef 4. Dünyanın ekolojik bölgelerinin her birinin en az %10'unun etkin şekilde korunması.	
I) I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu III Hedef 1.1 'de açıklanmıştır.	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	x
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu III Hedef 1.1 'de açıklanmıştır.	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Kutu III Hedef 1.1 'de açıklanmıştır	
IV) IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Kutu III Hedef 1.1 'de açıklanmıştır	
V) V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Kutu III Hedef 1.1 'de açıklanmıştır	
VI) VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
Kutu III Hedef 1.1 'de açıklanmıştır	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXVIII.

Hedef 5. Bitki çeşitliliği için en önemli alanların %50'sinin korunmasının garanti altına alınması.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	x
Lütfen belirtin	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	x
Lütfen belirtin	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Bitki çeşitliliği açısından önemli alanların korunması UBSEP kapsamında biyoçeşitliliğin korunması yaklaşımı altında genel çerçevede ele alınmış olmasına rağmen hedef olarak belli bir yüzdeliğin korunması öngörülmemiştir.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
-	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
-	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
-	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXIX.

Hedef 6. Üretim alanlarının en az %30'unun bitki çeşitliliğinin korunması ile uyumlu yönetimi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	x

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Lütfen belirtin
-
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)
Üretim alanlarında bitki çeşitliliğinin korunması yaklaşımı UBSEP kapsamında tüm biyoçeşitliliğin korunması yaklaşımı altında genel bazda ele alınmış olmasına rağmen bu hedefe yönelik koruma yüzdeliği belirlenmemiştir.
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)
-
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)
-
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller
-
VII) İlgili diğer bilgiler

Kutu XXX.

Hedef 7. Dünyanın tehdit altındaki türlerinin %60'ının <i>in-situ</i> korunması.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Tehdit altındaki türlerinin <i>in-situ</i> korunması yaklaşımı UBSEP kapsamında tüm biyoçeşitliliğin korunmasında temel koruma yaklaşımı olarak öngörülmüş ancak bu hedefe yönelik koruma yüzdeliği belirlenmemiştir.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
-	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
-	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
-	

VII) İlgili diğer bilgiler

Kutu XXXI.

Hedef 8. Tehdit altındaki bitki türlerinin %60'ının tercihen menşe ülkesinde erişilebilir ex-situ koleksiyonlarda korunması, bunların %10'unun kurtarma ve restorasyon programlarında yer alması.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Tehdit altındaki türlerinin ex-situ korunması yaklaşımı UBSEP kapsamında tüm biyoçeşitliliğin korunmasında temel koruma yaklaşımı olarak öngörülmüş ancak bu hedefe yönelik koruma yüzdeleri belirlenmemiştir.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
-	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
-	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
-	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXXII.

Hedef 9. Tarla bitkilerinin ve sosyo-ekonomik değeri olan diğer önemli bitki türlerinin genetik çeşitliliğinin %70'inin korunması ve bunlarla ilgili yerli ve yerel bilginin idamesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu VII , hedef 3.1 yer almaktadır.	

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu VII , hedef 3.1 yer almaktadır	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Kutu VII , hedef 3.1 yer almaktadır	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Kutu VII , hedef 3.1 yer almaktadır	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Kutu VII , hedef 3.1 yer almaktadır	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
Kutu VII , hedef 3.1 yer almaktadır	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXXIII.

Hedef 10. Bitkileri, bitki topluluklarını ve bağlantılı habitatları ve ekosistemleri tehdit eden en az 100 ana yabancı tür için yönetim planlarının uygulamaya konması.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu XIII, hedef 6.2 yer almaktadır.	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu XIII, hedef 6.2 yer almaktadır	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Kutu XIII, hedef 6.2 yer almaktadır	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Kutu XIII, hedef 6.2 yer almaktadır	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Kutu XIII, hedef 6.2 yer almaktadır	

VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller
Kutu XIII, hedef 6.2 yer almaktadır
VII) İlgili diğer bilgiler

Kutu XXXIV.

Hedef 11. Hiçbir yabancı flora türünün uluslararası ticaret nedeniyle tehdit altına düşmemesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu X, hedef 4.3'de yer almaktadır.	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu X, hedef 4.3'de yer almaktadır.	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Kutu X, hedef 4.3'de yer almaktadır.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Kutu X, hedef 4.3'de yer almaktadır.	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Kutu X, hedef 4.3'de yer almaktadır.	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
Kutu X, hedef 4.3'de yer almaktadır.	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXXV.

Hedef 12. Bitkiye dayalı ürünlerin %30'unun sürdürülebilir biçimde yönetilen kaynaklardan elde edilmesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu VIII. Hedef 4.1'de yer almaktadır.	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu VIII. Hedef 4.1'de yer almaktadır.	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Kutu VIII. Hedef 4.1'de yer almaktadır.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Kutu VIII. Hedef 4.1'de yer almaktadır.	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Kutu VIII. Hedef 4.1'de yer almaktadır.	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
Kutu VIII. Hedef 4.1'de yer almaktadır.	
VII) İlgili diğer bilgiler	

Kutu XXXVI.

Hedef 13. Sürdürülebilir geçim kaynaklarını, yerel gıda güvencesini ve sağlığı destekleyen bitki kaynaklarının ve ilgili yerli ve yerel bilginin azalmasıyla başedilmesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu XVII. Hedef 8.2'de yer almaktadır.	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Kutu XVII. Hedef 8.2'de yer almaktadır	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Kutu XVII. Hedef 8.2'de yer almaktadır	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Kutu XVII. Hedef 8.2'de yer almaktadır	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Kutu XVII. Hedef 8.2'de yer almaktadır	

VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller
Kutu XVII. Hedef 8.2'de yer almaktadır
VII) İlgili diğer bilgiler

Kutu XXXVII.

Hedef 14. Bitki çeşitliliğinin öneminin ve korunması gerekliliğinin iletişim, eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi programlarına dahil edilmesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
Bitki çeşitliliği dahil olmak üzere biyolojik çeşitliliğin öneminin iletişim, eğitim ve halkın bilinçlendirilmesi programlarına dahil edilmesi UBSEP kapsamında belirlenen hedefler içinde yer almaktadır.	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
UBSEP kapsamında bu hedef yer almakta olup, bu amaca yönelik ayrı bir ulusal strateji de hazırlanmıştır.	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Biyolojik çeşitliliğin önemi çeşitli eğitim programları ile ele alınmakta, STK'lar bu yönde önemli faaliyetlerde bulunmaktadır.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
Biyolojik çeşitlilik konusunda halkın bilinçlendirilmesine yönelik bir strateji hazırlanmış olup, bu kapsamda faaliyetlere devam edilmektedir.	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
Basın yayın organlarında biyolojik çeşitliliğin önemini işleyen program sayısında ve halkın bilinçlendirilmesine yönelik faaliyet sayısında artış gözlenmektedir.	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
Mali kaynak yetersizliği	
VII) İlgili diğer bilgiler	
-	

Kutu XXXVIII.

Hedef 15. Bu stratejinin hedeflerine ulaşmak için, ulusal ihtiyaçlara göre, uygun bitki koruma tesislerinde çalışan eğitilmiş insan sayısının artırılması.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	X
b) Hayır	
Lütfen belirtin	
UBSEP'in yanı sıra, bilim ve teknoloji (Vizyon 2023) ile tarım sektörlerinin (Tarım şurası kararları) programlarında uzman personel sayısının artırılması hedefi yer almaktadır.	
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)	
Mevcut insan kaynağı UBSEP'in hedeflerine ulaşılması için henüz yeterli değildir.	
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)	
-	
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)	
-	
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller	
Mali kaynak yetersizliği	
VII) İlgili diğer bilgiler	
-	

Kutu XXXIX.

Hedef 16. Ulusal, bölgesel ve uluslararası seviyelerde bitki koruma faaliyetleri ağlarının oluşturulması veya güçlendirilmesi.	
I) Ülkeniz yukarıdaki küresel hedefe karşılık gelen ulusal bir hedef belirledi mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	
-	
II) Ülkeniz yukarıdaki küresel veya ulusal hedefi ilgili planlara, programlara ve stratejilere dahil etti mi?	
a) Evet	
b) Hayır	X
Lütfen belirtin	

-
III) Mevcut durum (lütfen bu hedefle ilgili mevcut durumu belirtin)
FAO, IPGRI, EUFORGENE gibi kuruluş ve oluşumlar kapsamında yürütülen çalışmalara katılım sağlanmakla birlikte, doğrudan bu hedefe yönelik bir çalışma yoktur. Ancak, biyolojik çeşitliliği koruma faaliyetleri için ulusal seviyede bilgi ağı oluşturulmasına yönelik faaliyetler devam etmektedir.
IV) Hedefe ulaşmak için alınan tedbirler (lütfen hedefe ulaşmak bakış açısıyla gerçekleştirilen faaliyetleri, alınan yasal tedbirleri ve atılan diğer adımları belirtin)
Ulusal biyoçeşitlilik takas mekanizması (bcs.gov.tr) kapsamında bu tür bir ağ oluşturulması için çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca TÜBİTAK tarafından çalışmaları devam eden "Araştırmacı Bilgi Sistemi-ARBİS" ve "Ulusal Araştırma Altyapısı Bilgi Sistemi-TARABİS" bu tür bir ağ oluşumunda katkı sağlayabilecek sistemlerdir.
V) Hedefe doğru kaydedilen ilerleme (lütfen hedefe doğru ilerlemenin izlenmesi için kullanılan göstergeleri belirtin)
-
VI) Hedefe doğru ilerlemenin önündeki engeller
Teknik ve mali kapasite yetersizliği, koordinasyon eksikliği.
VII) İlgili diğer bilgiler

Kutu XL.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu stratejinin uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Küresel Bitki Koruma Stratejisinde yer alan hedeflerle 2010 hedefleri büyük oranda dublikasyon yaratmaktadır. Her ikisinin de uygulanması, temel olarak Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına bağlıdır. Diğer taraftan bu derece geniş bir alanda mutlak koruma öngören hedefler, üretim sistemlerinin değiştirilmesi ve alanların daraltılması anlamına geleceğinden, Binyıl Kalkınma Hedeflerinin içinde yer alan yoksullukla mücadele hedefi ile gelişmektedir.

Ulusal seviyede doğrudan doğruya Küresel Bitki Koruma Stratejisini uygulamayı hedefleyen faaliyetler yürütülmemiştir. Ancak bu hedeflerin büyük bölümü, ana hedefi biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı olan UBSEP'de ve diğer sektörel plan ve programlarda yer aldığından, ulusal seviyede koruma ve sürdürülebilir kullanıma yönelik faaliyetler bu kapsamda değerlendirilebilir. Ulusal hedefler stratejideki sayısal hedefleri içermemektedir, çünkü Türkiye'nin bitki çeşitliliği, kapladığı alan ve bitki çeşitliliği dışında diğer biyolojik çeşitlilik unsurları ülke geneli içinde oldukça büyük bir alanı kaplamaktadır. Dolayısıyla stratejideki sayısal hedefler ulusal seviyede uygulanabilir görülmemektedir. Bunların uygulanabilmesi için gelişmekte olan ülkelerde çok ciddi boyutta bir kapasite inşasına ve ekonomik kalkınmaya gereksinim vardır.

Ekosistem Yaklaşımı

Ekosistem yaklaşımı, koruma ve sürdürülebilir kullanımı adil bir yolla destekleyen, arazi, su ve canlı kaynakların entegre yönetimi için bir stratejidir. Ekosistem yaklaşımının uygulanması Sözleşmenin üç amacında dengeye ulaşmaya yardımcı olacaktır. İkinci toplantısında Taraflar Konferansı ekosistem yaklaşımının Sözleşme altındaki eylemler için birincil çerçeve olduğunu tasdik etmiştir (karar II/8). Taraflar Konferansı beşinci toplantısında ekosistem yaklaşımının açıklamasını ve işlevsel rehberini onaylayarak, ekosistem yaklaşımı prensiplerinin ve diğer kılavuz ilkelerinin uygulanmasını tavsiye

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do. Hayirt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayirt responding using the table at question 247.

etmiştir. Taraflar Konferansının yedinci toplantısı, bu defa önceliğin ekosistem yaklaşımının uygulanmasını kolaylaştırmaya verilmesi konusunda anlaşmıştır. Lütfen aşağıdaki sorulara cevap vererek ilgili bilgileri sağlayınız.

3. ♦ Ülkeniz Karar V/6'nin ekinde bulunan ilkeleri ve rehberi hesaba katarak ekosistem yaklaşımını uyguluyor mu? (172)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak uygulanması değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı yönler uygulanıyor	
d) Evet, büyük ölçüde uygulanıyor	X

4. ♦ Ülkeniz yerel, ulusal ve bölgesel koşullara uyarlayarak ulusal politikalar ve yasalar ve uygulama faaliyetleri için pratik ekosistem yaklaşımı ifadeleri geliştiriyor mu? (173)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak geliştirme değerlendiriliyor	X
c) Evet, ekosistem yaklaşımının bazı ilkelerini uygulamak için pratik ifadeler geliştirildi	
d) Evet, ekosistem yaklaşımının çoğu ilkelerini uygulamak için pratik ifadeler geliştirildi	

5. Ülkeniz ekosistem yaklaşımının uygulanması için kapasite geliştiriyor ve kapasite inşası için teknik ve mali destek sunuyor mu? (174)	
a) Hayır	
b) Evet, ülke dahilinde	X
c) Evet, diğer Taraflara destek sağlamak da dahil	

6. ♦ Ülkeniz ulusal sınırlar ötesinde ekosistem yaklaşımının uygulanmasında bölgesel iş birliğini destekliyor mu? (karar V/6) (175)	
a) Hayır	X
b) Evet, gayri resmi işbirliği (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
c) Evet, resmi iş birliği (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Ulusal sınırlar ötesinde ekosistem yaklaşımının uygulanmasında bölgesel iş birliği konusunda ilave yorumlar.

7. Ülkeniz ekosistem yaklaşımının uygulanmasına yardımcı olmak için deneyimlerin alış verişini, kapasite geliştirilmesini, teknoloji transferini ve halkın bilinçlendirilmesini kolaylaştırıyor mu? (karar VI/12 ve VII/11) (176)	
a) Hayır	
b) Hayır, bazı programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtiniz)	X
d) Evet, kapsamlı programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları)	

belirtiniz)	
<p>Ülkeniz ekosistem yaklaşımının uygulanmasına yardımcı olmak için deneyimlerin alış verişinin, kapasite geliştirilmesinin, teknoloji transferinin ve halkın bilinçlendirilmesinin kolaylaştırılması hakkında ilave bilgiler</p> <p>GEF, LIFE ve AB Eşleştirme projeleri kapsamında yapılan çalışmalara ilave olarak; Bitki kaynakları açısından bilgi ağı çalışmaları, ECP/GR, WANANET çalışma grupları üyelikleri ve EURISCO (European Plant Genetic Resources Search Catalogue) bilinç düzeyinin arttırılmasına katkı sağlamaktadır.</p>	

<p>8. Ülkeniz, uygun kurumsal çerçevelerin geliştirilmesi dahil olmak üzere, ekosistem yaklaşımının uygulanması için yetkin bir ortam yaratıyor mu? (karar VII/11)</p>	
a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili politika ve programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı politika ve programlar yürürlükte (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtiniz)	X
d) Evet, kapsamlı politika ve programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtiniz)	
<p>Ekosistem yaklaşımının uygulanması için yetkin bir ortam yaratılması hakkında ilave bilgiler</p> <p>Özel Çevre Koruma Alanları kapsamında bölge müdürlükleri kurularak, ekosistemin bütünsel olarak korunması ve yönetilmesi için uygun bir ortam sağlanmaktadır. Havza yönetimi yaklaşımının uygulanmasına yönelik olarak da projeler bazında ekosistem yaklaşımını uygulayacak birimlerin güçlendirilmesi sağlanmaktadır.</p>	

C. SÖZLEŞME MADDELERİ

Madde 5 – İşbirliği

9. ♦ Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için ulusal hükümler alanı ötesindeki alanlara ilişkin olarak diğer Taraflarla aktif bir şekilde iş birliği yapıyor mu? (3)

a) Hayır	
b) Evet, iki taraflı iş birliği (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
c) Evet, uluslararası programlar (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, uluslararası ve bölgesel anlaşmalar (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
e) Evet, diğer iş birliği şekilleri (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Diğer Taraflarla işbirliği konusunda ilave yorumlar

Türkiye uluslar arası, bölgesel ve ikili anlaşmalar kapsamında, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda sınır aşan boyutta işbirliği yapmaktadır. Bu çerçevede ikili düzeyde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan arasında imzalanan Çevrenin Korunması Hakkında Mutabakat Muhtırası, bölgesel düzeyde Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi ve Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi'nin Karadeniz'de Biyolojik Çeşitliliğin ve Peyzajın Korunması Protokolü, Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması (Barselona) Sözleşmesi ve Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

10. Ülkeniz Sözleşmenin uygulanmasının desteklenmesi için bölgesel, alt-bölgesel veya biyo-bölgesel mekanizmaların geliştirilmesi için diğer Taraflarla birlikte çalışıyor mu? (Karar VI/27 A) (7)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak istişare devam etmektedir	
c) Evet, bazı mekanizmalar ve ağlar kuruldu (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, mevcut mekanizmalar güçlendiriliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Bölgesel, alt-bölgesel veya biyo-bölgesel mekanizmalar ve ağların geliştirilmesi konusunda ilave yorumlar.

Ülkemizin taraf olduğu Bölgesel sözleşmeler (Bükreş, Bern ve Barselona sözleşmeleri) çerçevesinde oluşturulan mekanizmalara (Emerald network, MAP gibi) dahildir, belirtilen sözleşmeler kapsamında bu mekanizmaların daha da güçlendirilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

11. Ülkeniz farklı çok taraflı çevresel anlaşmaların (MEA'lar) ve ilgili bölgesel girişimlerin ulusal düzeyde uygulanmasında politika tutarlılığını, sinerjisini ve etkililiğini en üst düzeye çıkarma amacıyla ulusal politikalar ve programları uyumlulaştırmak için adımlar atıyor mu? (karar VI/20) (4)

a) Hayır	
b) Hayır ancak bu konuda adımlar düşünülüyor.	
c) Evet, bazı adımlar atılıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

d) Evet, kapsamlı adımlar atılıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Ulusal düzeyde politikalar ve programların uyumlaştırılması konusunda ilave yorumlar	
<p>Taraf olunan sözleşmeler ulusal mevzuatımızın bir parçasıdır. Çevre anlaşmalarının hayata geçirilmesinde ilgili tüm paydaşların katılımını gözeterek ulusal uygulamaları tespit etmek amacıyla "Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı" ve "Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Eylem Programı" gibi ulusal strateji ve eylem plan/programları hazırlanmıştır.</p> <p>Kalkınma Planlarında ve Yıllık Programlarda taraf olduğumuz uluslararası anlaşmaların gerekliliklerini yerine getirmeye yönelik politikalar geliştirilmekte ve gerekli tedbirlere yer verilmektedir.</p>	

Kutu XLI.

<p>Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu stratejinin uygulanmasını değerlendirin:</p> <p>a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;</p> <p>b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;</p> <p>c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;</p> <p>d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;</p> <p>e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;</p> <p>f) Uygulamada karşılaşılan engeller.</p>
<p>a-e) Bölgesel sözleşmeler kapsamında yapılan çalışmalar UBSEP'nin başta deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunması olmak üzere çeşitli hedeflerine ulaşılmasında katkı sağlamıştır. Sözleşmenin stratejik planının amaç ve hedeflerinden kapasite geliştirme alanında uluslar arası işbirliği önemli ölçüde katkı sağlamıştır.</p> <p>f) Uluslar arası işbirliği konusunda ulusal seviyede sınırlama veya engel bulunmamaktadır. Bölgesel seviyede de genel olarak ülkeler işbirliğine açık olmakla birlikte ortak eylemlerin uygulanmasında mali kaynak sıkıntısı yaşanmaktadır.</p>

Madde 6 – Koruma ve sürdürülebilir kullanım için Genel Tedbirler

12. Ülkeniz Sözleşmenin üç amacının uygulanması için ulusal çerçeveyi sağlamak üzere etkin ulusal stratejileri, planları ve programları yürürlüğe koydu mu? (Stratejik Plan, Amaç 3.1)	
a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili stratejiler, planlar ve programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı stratejiler, planlar ve programlar yürürlükte (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı stratejiler, planlar ve programlar yürürlükte (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Sözleşmenin üç amacının uygulanmasına yönelik stratejiler, planlar ve programlar hakkında ilave bilgiler.	
UBSEP 1999 yılında hazırlanmıştır.	

13. ♦ Ülkeniz stratejileri ve eylem planları dahilinde ölçülebilir hedefler koydu mu? (karar II/7 ve III/9) (9)

a) Hayır	X
b) Hayır, ölçülebilir hedefler halen gelişimin erken aşamalarında	
c) Hayır, ancak ölçülebilir hedefler gelişimin ileri aşamalarında	
d) Evet, ilgili hedefler konuldu (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
e) Evet, ilgili hedeflerin uygulanışı konusunda raporlar mevcut	

Stratejiler ve eylem planları dahilinde konulan hedeflere ilişkin ilave yorumlar.

Mevcut haliyle strateji hedefleri ölçülebilir hedefler değildir, bu nedenle stratejinin revizyonu için çalışmalara başlanmıştır

14. Ülkeniz ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planında öncelikli eylemleri belirledi mi? (karar VI/27 A) (11)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak belirlenecek	
c) Evet, öncelik eylemleri belirtildi (lütfen belirtin)	X

Belirlenen öncelikli eylemler konusunda ilave yorumlar.

1999 yılında hazırlanan ve 2001 yılında gözden geçirilen UBSEP’de aşağıdaki öncelikler belirlenmiştir:

1. “Çevre Bakanlığının koordinasyonunda biyolojik çeşitliliğin korunması ile ilgili mevcut hukuksal yapının irdelenmesi; hukuki yapıdaki boşlukların ve çelişkilerin giderilmesine ve daha etkin bir koruma ve yönetimin sağlanmasına yönelik hukuksal düzenlemelerin yapılması.

2. Çevre Bakanlığının sorumluluğunda ulusal ve uluslararası taraflar arasında işbirliği ve bilgi alışverişini sağlayacak “Takas Mekanizması”nın oluşturulması ve işler hale getirilmesi

3. Biyolojik çeşitlilik yönünden zengin alanlar, özellikle tehdit, tehlike altındaki ve endemik tür habitatları ile biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için entegre ekosistem yönetim planları ve koruma programlarının başlatılması

4. Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı için toplumun her seviyesinde doğa koruma kavramları ve prensipleri ile ilgili eğitim çalışmalarının yaygınlaştırılması.

5. Biyolojik çeşitlilik ve doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili mevcut kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin artırılması.

6. Ekosistemlere yabancı türlerin girişini önlemek ve hali hazırda girmiş olup, ekosisteme karşı bir tehdit arz eden yabancı türlerin envanterlerinin çıkarılması ve kontrolünü sağlamak amacıyla yasal ve kurumsal bir çerçevenin geliştirilmesi.

7. Sektörel ve ekosistem düzeyinde biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı ve korunması için teşvik tedbirleri kullanımının geliştirilmesi.

8. Doğal kaynakların süreç içerisinde eğilim ve durumlarının izlenmesinde biyolojik çeşitlilik göstergelerinin belirlenmesi.

9. İnsan sağlığını da hesaba katarak biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerine transgenik organizmaların ters etkilerinin kontrolü ve önlenmesinde yasal, idari ve kurumsal mekanizmanın oluşturulması.

10. Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin özelliklerini bir bütün olarak ele alan ve bu önemli ekolojik özelliklerin korunabilmesi için Türkiye'nin ekolojik özelliklerini temsil eden "Korunan Alanlar Ağını" ortaya koyan bir envanterin oluşturulması.

Ancak sözleşme kapsamında onaylanan yeni iş programları ve değişen ülke koşulları dikkate alınarak bu öncelikler yeniden gözden geçirilecektir.

15. Ülkeniz biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ve fayda paylaşımını ilgili sektörel veya sektörler arası planlar, programlar ve politikalara entegre etti mi? (karar VI/27 A) (13)

a) Hayır

b) Evet, bazı sektörlerde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

c) Evet, ana sektörlerde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

d) Evet, tüm sektörlerde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Biyçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ve fayda paylaşımının ilgili sektörel veya sektörler arası planlar, programlar ve politikalara entegre edilmesine ilişkin ilave bilgiler.

Başta tarım ve ormancılık olmak üzere ana sektörlerde entegrasyon sağlanması için çalışmalar yapılmaktadır. Ulusal Kalkınma Planlarında tarım ve ormancılık sektörlerinde koruma ve sürdürülebilir kullanım konularına yer verilmektedir. Bu doğrultuda tarım ve ormancılık sektörlerinin plan ve programlarında bazı hedefler belirlenmiştir. Entegrasyonun diğer ana sektörlerde de sağlanması için adımlar atılmaktadır.

16. Ülkenizin ulusal biyoçeşitlilik stratejisi veya eylem planı (UBSEP) göçmen türler ve bunların habitatlarını ele alıyor mu? (karar VI/20) (6)

a) Evet

b) Hayır

X

Eğer **EVET** ise, lütfen ele alma boyutunu açıklayınız.

a) Göçmen türlerin korunması, sürdürülebilir kullanılması ve / veya iyileştirilmesi

b) Korunan alanlar da dahil olmak üzere göçmen türlerin habitatlarının korunması, sürdürülebilir kullanılması ve / veya iyileştirilmesi

c) Göçün önündeki engeller veya kısıtlamaların en aza indirilmesi veya ortan kaldırılması

d) Göçmen türler için araştırma ve izleme

e) Sınıraşan hareket

X

Eğer **HAYIR** ise, lütfen aşağıdakileri belirtin

a) Ülkenizin ulusal düzeyde göçmen türlere ne ölçüde hitap ettiği

b) 2000 yılından bu yana diğer Menzil Devletleri ile işbirliği

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Biyçeşitlilik ve İklim Değişikliği

17. Ülkeniz biyçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını kapsayan, iklim değişikliği ile mücadeleyi ve ona adaptasyonu amaçlamış projeler uyguladı mı? (karar VII/15)

a) Hayır	X
b) Hayır, ama bazı projeler ve programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı projeler uygulandı (lütfen aşağıda ayrıntıları veriniz)	

Biyçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını kapsayan, iklim değişikliği ile mücadeleyi ve ona adaptasyonu amaçlamış projeler hakkında ilave bilgiler.

18. Ülkeniz iklim değişikliği ile mücadele ve ona adaptasyon projelerinin BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi altında verilen taahhütlere uygunluğunu sağlamak için koordinasyonu kolaylaştırdı mı? (karar VII/15)

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili mekanizmalar geliştiriliyor	
c) Evet, ilgili mekanizmalar yürürlükte (lütfen aşağıda ayrıntıları veriniz)	X

İklim değişikliği ile mücadele ve ona adaptasyon projelerinin BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi altında verilen taahhütlere uygunluğunu sağlamak için koordinasyon hakkında ilave bilgiler.

İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi için kurulan ulusal koordinasyon komiteleri vasıtasıyla her üç sözleşme arasında uyum sağlanmaktadır.

Kutu XLII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Sektörel entegrasyon her üç alanda hedeflere ulaşılmasında önemlidir, ancak bazı sektörlerde entegrasyon sağlanamamıştır.

Kalkınma politikaları ve hedefleri ile örtüşmeyen alanlarda sektörel entegrasyon sağlanamamıştır. Örneğin turizm sektörü gelişmeye açık bir sektör olduğundan koruma-kullanma dengesinin sağlanmasında zorluk yaşanmaktadır

Madde 7 – Belirleme ve izleme

19. ■ Madde 7(a)'da: Ülkeniz genetik, tür ve ekosistem düzeyinde devam eden bir envanter ve / veya izleme programına sahip mi? (14)

a) Hayır	
b) Evet, sadece genetik, tür veya ekosistem düzeyinde seçilmiş/kısmi programlar (lütfen belirtin ve aşağıda ayrıntıları verin)	X
c) Evet, ekosistem düzeyinde tam program, genetik veya tür düzeyinde seçilmiş/kısmi envanterler (lütfen belirtin ve aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Ülkeniz genetik, tür ve ekosistem düzeyinde devam eden envanter programları konusunda ilave yorumlar.

- Genetik düzeyde, orman ağaçları, kültür bitkilerinin yabancı akrabaları, çiftlik hayvanlarının yabancı akrabaları ve bunların yerel çeşitlerine yönelik envanter,
- Tür düzeyinde, tehlike altındaki ve ekonomik öneme sahip bazı türler için envanter ve izleme programları, Örneğin, Kırmızı Benekli Alabalık türleri, Kalkan ve mersin balıkları, Tıbbi sülük türleri, yaban hayvanları, endemik bitkiler v.s. envanteri ve izlenmesi,
- Ekosistem düzeyinde sulak alanların, orman ekosistemlerinin envanter ve izlenmesi,
- Tür ve ekosistem düzeyinde izleme amacına yönelik ulusal bir izleme birimi ÇOB bünyesinde oluşturulmuş olup, etkinlik kazandırma çalışmaları devam etmektedir.

20. ■ Madde 7(b), Sözleşmenin I. ekine göre belirlenen biyolojik çeşitlilik bileşenlerinden hangileri sistematik izleme programına sahip?

a) Ekosistem seviyesinde (kapsanan alana dayalı olarak yüzdeliğini veriniz)	X
b) Tür seviyesinde (taksonomik grup/tür ve her bir grupta bilinen tür sayısı içindeki yüzdeliğini veriniz)	X
c) Genetik seviyede (izleme programlarının sayısını ve odaklandığı alanı belirtiniz)	

Genetik, tür ve ekosistem seviyesinde devam eden izleme programları hakkında ilave bilgiler.

Ekosistem seviyesinde, tüm ülke genelinde korunan alanlar (%6 oranında) izlenmektedir.

Tür seviyesinde ise, Kara Avcılığı ve Su Ürünleri Kanununun eklerinde yer alan türler düzenli olarak izlenmektedir.

21 ■ Madde 7(c), ülkeniz aşağıda belirtilen biyoçeşitliliğe ana tehditler için sistematik izleme programlarına sahip mi?

a) Hayır	
b) Evet, yayılımcı yabancı türler (aşağıda detayları veriniz)	X
c) Evet, iklim değişikliği (aşağıda detayları veriniz)	X
d) Evet, kirlilik/ötrafikasyon (aşağıda detayları veriniz)	X
e) Evet, arazi kullanım değişikliği/arazi bozulması (aşağıda detayları	X

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayirt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayirt responding using the table at question 247.

veriniz)	
f) Evet, aşırı kullanım veya sürdürülebilir olmayan kullanım (aşağıda detayları veriniz)	X
biyoçeşitliliğe ana tehditler için sistematik izleme programları hakkında ilave bilgiler	
<p>Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği kapsamında ÇOB tarafından yerel seviyede kontrol ve denetimler yapılarak, çevre üzerinde olumsuz etkisi olabilecek faaliyetler izlenmekte ve etkilerin mümkün olduğu ölçüde ortadan kaldırılması için tedbirler alınmaktadır.</p> <p>Akdeniz ekosisteminde yayılma ihtimali olan fakat ülkemizde bulunmayan yabancı ve yayılımcı <i>Caulerpa</i> türlerine yönelik yerel komiteler oluşturulmuş ön tedbir olarak izleme çalışmaları yürütmektedir.</p> <p>Nesli tehlike altında olan Akdeniz foku ve deniz kaplumbağası için yürütülen izleme programları kapsamında bu türler üzerinde olumsuz etkisi olabilecek faaliyetler de (denizden kum alımı, balıkçılık, endüstriyel atıklar vb.) takip edilmektedir.</p> <p>İklim değişikliği meteorolojik veriler ve hava kalitesi parametreleri ile izlenmektedir.</p> <p>Kirlilik/ötrafikasyon yerel teşkilatlar tarafından düzenli olarak yapılan denetlemeler yolu ile izlenmektedir.</p> <p>Arazi kullanımı değişikliği/ bozulması Merkezi uzaktan algılama sistemi(GIS) aracılığıyla ülke bazında arazi yapısındaki değişiklikler ve bozulmalar izlenmektedir.</p> <p>Aşırı kullanım veya Sürdürülebilir olmayan kullanım önlemek için av hayvanlarının, su ürünlerinin ve su kaynakları ile sosyo- ekonomik açıdan önemli türlerin kullanımı ilgili kurumların yerel teşkilatları tarafından izlenmektedir.</p>	

22. ♦ Madde 7(d)'de: Ülkeniz izleme ve envanter programlarından elde edilen verileri düzenlemek ve saklamak için bir mekanizmaya sahip mi ve ulusal düzeyde bilgi toplama ve yönetimini koordine ediyor mu? (16)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak bazı sistemler veya mekanizmalar değerlendiriliyor	X
c) Evet, bazı mekanizmalar ve sistemler kuruldu	
d) Evet, bazı mekanizmalar ve sistemler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
e) Evet, göreceli olarak bütünsel bir sistem uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Bilgi toplama ve yönetiminin koordinasyonu konusunda ilave bilgiler.	
<p>TÜBİTAK tarafından kurulan "Türkiye Bitkileri Veri Sistemi" (www.tubitak.gov.tr/tubives) bitkiler için bilgi toplama ve yönetiminde kısmen koordinasyon sağlamıştır. Bu sistemin biyolojik çeşitliliğin tüm unsurlarını kapsayacak şekilde geliştirilmesi için "Türkiye Biyoçeşitlilik Bilgi Sistemi-TUBIOS" adı ile 2003 yılında bir proje başlatılmıştır. Ancak, bilgilerin derlenmesinde zorluk yaşanmaktadır. Standartlaştırılmış ve sistemli veri toplama ve yönetimini sağlamak amacıyla 2004 yılında UNEP/GEF'e proje başvurusu yapılmıştır.</p>	

23. ♦ Ülkeniz ulusal seviyede biyoçeşitliliği izlemek için göstergeler kullanıyor mu ? (karar III/10)(17)
--

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel gösterge tanımlaması yapılacak	X
c) Evet, bazı göstergeler belirlendi (lütfen belirtin)	
d) Evet, göreceli olarak tam bir göstergeler seti tanımlandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Tanımlanan göstergeler konusunda ilave yorumlar.	
UBSEP'in revizyon çalışmasında bu husus ele alınacaktır	

Kutu XLIII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:
a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
f) Uygulamada karşılaşılan engeller.
(Uygulama tam olarak sağlanamadığı için sonuçların etkisi değerlendirilememiştir)
Bilgi ve verilerin paylaşımına açılması konusunda ilgili paydaş desteğinin alınamaması, bilgi alış verişi ve veri toplamaya katılım isteksizliği, belirleme ve izleme yapabilecek kapasitede insan kaynaklarının, kurumsal yapının ve mali mekanizmaların yetersizliği.

Taksonomi konusundaki kararlar

24. ♦ Ülkeniz karar IV/1 ekindeki faaliyetleri uygulamak için bir plan geliştirdi mi? (karar IV/1) (20)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak bir planın geliştirilmesinin erken aşamalarındayız	X
c) Hayır, ancak bir planın geliştirilmesinin ileri aşamalarındayız	
d) Evet, eylem planı uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
e) Evet, uygulama raporları mevcut (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Ülkenizin taksonomik eylem planı konusunda ilave bilgiler.	
Ülkemizde taksonomik çalışmalar değişik alan ve senelerde yapılmış ve yapılmaktadır. Entomoloji ve mikroorganizma alanındaki çalışmalar eksiktir. Yapılan çalışmalar taksonomik eylem planının erken aşamalarını oluşturmaktadır.	
Taksonomik çalışmalar çeşitli üniversitelerin çeşitli bölümlerinde yapılmaktadır, ancak bu çalışmalar belli bir plan çerçevesinde ve koordineli olarak yürütülmemektedir. UBSEP'nin revizyonu sırasında UBSEP'nin bir parçası olarak böyle bir plan geliştirilebilmesi düşünülmektedir.	

25. ♦ Ülkeniz ulusal taksonomik koleksiyonları için uygun alt yapının geliştirilmesinde uzun süreli yatırım yapıyor mu? (karar IV/1) (21)

a) Hayır

b) Evet

X

Ülkenizin ulusal taksonomik koleksiyonları için uygun alt yapının geliştirilmesinde uzun süreli yatırım konusunda ilave bilgiler.

Ülkemiz biyolojik çeşitlilik açısından son derece zengindir. Bu yüzden de farklı kuruluş ve yerlerde dağınık halde koleksiyonlar ve veri tabanları bulunmakla birlikte, sistematik şekilde yapılmış ve korumaya hizmet edecek uluslararası standartlarda Tabiat Tarihi Müzeleri, Botanik Bahçeleri, Akvaryumlar gibi oluşumlar, kaynak ve kurumlar arası eşgüdüm yetersizliği nedeniyle hayata geçirilememiştir. Ege Tarımsal Araştırmalar Enstitüsünde Ulusal gen bankası ve herbaryum bulunmaktadır. Çeşitli üniversiteler ve kamu kurumlarında herbaryumlar bulunmamaktadır. Taksonomik koleksiyonların alt yapılarının geliştirilmesinde, TÜBİTAK ve DPT tarafından konuyla ilgili araştırma projelerine düzenli olarak destek sağlanmaktadır. Gen Kaynakları için ayrıca TÜBİTAK'ın hazırladığı Vizyon 2023 programında Taksonomik konularda sunulan projelere öncelik sağlanmaktadır.

26. ■ Ülkeniz taksonomi konusunda eğitim programları sundu mu ve taksonomi araştırma kapasitesinin artırılmasına çalıştı mı? (karar IV/1) (23)

a) Hayır

b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Taksonomi konusundaki eğitim programları hakkında ayrıntılar.

Uluslar arası düzeyde bir taksonomi eğitim programı sunulmamıştır, ancak ulusal seviyede akademik programlarda bu tür eğitimler verilmektedir.

Daha kapsamlı Ulusal Veri Tabanları oluşturmak için çabalar devam etmektedir. Özellikle, TÜBİTAK ile Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde bu tür çalışmalar bulunmaktadır. Üniversitelerin ve ilgili bölümlerin artmasıyla ülkemizin taksonomik araştırma ve koleksiyon alanındaki kapasitesi geliştirilmeye çalışılmaktadır. (25)

27. ♦ Ülkeniz, biyolojik çeşitlilik envanterleri ve taksonomik faaliyetlerinden sorumlu olan kurumların finansal ve idari olarak kalıcı olmasını temin etmek için adımlar attı mı? (24)

a) Hayır

b) Hayır, ancak adımlar değerlendiriliyor

c) Evet, bazı kurumlar için

d) Evet, tüm ana kurumlar için

X

28. Ülkeniz, bölgesel taksonomik ihtiyaçların değerlendirilmesi ve bölgesel düzeydeki önceliklerin belirlenmesi de dahil olmak üzere iş programının yürütülmesinde mevcut bölgesel, alt-bölgesel ve küresel girişimlerle, ortaklıklarla ve kurumlarla işbirliği yapıyor mu? (karar VI/8) (27)

a) Hayır

b) Hayır, ancak işbirliği programları geliştirilme aşamasında	X
c) Evet, bazı işbirliği programları uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı işbirliği programları uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
GTİ iş programının uygulanmasında ülkenizin yürüttüğü işbirliği konusundaki bilgiler.	
AÇIKLAMA YAPILMAMIŞTIR	

29. Ülkeniz Sözleşmenin uygulanması için ulusal düzeyde taksonomik ihtiyaçlar ve kapasitelerin bir değerlendirmesini yaptı mı? (karar VI/8 eki) (28)	
a) Hayır	
b) Evet, temel değerlendirme yapıldı (lütfen belirlenen ihtiyaçlar ve kapasitelerin bir listesini aşağıda belirtin)	X
c) Evet, kapsamlı değerlendirme yapıldı (lütfen belirlenen ihtiyaçlar ve kapasitelerin bir listesini aşağıda belirtin)	
Taksonomik ihtiyaçlar ve kapasitelerin ulusal değerlendirilmesi konusundaki ilave yorumlar	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Genel olarak, Türkiye'nin insan kaynakları bakımından nispeten iyi olduğu alanlardan birisidir. Bazı alanlarda (tohumlu bitkiler, memeliler, sürüngenler, balıklar, deniz omurgasızları) gerekli altyapı ve eğitilmiş personel bulunmakla beraber, böceklerin birçok grubu ile deniz mikrobiyolojisi gibi konularda yeterli araştırmacı ve altyapı bulunmamaktadır.

Ülkemizde çeşit geliştirme projelerini yürüten bölgesel araştırma kuruluşları, üzerinde çalıştıkları taksonomilere ilişkin bilgi materyal koleksiyonu yapmaktadırlar. Bu yerel koleksiyonlarından yararlanma, ilgili bilimsel kurum ve kişilerin kullanımına açılmasıyla daha da artacaktır. Bu alanda çalışan eğitilmiş insan gücü sayısı da yeterlidir. **(29)**

GTI iş programında öngörülen çalışmalar çoğu taksonomik grupta yapılırken bu çalışmaların tek bir merkezden koordine edilmemesi nedeniyle bazı taksonomik gruplardaki çalışmalar yetersiz kalmaktadır (entomology, mikro-organizma, v.s). Taksonomik ihtiyaçlar araştırma düzeyinde üniversiteler tarafından ayrı ayrı belirlenmekte, çoğu zamanda aynı taksonlar üzerinde çalışılmaktadır. Taksonomik çalışmalardaki koordinasyon eksikliği UBSEP revizyonu çalışmalarında ele alınacaktır. **(26)**

Belirlenen taksonomik ihtiyaçlar;

- Farklı kuruluş ve yerlerde dağınık halde bulunan koleksiyonlar ve veri tabanlarının merkezi bir sistem altında toplanması,
- Sistematik şekilde yapılmış ve korumaya hizmet edecek uluslararası standartlarda Tabiat Tarihi Müzeleri, Botanik Bahçeleri, Akvaryumlar gibi oluşumların hayata geçirilmesi,
- Destekleyici taksonomik dokümantasyon eksikliğinin giderilmesi,
- Tür kavramı hakkında taksonomik problemlerin çözümü
- Taksonomik veri doğrulama sistemindeki eksikliklerin giderilmesi,
- Kurumsal kapasite ve kurumlar arası eşgüdümün geliştirilmesi,
- Kaynak yaratılması
- Bilgiye erişim ve paylaşım

Taksonomik kapasiteler;

-Taksonomik çalışmalar üniversiteler düzeyinde yürütülmektedir. Üniversitelerde toplam 23 herbarium taksonomik çalışmalara bilimsel destek sağlamaktadır. TÜBİTAK üniversite düzeyindeki çalışmalara mali kaynak ayırmaktadır. Ancak bu çalışmaların üniversiteler düzeyinde farklı ihtiyaçlar doğrultusunda yapılması, merkezi bir sistemle ihtiyaç ve kapasite yönetiminin sağlanamaması nedenleriyle var olan mevcut kapasitenin değerlendirilmesi yapılamamıştır.

30. Ülkeniz diğer Taraflarla işbirliği içinde taksonomik bilgilere erişim ve bu bilgilerin üretilmesini desteklemek için bölgesel veya küresel kapasite geliştirme üzerinde çalışıyor mu? (karar VI/8 eki) (31)

a) Hayır	
b) Evet, bazı ilgili programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bu amaçla bazı faaliyetler üstleniliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, bu amaçla birçok faaliyetler üstleniliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Diğer Taraflarla işbirliği içinde taksonomik bilgilere erişim ve bu bilgilerin üretilmesini desteklemek için bölgesel veya küresel kapasite geliştirme konusunda ilave bilgiler.

TÜBİTAK tarafından organize edilen bir veritabanı çalışması mevcuttur. TÜBİTAK ARBİS bilgileri erişim hakkını açmıştır. Bazı canlı grupları (tohumlu bitkiler, mantarlar, karayosunları, memeliler, balıklar, kuşlar, sürgünler, algler) ile ilgili veritabanı çalışmaları tamamlanmış, bazıları ile ilgili çalışmalar ise devam etmektedir. ERUSCO (Avrupa Tarama Kataloğu) ve IPGRI kapsamında bilgi alışverişi olmaktadır.

Ülkemiz bölgesel ve küresel işbirliği anlaşmalarıyla çok sayıda faaliyet yürütmektedir. Akdeniz eylem planı, Avrupa Ormanları Bakanlar Konferans süreci, GEF projeleri biyosfer rezervi uygulamaları, Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü (SUMAE) ve JICA tarafından yürütülen çeşitli çalışmalar vardır.

31. Ülkeniz Sözleşme altındaki iş programlarının uygulanması için taksonomik destek geliştirdi mi? (karar VI/8 eki) (32)

a) Hayır	
b) Evet, orman biyoçeşitliliği için	X
c) Evet, deniz ve kıyı biyoçeşitliliği için	X
d) Evet, kurak ve yarı kurak alanlar için	X
e) Evet, iç su biyoçeşitliliği için	X
f) Evet, dağ biyoçeşitliliği için	X
g) Evet, Korunan alanlar için	X
h) Evet, tarımsal biyoçeşitlik için	X
i) Evet, ada biyoçeşitliliği için	

32. Ülkeniz Sözleşme altındaki kesişen konuların uygulanması için taksonomik destek geliştirdi mi? (33)

a) Hayır	
b) Evet, erişim ve fayda paylaşımı için	
c) Evet, Madde 8(j)'i için	
d) Evet, ekosistem yaklaşımı için	X
e) Evet, etki değerlendirmesi, izleme ve göstergeler için	X
f) Evet, yayılımcı yabancı türler için	X
g) Evet, diğerleri için (lütfen aşağıda belirtin)	

Sözleşme altındaki kesişen konuların uygulanması için destek geliştirme konusunda ilave yorumlar

Bitkiler, kuşlar, memeliler, sürüngenler, tatlı su balıkları ve deniz balıkları taksonomik çalışmaları ileri düzeyde olan gruplardır. Bu bilgiler TÜBİTAK tarafından kurulmakta olan "Türkiye Biyoçeşitlilik Bilgi Sistemi-TUBIOS" ne aktarılarak 2007 yılı içerisinde kullanıma açılacaktır. Tematik ve kesişen konuların uygulanmasında destek sağlayacak olan mevcut veri sistemleri Türkiye herbaryumları merkezi veri tabanı ile Türkiye bitkileri veri servisi (TUBİVES)(www.tubitak.gov.tr/tubives)

Madde 8 – In-situ koruma
[(a) - (e), (h) ve (j) paragrafları hariç]

33. ■ Madde 8(i): Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin şu andaki kullanımı ile korunması ve bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımı arasında uyumluluk için gerekli olan koşulları temin etmeye çalıştı mı? (38)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler belirleniyor	
c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Biyolojik çeşitliliğin şu andaki kullanımı ile korunması ve bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımı arasında uyumluluk için gerekli olan koşulları sağlamak için alınan tedbirler konusunda ilave yorumlar.

ÇED yönetmeliği bu uyumluluğu sağlamaya yöneliktir. Kümülatif etkilerin de değerlendirilmesi için stratejik ÇED geliştirilme aşamasındadır. Tarım ve ormancılık sektörlerinde doğrudan biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını destekleyen uygulamalar (organik tarımın geliştirilmesi, yabancı türlerin tarla koşullarında (on farm) korunması, entegre orman yönetimi vb) yapılmaktadır.

Bu konu taslak doğa koruma yasasında daha kapsamlı olarak ele alınmaktadır.

34. ◇ Madde 8(k)'de: Ülkeniz tehlike altındaki türler ve popülasyonların korunması için gerekli yasalar ve / veya diğer düzenleyici hükümler geliştirdi veya uyguladı mı? (39)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak yasalar erken geliştirme aşamasında	
c) Evet, yasalar ve diğer tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Tehlike altındaki türler ve popülasyonların korunması için gerekli yasalar ve / veya diğer düzenleyici hükümler konusunda ilave bilgiler.

Tehlike altındaki türler ve popülasyonların yaşama alanları 9.8.1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, Özel Çevre Koruma Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Sulak Alanlar Yönetmeliği ile,

Avlanma nedeniyle tehlike altında olan türler 2003 tarihli, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve Merkez Av Komisyonu Kararları ile,

Doğadan toplanarak ticareti yapılan soğanlı bitkiler, doğal çiçek soğanları yönetmeliği ile,

Su ürünleri, Su Ürünleri Kanunu, yönetmeliği ve sirküleri ile korunmaktadır.

Deniz Kaplumbağaları (*Chelonia mydas*, *Caretta caretta*) ve Akdeniz fokunun korunması için ulusal komiteler kurulmuştur.

Çevre Kanunu bu türler için genel koruma hükmü ve buna bağlı cezai sorumlulukları belirlemektedir.

35. ♦ Madde 8(l)'de: Ülkeniz Madde 7 altında biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli olumsuz etkilere sahip olan faaliyetler olarak tanımlanmış olan faaliyet süreçlerini ve kategorilerini düzenliyor veya yönetiyor mu? (40)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak süreçler ve kategoriler değerlendirilmedi	
c) Evet, sınırlı ölçüde	X
d) Evet, önemli ölçüde	

Ülkeniz Madde 7 altında biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli olumsuz etkilere sahip olan faaliyetler olarak tanımlanmış olan faaliyet süreçlerinin ve kategorilerinin düzenlenmesi ve yönetimi hakkında ilave bilgiler

ÇED Yönetmeliği kapsamında ÇED sürecinde, belirlenen olumsuz etkiler için yatırımcıların bu etkileri minimize etmek veya önlemek yönünde belli tedbirleri almaları taahhüde bağlanmaktadır. Kara Avcılığı Kanunu, Su Ürünleri Kanunu, Mera Kanunu vb yasal düzenlemelerle avcılık, otlatma gibi faaliyetlerin olumsuz etkilerini önlenmeye yönelik tedbirler uygulanmaktadır.

Kutu XLIV.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

a-e) Biyolojik çeşitlilik üzerindeki olumsuz faaliyetlerin ÇED kapsamında kontrol altına alınması ve sürdürülebilir kullanım tedbirleri korunan alanlar dışında kalan türlerin ve habitatların korunmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır.

f) Teknik ve mali kapasite eksikliği, yatırım politikalarına biyoçeşitlilik konularının yeterince entegrasyonunun sağlanamaması.

Korunan Alanlar İş Programı (Madde 8 (a) - (e))

36. Ülkeniz ulusal seviyede uygun zamanlama ve ölçülebilir korunan alan hedef ve göstergelerini oluşturdu mu? (karar VII/28)

a) Hayır, (sebeplerini belirtiniz)	
b) Hayır, ama ilgili çalışma devam ediyor	
c) Evet, bazı hedef ve göstergeler belirlendi (ayrıntıları belirtiniz)	X
d) Evet, kapsamlı hedefler ve göstergeler belirlendi (ayrıntıları belirtiniz)	

Korunan alanlar için hedef ve göstergeler hakkında ilave bilgiler.

Her bir korunan alan için hazırlanan planlarda alan bazlı Korunan alan hedefleri ve göstergeleri tanımlanmaktadır. Planlar dışında planlamayı yönlendiren teknik izahnamede (technical specification) genel hedef ve göstergeler tanımlanmıştır.

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Milli Parklar Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması hakkında kanun, Özel Çevre Koruma kanunu ve bu kanunlara dayanarak çıkartılan yönetmeliklerle korunan alanların seçim, tesis ve yönetim ilkeleri belirlenmiştir.

37. Ülkeniz, tehdit altındaki türlerin güvenceye alınması da dahil olmak üzere, korunan alanları yüksek tehdit altındaki doğal alanlara veya büyük veya parçalanmamış alanlara genişletmek için veya tesis etmek için bir faaliyette bulundu mu? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili programlar geliştiriliyor	
c) Evet, sınırlı ölçüde faaliyet gerçekleştirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, önemli faaliyetler gerçekleştirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Korunan alanların oluşturulması veya genişletilmesi ile ilgili ilave bilgiler.

Bilimsel verilere dayanarak, mevcut korunan alanlarda genişletme yapılabilmektedir.

38. Ülkeniz mevcut ulusal veya bölgesel korunan alanlar sisteminde deniz ve iç su ekosistemlerinin sınırlı ölçüde temsil edilmesini ele alan bir girişimde bulundu mu? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Uygulanabilir değil	
c) Hayır, ama ilgili girişimler değerlendiriliyor	
d) Evet, sınırlı ölçüde faaliyet gerçekleştirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
e) Evet, önemli faaliyetler gerçekleştirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Mevcut ulusal veya bölgesel korunan alanlar sisteminde deniz ve iç su ekosistemlerinin sınırlı ölçüde temsil edilmesini ele alan faaliyetler hakkında ilave bilgiler.

Açık denizleri temsil eden korunan alan bulunmamakla birlikte, Milli Parklar kanunu kapsamında iç su ve kıyı ekosistemlerine koruma statüsü kazandırılmaktadır. ÖÇK kanunu ve RAMSAR kapsamında da bu alanlar koruma altına alınmaktadır.

39. Ülkeniz, politika, planlama ve diğer tedbirler dahil olmak üzere korunan alanların daha geniş kara ve deniz alanlarına entegrasyonunu iyileştirmeye yönelik pratik adımlar belirledi ve uyguladı mı? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama bazı programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı adımlar belirlendi ve uygulandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, pek çok adım belirlendi ve uygulandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Korunan alanların daha geniş kara ve deniz alanlarına entegrasyonunu iyileştirmeye yönelik pratik adımlar hakkında ilave bilgiler.

Korunan alan sınırları dışında kalan alanlarda, korunan alanı etkileyebilecek faaliyetler dikkate alınarak,

her bir korunan alan bazında hazırlanan planlarda bu tür faaliyetlerin düzenlenmesini içeren tampon bölge uygulamasına geçilmesi için adımlar atılmaktadır.

Korunan alanların içinde ve bitişiğinde Köy ve belde belediyelerine doğrudan devlet desteği sağlanmaktadır. Ayrıca eko turizm ve av turizmi kapsamında köy tüzel kişiliklerine verilen paylar ve rehberlik hizmetleri ile yerel halk bilinçlendirilmektedir.

Kısıtlı sayıda olsa da, bazı korunan alanlarda tampon bölgeler belirlenerek, bu bölgelerde çekirdek korunan alan üzerindeki insan baskısını azaltmaya yönelik faaliyetlere destek verilmiştir. Korunan alanlara bitişik yerleşim yerlerinde yaşayan halk için, çevresel olarak güvenli alternatif geçim kaynakları mümkün olduğu ölçüde desteklenmektedir (arıcılık, el sanatları, vb). (36)

Ekolojik işleyişin bozulduğu ekosistemlerde her bir örnek düzeyinde yürütülen projeler aracılığıyla bozulmaya sebep olan etmenler ve iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır (bozulmuş ormanlarda ve erozyona açık alanlarda ağaçlandırma, meralarda mera bitkilerinin yeniden ekimi, sulak alanlarda drenajın önlenmesi v.s). Tür bazında iyileştirme için ise türü tehlike altına düşmesine sebep olan etmenleri ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar, türün doğal yaşama alanlarında üretilmesi ve popülasyonun türün yok olduğu doğal habitatlara yerleştirilmesine yönelik tedbirler alınmaktadır. (37)

40. Ülkeniz korunan alanlar üzerindeki etkilerini değerlendirmek için proje ve planlara çevresel etki değerlendirme rehberleri uyguluyor mu? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili ÇED rehberi geliştiriliyor	
c) Evet, ÇED rehberi bazı proje ve planlara uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, ÇED rehberi tüm ilgili proje ve planlara uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Korunan alanlar üzerindeki etkilerini değerlendirmek için proje ve planlara çevresel etki değerlendirme rehberlerinin uygulanmasına ilişkin ilave bilgiler

ÇED sürecinde yatırımların mümkün olduğu ölçüde korunan alanlardan ve hassas ekosistemlerden uzak tutulmasına özel önem verilmektedir. Yatırımın korunan alan yakınında gerçekleşmesi kaçınılmaz olduğunda ise korunan alan üzerindeki etkiler daha detaylı olarak değerlendirilmektedir.

41. Ülkeniz korunan alanların etkin bir şekilde oluşturulması ve yönetimini geciktiren yasal ve kurumsal boşluk ve engelleri belirledi mi? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili çalışma devam ediyor	
c) Evet, bazı boşluklar ve engeller belirlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, pek çok boşluk ve engel belirlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Korunan alanların etkin bir şekilde oluşturulması ve yönetimini geciktiren yasal ve kurumsal boşluk ve engellerin belirlenmesi hakkında ilave bilgiler

Korunan alanların ilanı ve yönetiminde yasal ve kurumsal boşluk ve engeller ulusal kalkınma planlarında, ulusal stratejilerde ve sektörel stratejilerde tanımlanmıştır. Koruma ile ilgili sektörlerle kullanma ile ilgili sektörlerin amaçlarının birbiriyle örtüşmemesi nedeniyle, örneğin, Milli Parklar

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Kanunu ile Maden Kanununun birbiriyle çelişen hükümleri bulunmaktadır. Kurumlar arasında yetkilerin çakıştığı hususlar belirlenmiştir.

42. Ülkeniz ulusal korunan alanlar kapasite ihtiyaç değerlendirmesi yaptı mı ve kapasite geliştirme programları tesis etti mi? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama değerlendirme devam ediyor	X
c) Evet, temel değerlendirme yapıldı ve bazı programlar tesis edildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, detaylı bir değerlendirme yapıldı ve kapsamlı programlar tesis edildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Ulusal korunan alanlar kapasite ihtiyaç değerlendirmesi ve kapasite geliştirme programları tesis edilmesi hakkında ilave bilgiler.

Alan bazında kapasite ihtiyaçları planlar dahilinde belirlenmektedir, ancak ulusal seviyede bir kapasite ihtiyaç değerlendirmesi yapılmamıştır.

43. Ülkeniz ulusal korunan alanlar sistemlerini destekleyen ulusal seviyede sürdürülebilir finans planları uyguluyor mu? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili plan geliştiriliyor	
c) Evet, ilgili plan uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, ilgili plan uygulandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Ulusal korunan alanlar sistemlerini destekleyen ulusal seviyede sürdürülebilir finans planlarının uygulanmasına ilişkin ilave bilgiler.

Genel bütçeden ve döner sermayeden sağlanmaktadır

44. Ülkeniz korunan alan yönetiminin etkinliğini değerlendirmek için uygun metotlar, standartlar, kriterler ve göstergeler uyguluyor mu? (karar VII/28)

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili metotlar, standartlar, kriterler ve göstergeler geliştiriliyor	X
c) Evet, bazı ulusal metotlar, standartlar, kriterler ve göstergeler geliştirildi ve kullanılıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, bazı ulusal metotlar, standartlar, kriterler ve göstergeler geliştirildi ve kullanılıyor, ayrıca bazı uluslararası metotlar, standartlar, kriterler ve göstergeler kullanılıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Korunan alan yönetiminin etkinliğini değerlendirmek için uygun metotlar, standartlar, kriterler ve göstergeler hakkında ilave bilgiler.

Kutu XLV.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- f) Uygulamada karşılaşılan engeller.

In-situ koruma, UBSEP, Stratejik plan ve 2010 hedeflerine ulaşılmasına katkı yapan etmenlerden birisidir. In situ koruma ile biyolojik çeşitlilik her üç seviyede (tür, ekosistem ve genetik düzeyde) korunmakta ve doğal sürecin devamlılığına katkı sağlamaktadır.

Yasaların uygulanmasında engeller (yetki çakışması, yasalar arasındaki çelişkiler ve koordinasyon eksikliği v.s).

Korunan alanların yönetimi ve izlenmesi için gerekli personel ve altyapı eksikliği,

Kalkınma ihtiyaçlarından doğan uygulama zorlukları,

Genetik çeşitlilik merkezlerinin ve bozkır ekosistemlerinin koruma altına alınmasını sağlayan yasal ve kurumsal düzenleme eksikliği.

Madde 8(h) – Yabancı türler

45. ■ Ülkeniz kendi topraklarına giren yabancı türleri belirledi mi ve giriş yapan yabancı türlerin izlenmesi için bir sistem tesis etti mi? (41 ve 42)

a) Hayır	
b) Evet, bazı yabancı türler belirlendi ancak izleme sistemi oluşturulmadı	X
c) Evet, bazı yabancı türler belirlendi ve izleme sistemi oluşturuldu	
d) Evet, en önemli yabancı türler belirlendi ve izleme sistemi kuruldu	

46. ◆ Ülkeniz bu yabancı türlerin girişiyle ekosistemler, habitatlar veya türlerin maruz kaldığı riski değerlendirdi mi? (43)

a) Hayır	
b) Evet, ancak sadece bazı yabancı türler için (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
c) Evet, çoğu yabancı tür için (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Bu yabancı türlerin girişi ile ekosistemler, habitatlar veya türlerin maruz kaldığı riskin değerlendirilmesi konusunda ilave bilgiler.

Akdeniz’de yayılma riski olan istilacı tür olan ve ülke kıyılarında bulunmayan *Caulerpa* türleri için bir değerlendirme yapılmıştır. İç sularda yabancı balık türlerinin doğal-yerli balık türleri üzerindeki olumsuz etkileri belirlenmiştir. Her sene yabancı balık türleri ve bunların iç sulara yerleştirilmesi ile ilgili kısıtlamalar sirküler olarak yayımlanmaktadır.

Denizlerde ve İçsulara Amatör (Sportif) Amaçlı Su ürünleri Avcılığını Düzenleyen 36/2 Numaralı Sirkülerin 2. maddesinde türlerle ilgili tanımlar kısmında “iç sularımızdaki ekolojik açıdan sakıncalı balıklar” ve “içsularımızdaki ekolojik açıdan potansiyel sakıncalı balıklar” tanımlanmış ve bu grup balıkların kontrolsüz ve izinsiz olarak dere ve göllere bırakılması, canlı yem olarak kullanılması, bir yerden başka bir yere bu amaçla nakledilmesi yasaklanmıştır.

47. ♦ Ülkeniz ekosistemleri, habitatları veya türleri tehdit eden yabancı türlerin girişini önlemek, kontrol etmek veya bu türleri ortadan kaldırmak için tedbirler aldı mı? (44)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Ekosistemleri, habitatları veya türleri tehdit eden yabancı türlerin girişini önlemek, kontrol etmek veya bu türleri ortadan kaldırmak için alınan tedbirler konusunda ilave bilgiler.

Biyolojik materyal transferinde aranan uluslararası karantina ve sağlık belgesi uygulaması yasa gereğidir ve denetim mekanizmalarından biridir. Ayrıca, her türlü canlı toplanması ve transferi Tarım ve Köyşleri Bakanlığı yönetmeliklerine tabidir. Akdeniz’de istilacı (invasive alien sp.) *Caulerpa racemosa* ve Karadeniz’de *Minemiopsis leidy* ile ilgili olarak çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Denizcilik Müsteşarlığı tarafından balast suları ile yabancı türlerin taşınmasının önlenmesine yönelik bir proje başlatılmıştır.

Su Ürünleri Kanunu ve Yönetmeliği çerçevesinde her yıl yenilenen Denizlerde ve İçsulara Ticari Amaçlı Su ürünleri Avcılığını Düzenleyen 36/1 Numaralı Sirküler ile “Su ürünleri üretiminin ülke çapında kontrolünün sağlanabilmesi için; bunlara ait damızlık, yumurta, larva, yavru ve anaçlarla sulardaki bitkilerin satışı, nakli, istihsal yerlerinde avlanması, toplanması ve her türlü tesislerde kullanılması, sulara bırakılması” Tarım ve Köyşleri Bakanlığının iznine bağlanmıştır.

Su Ürünleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığının izni olmadan her hangi bir yabancı türün su kaynaklarına bırakılmasının yasaklanması öngörülmektedir.

48. ♦ İstilacı türler konusunda ülkeniz en iyi uygulamaların alış verişi de dahil olmak üzere uluslararası işbirliği mekanizmaları geliştirdi mi veya bunlardan birine dahil oldu mu? (Karar V/8) (45)

a) Hayır	
b) Evet, ikili işbirliği	
c) Evet, bölgesel işbirliği	X
d) Evet, çok taraflı iş birliği	

49. ♦ Ülkeniz yabancı istilacı türler konusundaki çalışmalarında uygun olabilecek ekosistem yaklaşımı ve ihtiyati ve biyo-coğrafi yaklaşımları kullanıyor mu? (46)

a) Hayır	X
b) Evet (lütfen aşağıda değerlendirin)	

Yabancı istilacı türler konusundaki çalışmalarında uygun olabilecek ekosistem yaklaşımı ve ihtiyati ve biyo-coğrafi yaklaşımların kullanımı konusunda ilave bilgiler.

Hayır, ama tarımda bölgeler ve ülkelerarası çeşit introduksiyonlarında, genotiplerin yeni yörelerine uyum yetenekleriyle, türün yöredeki genotipik kompozisyonuna olası etkileri göz önünde bulundurulmaktadır.

50. Ülkeniz Kılavuz İlkelerin uygulanması için ulusal ihtiyaçlar ve öncelikleri belirledi mi? (karar VI/23) (48)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak ihtiyaçlar ve öncelikler belirleniyor	X
c) Evet, ulusal ihtiyaçlar ve öncelikler belirlendi (lütfen aşağıya belirlenen ihtiyaç ve önceliklerin bir listesini belirtin)	

Ulusal ihtiyaçlar ve önceliklerin belirlenmesi konusunda ilave yorumlar.

Zirai karantina kanunu ve Su Ürünleri Kanunu kapsamında, yabancı türler konusu ele alınmakta olup, ulusal ihtiyaçlar ve öncelikler; Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini uygulama Projesi (GEF/UNEP) kapsamında UBSEP revizyonu çalışmaları kapsamında belirlenecektir. (çeviri kontrolü)

Özellikle yabancı türlerin biyoçeşitlilik üzerinde etkileri ile önemli giriş yollarının tespitine yönelik araştırma ve değerlendirme çalışmaları bazı türler düzeyinde, üniversite ve araştırma enstitülerinde (yabancı ve istilacı yosun türleri, yabancı balık türleri, deniz kabukluları v.s. gibi) yapılmaktadır.(56)

51. Ülkeniz Kılavuz İlkelerin uygulanması için ulusal programları koordine etmek amacıyla mekanizmalar üretti mi? (49)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak mekanizmalar geliştirilecek	X
c) Evet, mekanizmalar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Kılavuz İlkelerin uygulanması için ulusal programları koordine etmek amacıyla üretilen mekanizmalar konusunda ilave yorumlar.

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini Uygulama Projesi (GEF/UNEP) kapsamında alt tematik alan olarak Yabancı Türler grubu kapsamında ulusal bazda yabancı türlerin ulusal programlarının merkezi bir otoriteden koordine edilmesi konusu ele alınacaktır.

52. Ülkeniz Kılavuz İlkelerin ışığı altında ilgili politikalar, yasalar ve kurumları gözden geçirdi ve politikalar, yasalar ve kurumlar düzenledi veya geliştirdi mi? (50)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak değerlendirme aşamasında	X
c) Evet, gözden geçirme tamamlandı ve düzenleme önerildi	
d) Evet, düzenleme ve geliştirme devam ediyor	

e) Evet, bazı düzenleme ve geliştirmeler tamamlandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Kılavuz İlkelerin ışığı altında politikalar, yasalar ve kurumların gözden geçirilmesi, düzenlenmesi ve geliştirilmesi konusunda ilave bilgiler.	
Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini Uygulama Projesi (GEF/UNEP) kapsamında alt tematik alan olarak Yabancı Türler grubu kapsamında ulusal bazda yabancı türler konusundaki politikalar yasalar ve kurumlar değerlendirmeye alınarak gözden geçirilecektir.	

53. Ülkeniz istilacı yabancı türlerin önlenmesi, erken tespiti, ortadan kaldırılması ve / veya kontrolünü geliştirmek için farklı sektörler arasında işbirliğini geliştiriyor mu? (51)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel koordinasyon mekanizmaları değerlendiriliyor	X
c) Evet, mekanizmalar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Farklı sektörler arasındaki işbirliği konusunda ilave yorumlar	
Ulusal Biyoçeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında yabancı türler konusunda öncelikli strateji ve Eylem planları belirlenmiş, fakat ulusal bazda bu çalışmalarını koordine edecek kurumların belirlenmesinin erken aşamasında olunması nedeniyle henüz sektörel ve sektörlerarası politikalara entegre edilememiştir.(55)	
Yabancı türlerle ilgili farklı sektörler arasında projeler düzeyinde muhtemel yabancı türlerin girişinin önlenmesi amacıyla oluşturulan yerel komiteler aracılığıyla koordinasyon ve işbirliği sağlanmasına rağmen ulusal bazda kurumlar arası etkin ve sürekli koordinasyon sağlanamamıştır. Ancak ulusal bazda koordinasyon mekanizmasının oluşturulması konusu Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini uygulama Projesi (GEF/UNEP) kapsamında alt tematik alan olan Yabancı türler çalışma grubunda ele alınacaktır.	

54. Ülkeniz istilacı yabancı türlerin ulusal sınırları aşan ekosistemlerde biyoçeşitlilik üzerindeki tehditlerine hitap etmek için ticari ortakları ve komşu ülkeleri ile işbirliğini yapıyor mu? (52)	
a) Hayır	X
b) Hayır, ancak işbirliğini değerlendiriliyor	
c) Evet, ilgili işbirliğini programları geliştiriliyor	
d) Evet, programlar uygulanıyor (lütfen bu amaçla alınan tedbirleri belirtin)	
Ticari ortaklar ve komşu ülkelerle işbirliğini konusunda ilave yorumlar	
Yabancı türlerle ilgili olarak ticari ve komşu ülkeler arasında herhangi bir işbirliğini geliştirici çalışma yoktur.	

55. Ülkeniz istilacı yabancı türlerin biyoçeşitlilik üzerindeki tehditlerine hitap etmek için risk değerlendirmesini kullanmak ve bu metodolojileri ÇED ve SED'e (stratejik çevresel değerlendirme) entegre etmek için kapasite geliştiriyor mu? (53)	
a) Hayır	X
b) Hayır, ancak bu amaçla programlar geliştiriliyor	

c) Evet, bu alanda kapasite geliştirmeye ilişkin bazı faaliyetler yürütölüyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı faaliyetler tamamlandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
İstilacı yabancı türlerin tehditlerine hitap etmek için kapasite geliştirilmesi konusunda ilave bilgiler.	
Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini uygulama Projesi (GEF/UNEP) kapsamında alt tematik alan olarak Yabancı Türler grubu kapsamında ulusal bazda yabancı türlerin engellenmesi, erken tespiti, izlenmesi, ortadan kaldırılması ve / veya kontrol edilmesine yönelik çabaları desteklemek için teknik araçlar ve ilgili bilgiler geliştirilmesi sağlanacaktır.(57)	

56. Ülkeniz istilacı türlerin tehditlerini azaltmak için faaliyetleri desteklemeye yönelik mali tedbirler ve diğer politikalar ve araçlar geliştirdi mi? (54)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak tedbirler ve politikalar geliştiriliyor	X
c) Evet, bazı tedbirler, politikalar ve araçlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı tedbirler ve araçlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
İstilacı türlerin tehditlerini azaltmak için faaliyetleri desteklemeye yönelik mali tedbirler ve diğer politikalar konusunda ilave yorumlar.	
Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini uygulama Projesi (GEF/UNEP) kapsamında alt tematik alan olarak Yabancı Türler grubu kapsamında ulusal bazda yabancı türler konusunda mali tedbirler ve diğer politikalar ve araçlar geliştirilecektir.	

Kutu XLVI.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:
a) gerçeleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
f) Uygulamada karşılaşılan engeller.
Yabancı türler konusunda eylem planındaki öncelikli eylemlerin çıktılarına henüz ulaşılmadığı için UBSEP'in öncelikli hedeflerine ulaşılmasında etkisi belirlenememiştir. Yabancı türler konusunda ulusal koordinasyondan sorumlu kurumun tespit edilememesi, mali ve insan kaynağı yetersizliği, karar vericilerin ekonomik girdileri arttırma eğilimleri.

Madde 8(j) – Geleneksel Bilgiler ve ilgili hükümler (GURTS)

57. Ülkeniz genetik kullanımı kısıtlayıcı teknolojilerle ilgili karar verme sürecine küçük ölçekli tarım yapan çiftçileri, yerli ve yerel toplulukları ve diğer ilgi gruplarını dahil etmek ve onların etkin katılımlarını sağlamak üzere kapasite geliştirme programları oluşturup geliştirdi mi?
--

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

a) Hayır	
b) Hayır, ama bazı programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı programlar yürütülüyor (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
d) Evet, kapsamlı programlar yürütülüyor (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
Genetik kullanımı kısıtlayıcı teknolojilerle ilgili karar verme sürecine küçük ölçekli tarım yapan çiftçileri, yerli ve yerel toplulukları ve diğer ilgi gruplarını dahil etmek ve onların etkin katılımlarını sağlamaya yönelik kapasite geliştirme programlarına ilişkin ilave bilgi	

Durum ve Eğilimler

58. Ülkeniz yerli ve yerel toplulukların bilgi, yenilik ve uygulamaları ile ilgili durumu, eğilimleri ve tehditleri belirlemek için arazi çalışması yapmasını destekledi mi? (karar VII/16)	
a) Hayır	
b) Hayır, ama bu tür bir destek değerlendiriliyor	
c) Evet (lütfen yapılan çalışmalar hakkında bilgi verin)	
Yerli ve yerel toplulukların bilgi, yenilik ve uygulamaları ile ilgili durumu, eğilimleri ve tehditleri belirlemek için yapılan çalışmalar ve belirlenen öncelikli eylemler hakkında ilave bilgi.	

Akwé:Kon Rehberi

59. Ülkeniz Akwé:Kon rehberini ulusal mevzuat, politika ve prosedürlere dahil etmek yaklaşımı ile çevresel, kültürel ve sosyal etki değerlendirme ile ilgili konuların yasal ve kurumsal olarak gözden geçirilmesi için bir süreç başlattı mı?	
a) Hayır	
b) Hayır, ama gözden geçiriliyor	
c) Evet, gözden geçirildi (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
Gözden geçirme hakkında ilave bilgi.	

60. Ülkeniz geleneksel olarak yerli ve yerel toplulukları tarafından kullanılan kutsal alanlar ve/veya sular üzerinde yapılması planlanan herhangi bir proje için Akwé:Kon Rehberini kullandı mı? (karar VII/16)	
a) Hayır	
b) Hayır, ama Akwé: Kon rehberi gözden geçiriliyor	
c) Evet, bir ölçüde (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
d) Evet, önemli ölçüde (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
Akwé:Kon rehberinin uygulandığı projeler hakkında ilave bilgi.	

Yerli ve Yerel Toplulukların Kapasitelerinin Geliştirilmesi ve Katılımı

61. ◇ Ülkeniz, yerli ve yerel toplulukların biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili geleneksel bilgileri, yenilikleri ve uygulamaları konusunda karar verme sürecine etkin katılımı sağlayacak kapasitenin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için tedbirler aldı mı? (karar V/16)

a) Hayır

b) Hayır, ancak bazı programlar geliştirilecek

c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

d) Evet, kapsamlı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Geleneksel bilgiler, yenilikler ve uygulamalara saygı gösterilmesi, bunların korunması ve sürdürülmesini temin etmek için uygulanan tedbirler konusunda ilave bilgiler.

62. Ülkeniz yerli ve yerel toplulukların biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda karar vermeye, politika planlama, geliştirmeye ve uygulamaya uluslararası, bölgesel, alt bölgesel, ulusal ve yerel seviyelerde etkin katılımını desteklemek için mekanizmalar, rehberler, yasa ve diğer girişimler geliştirdi mi? (karar V/16)

a) Hayır

b) Hayır, ama ilgili mekanizmalar, rehberler ve mevzuat geliştiriliyor

c) Evet, bazı mekanizmalar, rehberler ve mevzuat yürürlükte (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Geliştirilen mekanizmalar, rehberler ve mevzuat hakkında ilave bilgi.

63. Ülkeniz kadınların iş programının tüm unsurlarına tam, aktif ve etkin katılımı şartı ile yerli ve yerel toplulukların tam ve etkin katılımlarını desteklemek için mekanizmalar geliştirdi mi? (karar V/16, ek)

a) Hayır

b) Hayır, ama ilgili mekanizmalar geliştiriliyor

c) Evet, mekanizmalar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Yerli ve yerel toplulukların kadınlarının iş programının tüm unsurlarına tam ve etkin katılımlarını desteklemek için kurulan mekanizmalar hakkında ilave bilgiler.

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Uygulamanın desteklenmesi

64. Ülkeniz ulusal, alt bölgesel ve/veya bölgesel yerli ve yerel topluluk biyoçeşitlilik danışma komiteleri kurdu mu?

a) Hayır

b) Hayır, ama ilgili çalışma devam ediyor

c) Evet

65. Ülkeniz Taraflar Toplantısı kararlarının sonuçlarını tartışmak ve Sözleşme altındaki toplantılara hazırlanmak için yerli ve yerel topluluk örgütlerinin bölgesel toplantılar yapmasına yardım etti mi?

a) Hayır

b) Evet (lütfen toplantıların çıktıkları hakkında bilgi veriniz)

Bölgesel toplantıların çıktıkları hakkında bilgi .

66. Ülkeniz topluluk hedef ve amaçları doğrultusunda kendi kalkınma ihtiyaçları için kültürel olarak uygun stratejik, entegre ve aşamalı bir yaklaşım kabul etmelerini sağlamak için yerli ve yerli toplulukların kendi topluluk kalkınma ve biyoçeşitlilik koruma planlarını geliştirmelerini mali olarak veya başka bir şekilde destekledi mi?

a) Hayır

b) Evet, bir ölçüde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

c) Evet, önemli ölçüde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Sağlanan destek hakkında ilave bilgiler.

Kutu XLVII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Türkiye’de yerli ve yerel topluluklar olmadığı için bu bölüme cevap verilmemiştir.

Madde 9 - Ex-situ koruma

67. ■ Madde 9(a)'da ve 9(b)'de: Ülkeniz, ülkenizin yereli olan veya ülkeniz dışından kaynaklanan biyolojik çeşitlilik bileşenlerinin *ex situ* korunması için tedbirler benimsedi mi? (70)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Ülkenizin yereli olan veya ülkeniz dışından kaynaklanan biyolojik çeşitlilik bileşenlerinin *ex situ* korunması için benimsediği tedbirler konusunda ilave ayrıntılar.

Ex-situ korumaya yönelik ulusal bazda yasal ve kurumsal tedbirler alınmıştır. Kamuya bağlı araştırma enstitüleri ex-situ koruma için kurumsal altyapıyı oluşturmaktadır.Bitki türlerinin ex-situ korunmasına yönelik Ulusal gen bankası oluşturulmuştur.

Ex-situ korumaya yönelik yasal tedbirler, yönetmelikler düzeyinde yapılmıştır. Bunlar; Bitki Genetik Kaynaklarının Toplanması Muhafazası ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik, Hayvan Gen Kaynaklarının Korunması Hakkında Yönetmeliklerdir.

68. ■ Madde 9(c)'de: Ülkeniz tehdit altındaki türlerin uygun koşullar altında doğal habitatlarına yeniden yerleştirilmesi için tedbirler benimsedi mi? (72)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Tehdit altındaki türlerin uygun koşullar altında doğal habitatlarına yeniden yerleştirilmesi için alınan tedbirler konusunda ilave ayrıntılar belirtin.

Tüm Akdeniz kıyısında bozulmuş olan Posidonia (deniz çayırları)habitatlarına tekrar yerleştirilmesi yapılmıştır. Ayrıca geyik, yaban koyunu, ceylan, Kalkan balığı gibi hayvanlar üretilerek doğal habitatlarına yeniden yerleştirilmiştir. Meraların rehabilitasyonu kapsamında, mera bitkileri tekrar çoğaltılarak doğal habitatına ekilmektedir.

69. ■ Madde 9(d)'de: Ülkeniz türlerin ekosistemlerini ve *in situ* popülasyonlarını tehdit etmemek için *ex situ* koruma amaçlarına yönelik olarak biyolojik kaynakların doğal habitatlarından toplanmasını düzenlemek ve yönetmek için tedbirler aldı mı? (73)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Türlerin ekosistemlerini ve *in situ* popülasyonlarını tehdit etmemek için *ex situ* koruma amaçlarına yönelik olarak biyolojik kaynakların doğal habitatlarından toplanmasını düzenlemek ve yönetmek için alınan tedbirler konusunda ilave ayrıntılar.

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Soğanlı bitkiler yönetmeliği kapsamında ticareti yapılabilecek doğal soğanlı bitki türleri ile yıllık kotaları belirlenmektedir, bu kapsamda doğadan toplama yapılan alanlar kontrol edilerek gerektiğinde toplama faaliyetleri durdurulmaktadır. Araştırma veya *ex-situ* koruma amacıyla doğal bitki ve hayvan örneklerinin doğadan toplanması yönetmelikler kapsamında TKB'nın iznine tabidir. Bu yönetmelikler; Bitki Genetik Kaynaklarının Toplanması Muhafazası ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik, Hayvan Gen Kaynaklarının Korunması Hakkında Yönetmelik ve Su Ürünleri Yönetmeliğidir.

Kutu XLVIII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Ex-situ koruma yöntemleri *in-situ* korumanın destekleyici koruma programı olarak koruma hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamaktadır. Özellikle tür seviyesinde biyolojik çeşitliliğin korunması için önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Uygulamada kapasite yetersizliği sınırlama yaratmaktadır.

Madde 10 – Biyolojik çeşitlilik bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımı

70. Madde 10(a)'da: Ülkeniz biyolojik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımını ulusal karar vermeye entegre etti mi? (78)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak adımlar atılıyor	
c) Evet, bazı ilgili sektörlerde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, çoğu ilgili sektörlerde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Biyolojik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımının ulusal karar vermeye entegrasyonu konusunda ilave bilgiler.

ÇED Yönetmeliği kapsamında, biyolojik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusu çoğu sektörler düzeyinde ele alınarak karar sürecine entegre edilmiştir.

71. Madde 10(b)'de: Ülkeniz biyolojik çeşitlilik üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek veya bunun önüne geçmek için biyolojik kaynakların kullanımına ilişkin tedbirler aldı mı? (79)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Biyolojik çeşitlilik üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek veya bunun önüne geçmek için alınan biyolojik kaynakların kullanımına ilişkin tedbirler konusunda ilave bilgiler.

ÇED Yönetmeliği kapsamında ÇED sürecinde, belirlenen olumsuz etkiler için yatırımcıların bu etkileri minimize etmek veya önlemek yönünde belli tedbirleri almaları taahhüde bağlanmaktadır. Kara Avcılığı Kanunu, Su Ürünleri Kanunu, Mera Kanunu vb yasal düzenlemelerle avcılık, otlatma gibi faaliyetlerin olumsuz etkilerini önlenmeye yönelik tedbirler uygulanmaktadır.

72. Madde 10(c)'de: Ülkeniz koruma ve sürdürülebilir kullanım şartları ile uyumlu olan biyolojik kaynakların geleneksel kullanımının teşvik edilmesini ve korunmasını temin eden tedbirleri uygulamaya koydu mu? (80)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	X
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Koruma ve sürdürülebilir kullanım şartları ile uyumlu olan biyolojik kaynakların geleneksel kullanımının teşvik edilmesini ve korunmasını temin eden tedbirlere ilişkin ilave bilgiler temin edin.

73. Madde 10(d)'de: Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin azaltıldığı bozulmuş alanlarda telafi edici eylemler geliştirmek ve bunları uygulamak konusunda yerel halka yardım etmeye yönelik tedbirler uyguladı mı? (81)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Biyolojik çeşitliliğin azaltıldığı bozulmuş alanlarda telafi edici eylemler geliştirmek ve bunları uygulamak konusunda yerel popülasyonlara yardım etmeye yönelik tedbirler konusunda ilave bilgiler.

- Hayvancılıkta yetiştiriciye hayvan başına destek verilmesi (tehlike altında olan türler ve ırklar için)
- Mera kanunu ile bozuk meraların ıslahı ve yem bitkilerinin üretiminin desteklenmesi
- Kültür balıkçılığı ve balıklandırma faaliyetlerinin desteklenmesi
- Bazı yerel meyve tür (Amasya elması, Kalecik karası üzümü gibi) ve çeşitlerinin üretimi teşvik edilmektedir.

74. Ülkeniz biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin olarak sektörler için göstergeler ve teşvik tedbirleri belirlendi mi? (Karar V/24) (83)

a) Hayır	X
b) Hayır, ancak potansiyel göstergeler ve teşvik tedbirleri değerlendiriliyor	
c) Evet, göstergeler ve teşvik tedbirleri belirlendi (lütfen aşağıda açıklayın)	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Sektörler için göstergelerin ve teşvik tedbirlerinin belirlenmesi konusunda ilave yorumlar.

UBSEP'in revizyonu kapsamında ele alınacaktır.

75. Ülkemiz özellikle yoksulluğun azaltılması amacıyla biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı için sürdürülebilir kullanım uygulamaları, programları ve politikaları uyguladı mı? (84)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel uygulamalar, programlar ve politikalar değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı politikalar ve programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı politikalar ve programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Sürdürülebilir kullanım programları ve politikaları konusunda ilave bilgiler.

DPT'nin 5 yıllık kalkınma planlarında sürdürülebilir kalkınma prensiplerine dayanılarak hazırlanmaktadır. GEF-2 projesi in-situ koruma alanlarının yönetim planlarında sürdürülebilir kullanım politikaları ele alınmakta, sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi için koruma ile gelir getirici faaliyetler arasında bağlantı kuran küçük destek programı hazırlanmış ve uygulanmıştır.

76. Ülkemiz biyoçeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı konusundaki girişimlere özel sektörü dahil etmek için mekanizmalar geliştirdi veya araştırdı mı? (85)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak mekanizmalar geliştiriliyor	X
c) Evet, mekanizmalar uygulanıyor (lütfen aşağıda açıklayın)	

Bioçeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı konusundaki girişimlere özel sektörü dahil etmek için mekanizmaların geliştirilmesi konusunda ilave yorumlar.

77. Ülkemiz Biyoçeşitliliğin Sürdürülebilir Kullanımı için Addis Ababa Prensipleri ve Rehberini uygulamak için bir süreç başlattı mı? (karar VII/12)

a) Hayır	
b) Hayır, ama prensip ve rehber gözden geçiriliyor	
c) Evet, süreç planlanıyor	
d) Evet, süreç başlatıldı (ayrıntılarını veriniz)	X

Bioçeşitliliğin Sürdürülebilir Kullanımı için Addis Ababa Prensipleri ve Rehberini uygulamaya yönelik süreç hakkında ilave bilgiler.

Addis Ababa Prensipleri ve Rehber ilkeleri büyük oranda ve imkanlar dahilinde uygulanmaktadır. UBSEP revizyonu kapsamında, bu prensiplerin ve ilkelerin ulusal seviyede genel sürdürülebilir kullanım esaslarına bağlanması ve bu yönde yaptırım sağlanması amaçlanmaktadır.

78. Ülkemiz Biyoçeşitliliğin Sürdürülebilir Kullanımı için Addis Ababa Prensipleri ve Rehberinin uygulanmasına yardımcı olacak finans kaynakları sağlamak, teknoloji geliştirmek ve transfer etmek

için eylemler veya girişimler başlattı mı? (karar VII/12)	
a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili programlar geliştiriliyor	X
c) Evet, bazı teknolojiler geliştirildi ve transfer edildi ve kısıtlı mali kaynaklar sağlandı (ayrıntıları belirtiniz)	
d) Evet, pek çok teknoloji geliştirildi, transfer edildi ve önemli mali kaynaklar sağlandı (ayrıntıları belirtiniz)	
Biyçeşitliliğin Sürdürülebilir Kullanımı için Addis Ababa Prensipleri ve Rehberinin uygulanmasına yardımcı olacak finans kaynakları sağlanması, teknoloji geliştirilmesi ve transfer edilmesi hakkında ilave bilgiler.	

Biyolojik çeşitlilik ve turizm

79. ■ Ülkeniz turizmin biyoçeşitlilik üzerindeki etkisini değerlendirecek, izleyecek ve ölçecek mekanizmalar tesis etti mi? (88)	
a) Hayır	
b) Hayır, mekanizmalar geliştiriliyor	
c) Evet, mekanizmalar uygulanıyor (lütfen belirtin)	X
e) Evet, mevcut mekanizmalar gözden geçiriliyor	
Turizmin biyoçeşitlilik üzerindeki etkisini değerlendirecek, izleyecek ve ölçecek mekanizmaların tesis edilmesi konusunda ilave bilgiler.	
Turizm faaliyetleri ÇED yönetmeliği kapsamında değerlendirilmektedir. Ayrıca Özel Çevre Koruma Bölgelerinde yönetim planlamalarında (Belek, İztuzu, İhlara gibi) turizmin biyoçeşitlilik üzerindeki etkileri değerlendirmektedir. Söz konusu iki mekanizma aracılığıyla değerlendirme ve izleme çalışmaları yapılmaktadır.	

80. ◇ Ülkeniz, turizmin biyoçeşitlilik üzerindeki etkilerine ilişkin bilinç düzeylerini artırmak ve etkileri en aza indirmek için yerel düzeyde teknik kapasiteyi artırmak amacıyla turizm operatörlerine eğitim programları sundu mu? (karar V/25) (91)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak programlar geliştiriliyor	
c) Evet, programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda açıklayın)	X
Turizm operatörlerine sunulan eğitim programları konusunda ilave yorumlar.	
Turizm Bakanlığının turist rehberlerine yönelik eğitim programı vardır. Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından biyoçeşitlilik ile ilgili olarak kurslar düzenlenmektedir. Rehber balık adam kursları, fahri av müfettişliği yanında eğitim amaçlı broşür ve kitaplar mevcuttur.	

81. ■ Ülkeniz yerli ve yerel toplulukların, turizm politikalarının yapılması, gelişmenin planlanması, ürün geliştirme ve yönetimine katılımını destekleyen kapasite geliştirme ve finans kaynakları sağlıyor mu? (karar VII/14)	

◇ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

a) Hayır	
b) Hayır, programlar değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı programlar uygulanıyor	
d) Evet, kapsamlı programlar uygulanıyor (lütfen belirtin)	
Yerli ve yerel toplulukların turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve yönetiminde katılımı için mekanizmalar tesis edilmesi konusunda ilave ayrıntılar.	
-	

82. Ülkeniz Biyoçeşitlilik ve Turizm Gelişimi Rehberini, turizm kalkınma strateji ve planlarının, ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planının ve diğer ilgili sektörel planların geliştirilmesi veya gözden geçirilmesine entegre etti mi? (karar VII/14)	
a) Hayır, ama rehber gözden geçiriliyor	
b) Hayır, ama ilgili stratejilere bazı prensip ve rehber ilkelerin entegre edilmesine ilişkin bir plan değerlendiriliyor	X
c) Evet, birkaç prensip ve rehber ilke bazı sektörel planlara ve UBSEP'e entegre edildi (hangi prensiplerin hangi sektöre entegre edildiğini belirtiniz)	
d) Evet, birçok prensip ve rehber ilke bazı sektörel planlara ve UBSEP'e entegre edildi (hangi prensiplerin hangi sektöre entegre edildiğini belirtiniz)	
Biyoçeşitlilik ve Turizm Gelişimi Rehberinin prensiplerinin entegre edildiği sektörler hakkında bilgi	

Kutu XLIX.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:
a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
f) Uygulamada karşılaşılan engeller.
Korunan alanlar içinde sürdürülebilir kullanım prensipleri dikkate alınarak koruma sağlanmasına rağmen korunan alan dışındaki biyoçeşitlilik için sürdürülebilir kullanım yaklaşımının benimsenmesine yönelik daha fazla çaba sarf edilmesi sonucuna varılmıştır.
Ülke bazında korunan alan dışındaki biyoçeşitliliğin korunmasında sürdürülebilir kullanım prensiplerinin yaygınlaştırılması için yeterli ölçüde organize olunamamıştır. Bu alanda materyal ve eğitim programları eksikliği bulunmaktadır. Sosyo- ekonomik sorunlar çözülememiştir.

Madde 11 – Teşvik tedbirleri

83. ♦ Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin bileşenlerinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için teşvik görevi gören ekonomik ve sosyal olarak sağlam tedbirler tespit eden ve benimseyen programlar tesis etti mi? (92)

a) Hayır	
b) Hayır, programlar geliştiriliyor	X
c) Evet, bazı programlar uygulanıyor (lütfen ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı programlar uygulanıyor (lütfen ayrıntıları belirtin)	

Biyçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için teşvikleri belirlemeye ve benimsemeye yönelik programlar konusunda ilave yorumlar

Biyçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için teşvikleri belirlemeye ve benimsemeye yönelik özel olarak hazırlanan bir program bulunmamaktadır. Ancak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Kalkınma Planlarında ve Yıllık Programlarda biyçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik teşvik görevi gören tedbir ve politikalar tespit edilmektedir.

84. ♦ Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin Pazar ve Pazar dışı değerlerinin planlar, politikalar ve programlar ve diğer ilgili alanlara entegre edilmesini temin etmek için mekanizmalar veya yaklaşımlar geliştirdi mi? (karar III/18 ve IV/10) (93)	
a) Hayır	
b) Hayır, mekanizmalar geliştiriliyor	
c) Evet, mekanizmalar uygulanıyor (lütfen ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, mekanizmaların etkisinin değerlendirilmesi mevcut (lütfen ayrıntıları belirtin)	

Biyolojik çeşitliliğin Pazar ve Pazar dışı değerlerinin planlar, politikalar ve programlar ve diğer ilgili alanlara entegre edilmesini temin etmeye yönelik mekanizmalar ve yaklaşımlar konusunda ilave yorumlar

Kalkınma programlarının hazırlık aşamalarında oluşturulan Özel İhtisas Komisyonları söz konusu entegrasyonu makro ölçekte sağlayan mekanizmalardan biri olarak değerlendirilmektedir. 9. Kalkınma Planı hazırlık çalışmalarında oluşturulan Özel İhtisas Komisyonlarında biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik politika önerileri çevre ve tarım politikaları bağlamında tartışılmıştır. Söz konusu tartışmalar ışığında geliştirilen politika ve öneriler 9. Kalkınma Planının hazırlanmasında değerlendirilmiştir.

Biyolojik çeşitliliğin Pazar ve Pazar dışı değerleri hususu ülkemizdeki plan ve programlarda entegre edilmiştir. 9. Kalkınma Planınının 459. maddesinde "Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların araştırılması, korunması, değerlendirilmesi ve ekonomik değer kazandırılması çalışmaları hızlandırılacaktır." ve 508. maddesinde "Doğal orman ekosistemini; başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı, etkin şekilde korumak; koruma-kullanma dengesi, biyolojik çeşitlilik, gen kaynakları, orman sağlığı, odun dışı ürün ve hizmetler ile ekoturizmin geliştirilmesi gözetilerek, çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesi amaçlanmaktadır." ifadeleri yer almaktadır.

2007 Yılı Programında ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin korunmasına, geliştirilmesine ve ekonomik değer kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması bir öncelik olarak belirlenmiştir. 2007 Yılı Programının Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi başlığı altındaki "Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların belirlenmesine, korunmasına, geliştirilmesine ve bunlara ekonomik değer kazandırılmasına yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır." ve Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi başlığı altındaki "Doğal orman ekosisteminin, başta yangınlar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı etkin şekilde korunması, koruma-kullanma dengesi, biyolojik çeşitlilik ve insan sağlığı gözetilerek çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesi esas alınacaktır." ifadelerinde konuya ilişkin tedbirler yer almaktadır.

85. ♦ Ülkeniz teşvik tedbirlerini uygulamak ve özel sektör girişimlerini desteklemek için eğitim ve kapasite inşaa programları geliştirdi mi? (karar III/18) (94)
--

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

a) Hayır	X
b) Hayır, program geliştiriliyor	
c) Evet, bazı programlar uygulanıyor	
d) Evet, birçok program uygulanıyor	

86. Ülkeniz biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için teşvik tedbirleri tasarlarken ve uygularken bu kararın Ek 1'inde belirtilmiş olan teşvik tedbirlerinin tasarlanması ve uygulanması için olan önerileri de değerlendirmeye alıyor mu? (karar VI/15) (101)

a) Hayır	X
b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Biyοçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için teşvik tedbirlerinin tasarımı ve uygulanmasında değerlendirilen öneriler konusunda ilave bilgiler.

87. Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için ters teşvik yaratan politika ve uygulamalarla mücadele edilmesine veya ortadan kaldırılmasına yönelik olarak her hangi bir ilerleme kaydetti mi? (karar VII/18)

a) Hayır	
b) Hayır, ama bu tür politika ve uygulamaların belirlenmesine devam ediliyor	X
c) Evet, bu tür politika ve uygulamalar belirlendi ancak tamamen ortadan kaldırılamadı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, bu tür politika ve uygulamalar belirlendi ve ortadan kaldırıldı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Ters teşviklerin ortadan kaldırılması konusunda ilave bilgiler.

Kutu L.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Mali kaynak yetersizliği nedeniyle uygulama yapılamadığı için sonuçları değerlendirilememiştir.

Madde 12 – Araştırma ve Eğitim

88. ♦ Madde 12(a)'da: Ülkeniz biyolojik çeşitlilik ve bileşenlerini belirlenmesi, korunması ve sürdürülebilir kullanımı için bilimsel ve teknik eğitim için programlar tesis etti mi? (103)

a) Hayır	
b) Hayır, programlar geliştirme aşamasında	
c) Evet, programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyolojik çeşitlilik ve bileşenlerini belirlenmesi, korunması ve sürdürülebilir kullanımı için bilimsel ve teknik eğitim için tesis edilen programlar konusunda ilave bilgiler.	
Üniversitelerin Fen Fakültesi, Ziraat Fak., Orman Fak. ve Su Ürünleri Fakültelerinin akademik programlarında bu konulara yer verilmektedir. Lisansüstü eğitimde teknik ve bilimsel düzeyde araştırma ve eğitim programları uygulanmaktadır. Ayrıca kamuya bağlı araştırma enstitülerinde projeler kapsamında eğitim ve araştırmalar yapılmaktadır.	

89. ♦ Madde 12(b)'de: Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını teşvik eden araştırmaları destekliyor ve teşvik ediyor mu? (104)	
a) Hayır	
b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını destekleyen araştırmalar konusunda ilave bilgiler.	
DPT ve TÜBİTAK'ın araştırma fonları bulunmaktadır. Çevre ve Orman Bakanlığı ile Tarım ve Köyşleri Bakanlığı bütçesinden de projeler bazında destek sağlanmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'nin Önemli Bitki alanları projesi, Türkiye'nin Önemli sulak alanları projesi, Türkiye'nin Önemli kuş alanları projesi, Bentik Deniz omurgasızları ve Türkiye'nin Önemli doğa alanları projesi gibi projeler bu amaca yönelik yürütülmüş ve yürütülmeye devam etmektedir.	

90. ♦ Madde 12(c)'de: Ülkeniz biyolojik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı için yöntem geliştirmek amacıyla biyolojik çeşitlilik araştırmasında bilimsel gelişmelerin kullanılmasını destekliyor ve bu konuda iş birliği yapıyor mu? (105)	
a) Hayır	
b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyolojik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı için yöntem geliştirmek amacıyla biyolojik çeşitlilik araştırmasında bilimsel gelişmelerin kullanılması konusunda ilave bilgiler.	
Projeler bazında akademik araştırmacılardan danışmanlık hizmeti alınmak suretiyle bilimsel gelişmeler, koruma ve sürdürülebilir kullanım yöntemlerinin geliştirilmesinde kullanılmaktadır.	

Kutu LI.

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- f) Uygulamada karşılaşılan engeller.

Özellikle üniversitedeki araştırma sonuçları biyoçeşitliliğin bilimsel verilerin geliştirilmesine, kamuya bağlı araştırma enstitülerinde yapılan araştırma sonuçları ise koruma ve sürdürülebilir kullanım yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. TÜBİTAK koordinasyonunda ilgi sektörlerin katılımıyla hazırlanan bilim ve teknoloji politikaları(TÜBİTAK-Vizyon 2023) hedeflere ulaşmak için kamu ile üniversiteler arasında bir köprü oluşturmaktadır.

Karşılaşılan sınırlamaların başında mali kaynak ve kurumlar arası eşgüdüm yetersizliği, bu alana yönelik istikrarlı personel politikasının olmayışı, çalışmaların ortak bir veri tabanında toplanamaması ve toplanan verilerin kısa sürede etkin olarak değerlendirilerek ulusal önceliklere ve gereksinimlere uyarlanamaması gelmektedir

Madde 13 – Halk Eğitimi ve bilinçliliği

91. Ülkeniz (Stratejik Plan Hedef 4.1 kapsamında) sözleşmeyi yürütmeyi destekleyen ve halkın bilinçlendirilmesi, eğitimi ve iletişimine yönelik stratejiyi uyguluyor mu?

a) Hayır	
b) Hayır, fakat CEPA stratejisi geliştiriliyor	
c) Evet, CEPA stratejisi geliştirildi ve halkın katılımı sınırlı ölçüde sağlandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, CEPA stratejisi geliştirildi ve halkın katılımı önemli ölçüde sağlandı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

CEPA stratejisinin uygulanması ve halkın katılımının desteklenmesine yönelik ilave bilgiler.

GEF – BÇ ve Kaynak Yönetimi projesi kapsamında halkın bilinçlendirilmesi ve katılımına yönelik ulusal stratejisi geliştirilmiştir. (114)

Ayrıca, halkın eğitimi ve bilinçlendirilmesi UBSEP'in hedeflerinden birisidir.

Halkın katılımı gerek yatırım projeleri kapsamında ÇED sürecinde gerekse biyolojik çeşitlilik koruma programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında, toplantılar düzenlenerek önemli ölçüde sağlanmaktadır.

92. Ülkeniz karar VI/19 ekinde yer alan CEPA iş programının uygulanmasını kolaylaştırıcı faaliyetler yürütüyor mu? (karar VI/19)

a) Hayır	
b) Hayır, ama bazı programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı faaliyetler yürütülüyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, pek çok faaliyet yürütülüyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

CEPA iş programının uygulanmasını kolaylaştırıcı faaliyetler hakkında ilave bilgiler.

GEF – BÇ ve Kaynak Yönetimi projesi kapsamında hazırlanan halkın bilinçlendirilmesi stratejisi, mevcut ulusal projeler ve taşra teşkilatının yerel programları kapsamında eğitim ve bilinçlendirme

faaliyetleri yürütülmektedir.

İlk ve orta öğretim ders programlarında çevre ve biyolojik çeşitlilik konuları işlenmektedir.

Çeşitli TV programları, değişik film, sergi ve panolarda CEPA iş programı kapsamındaki faaliyetleri destekleyici bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yaygınlaşmaktadır.

Bazı STK'lar (TURMEPA, Piri Reis Denizcilik Derneği gibi) tarafından denizel çevre konusunda eğitim programları bulunmaktadır. (113)

93. Ülkeniz ulusal seviyede basın, çeşitli medya ve halk ilişkileri ve iletişim ağları ile biyoçeşitlilik ile ilgili konuları etkin ve güçlü bir şekilde destekliyor mu? (karar VI/19)

a) Hayır	
b) Hayır, ama bazı programlar geliştiriliyor	
c) Evet, sınırlı ölçüde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, önemli ölçüde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Ulusal seviyede basın, çeşitli medya ve halk ilişkileri ve iletişim ağları ile biyoçeşitlilik ile ilgili konuları etkin ve güçlü bir şekilde desteklenmesi hakkında ilave bilgiler.

Bakanlığın gerek basılı yayınları gerekse elektronik web ağları vasıtasıyla biyoçeşitlilik ile ilgili konular desteklenmektedir. Ayrıca başta TRT olmak üzere TV programlarında biyoçeşitlilik konularının işlenmesi teşvik edilmektedir.

94. Ülkeniz biyoçeşitliliğin yerel düzeyde iletişimi, eğitimi ve halkın bu konudaki bilinçliliğini destekliyor mu? (karar VI/19)

a) Hayır	
b) Evet (aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Biyoçeşitliliğin toplum düzeyinde iletişimi, eğitimi ve halkın bu konudaki bilinçliliğini destekleme konusundaki çabalara ilişkin ilave ayrıntılar.

Biyolojik çeşitliliğin yüksek olduğu ve gelir düzeylerinin düşük olduğu yerlerde daha fazla eğitim ve gelir düzeyi artırıcı programlar uygulanmaktadır: OR-Köy kredileri ve eğitimi, GEF – BÇ ve Kaynak Yönetimi projesi kapsamında pilot alanlarda yerel halka yönelik eğitim ve bilinçlendirme projelerinin küçük hibe programı kapsamında desteklenmesi gibi. Yine aynı proje kapsamında ulusal seviyede uygulanmak üzere Halkın bilinçlendirmesine yönelik bir strateji hazırlanmıştır. (108)

Yazılı ve görsel basın ile ilgili Kamu kurumları, özellikle de son yıllarda güçlenen sivil toplum kuruluşlarının çabaları önemlidir. Akdeniz foku koruma programı, Akdeniz kaplumbağa (Caretta caretta) koruma programı, Su samuru koruma projesi, Yanardöner çiçeği koruma programı, erozyonla mücadele gibi çalışmalar bulunmaktadır. (111)

Bakanlığın taşra teşkilatı tarafından pilot uygulamalar kapsamında yerel seviyede bazı okullarda biyoçeşitlilik eğitimi verilmektedir.

95. Ülkeniz Eğitim ve Halk Bilinçliliği Küresel Girişiminde öncelik verilen faaliyetleri ulusal, bölgesel ve uluslar arası seviyede destekliyor mu?

a) Hayır	
b) Hayır, ama programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı faaliyetler destekleniyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
b) Evet, pek çok faaliyet destekleniyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Eğitim ve Halk Bilinçliliği Kúresel Girişiminde öncelik verilen faaliyetlerin ulusal, bölgesel ve uluslar arası seviyede desteklenmesi hakkında ilave bilgiler

Kúresel girişimin 1. amacına yönelik olarak Ulusal biyoçeşitlilik web sayfası İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanmıştır. Kúresel girişimin 3. amacına yönelik olarak, GEF – BÇ ve Kaynak Yönetimi projesi kapsamında hazırlanan halkın bilinçlendirilmesi ulusal stratejisi ve eylem planına ek olarak biyolojik çeşitlilik ile ilgili STK'ların kapasitelerinin artırılmasına yönelik bir strateji ve eylem planı hazırlanmıştır.

96. ♦ Ülkemiz iletişim, eğitim ve halkı bilinçlendirme girişimlerinin dağıtımı için yeterli kapasite geliştirdi mi?

a) Hayır	
b) Hayır, fakat bazı programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

İletişim, eğitim ve halkı bilinçlendirme girişimlerinin dağıtımı için yeterli kapasite geliştirilmesi konusunda ilave bilgiler.

Ulusal ve uluslararası projeler kapsamında eğitim ve iletişim için kapasite destekleri sağlanmaktadır. Kapasite geliştirme desteği daha çok insan kaynaklarının geliştirilmesi yönündedir. Bunun yanı sıra, biyolojik çeşitlilik takas mekanizmasının kurulması ulusal kaynaklarla desteklenmiştir. Düzenli olarak medya aracılığı ile yapılan bilgilendirmenin yanında -özellikle özel haftalarda (dünya ormancılık haftası gibi) ağırlıklı olarak konunun çok yönlü tanıtılması yapılmaktadır. İlköğretim okullarında derslerde de ilgili konular işlenmektedir. (109)

97. Ülkemiz ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde biyoçeşitlilik eğitimi ve bilinçliliği için, işbirliği ve değişim programlarını destekliyor mu? (112)

a) Hayır	
b) Evet (aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde biyoçeşitlilik eğitimi ve bilinçliliği için, işbirliği ve değişim programlarının desteklenmesi konusunda ilave bilgiler.

Erasmus, Socrates ve IASTE gibi karşılıklı stajyer, öğrenci, araştırıcı ve uzman değişim programları içinde, biyoçeşitlilik üzerine yoğunlaşmış olanlar hayli fazladır.

98. Ülkemiz Sözleşme altında benimsenmiş olan kesişen konular ve tematik iş programlarının uygulanması için bazı CEPA faaliyetlerini üstleniyor mu? (114)

a) Hayır (lütfen aşağıda nedenleri belirtin)	
b) Evet, bazı konular ve tematik alanlarda bazı faaliyetler üstlenildi (lütfen ayrıntıları belirtin)	X
c) Evet, çoğu konu ve tematik alanlar için birçok faaliyet üstlenildi (lütfen ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, tüm konular ve tematik alanlar için kapsamlı faaliyetler üstlenildi (lütfen ayrıntıları belirtin)	

Sözleşme altında benimsenmiş olan kesişen konular ve tematik iş programlarının uygulanması için CEPA faaliyetleri konusunda ilave ayrıntılar.

GEF – BÇ ve Kaynak Yönetimi projesi kapsamında halkın bilinçlendirilmesi stratejisi geliştirilmiştir. Yabancı türler, tehdit altındaki türler, GDO'lar, korunan alanlar, orman biyoçeşitliliği, kıyı ve deniz biyoçeşitliliği, sulak alanlar, tarımsal biyoçeşitlilik bazı CEPA faaliyetlerinin gerçekleştirildiği alanlardır.

99. ♦ Ülkeniz büyük grupların, anahtar aktörlerin ve ilgi gruplarının biyolojik çeşitlilik koruma konularını uygulama ve eğitim programlarına ve aynı zamanda ilgili sektörel ve sektörler arası plan, program ve politikalara entegre eden girişimlerini destekliyor mu? (karar IV/10 ve Stratejik Plan Hedef 4.4) (106)

a) Hayır

b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Büyük grupların paydaş katılımını teşvik eden ve biyolojik çeşitlilik koruma konularını uygulama ve eğitim programlarına ekleyen girişimleri konusunda ilave bilgiler.

Yürütülen ve planlanan Projelerin ana bileşenlerinden birisi olarak paydaş katılımı desteklenmekte, bu tür faaliyetler için özellikle STK'lar teşvik edilmektedir. (GEF destekli Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi, GEF destekli Genetik Çeşitliliğin Yerde Korunması Projesi vb). Ayrıca bazı özel şirketlerin ve yerel yönetimlerin eğitim-proje faaliyetleri mevcuttur

100. Ülkeniz ulusal CEPA programının ve faaliyetlerinin uygulanmasında 2010 biyoçeşitlilik hedefinin çeşitli unsurlarını ileterek Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim Onyılı ile uygun bağlantılar kuruyor mu? (karar VII/24)

a) Hayır

b) Hayır, ama bazı programlar geliştiriliyor

X

c) Evet, bazı programlar geliştirildi ve bu amaçla faaliyetler gerçekleştirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

d) Evet, kapsamlı programlar geliştirildi ve bu amaçla pek çok faaliyet gerçekleştirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

2010 biyoçeşitlilik hedefinin çeşitli unsurlarının iletilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim Onyılı ile uygun bağlantılar kurulması hakkında ilave bilgiler.

Kutu LII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Halkın eğitim ve bilinçlendirilmesi özellikle korunan alanlar üzerindeki insan kaynaklı baskıların azaltılması ve korunan alanlar dışında kalan yerlerde biyolojik çeşitliliğin tahribatına yol açabilecek faaliyetlere karşı halk duyarlılığının artması yoluyla koruma ve sürdürülebilir kullanım hedeflerine doğru ilerlemeye katkı sağlamıştır.

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Söz konusu çalışmaların, çok farklı kurumlar tarafından, eşgüdümünden uzak ve sınırlı bütçelerle yapılması, yerel seviyede çalışan STK'ların mali kaynak eksikliği.

Madde 14 – Etki değerlendirmesi ve olumsuz etkilerin en aza indirilmesi

101. ■ Madde 14.1(a)'da: Ülkeniz biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkisi olma ihtimali olan proje teklifleri için bir çevresel etki değerlendirmesini gerekli kılan yasaları geliştirdi mi? (115)	
a) Hayır	
b) Hayır, yasalar geliştirme aşamasının başlarında	
c) Hayır, ancak yasalar geliştirme aşamasının ilerilerinde	
d) Evet, yasalar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
e) Evet, uygulama gözden geçirildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkisi olma ihtimali olan proje teklifleri için bir çevresel etki değerlendirmesini gerekli kılan yasalara ilişkin ilave bilgiler.	
Çevre Kanunu'nun ilgili maddesine dayanarak ÇED Yönetmeliği çıkarılmış ve uygulanmakta olup, düzenli olarak güncel şartları karşılayacak şekilde revize edilmektedir.	

102. ◇ Madde 14.1(b): Ülkeniz biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli olumsuz etkileri olması beklenen ulusal programlar ve politikaların çevresel sonuçlarına gerekli önemin verilmesini temin etmek için mekanizmalar geliştirdi mi? (116)	
a) Hayır	
b) Hayır, mekanizmalar geliştirme aşamasının başlarında	
c) Hayır, ancak mekanizmalar geliştirme aşamasının ilerilerinde	
d) Evet, mekanizmalar uygulanıyor	X
Biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli olumsuz etkileri olması beklenen ulusal programlar ve politikaların çevresel sonuçlarına gerekli önemin verilmesini temin etmek için geliştirilen mekanizmalar hakkında ilave bilgiler	
Kalkınma Plan ve Programlarının hazırlık sürecinde kurulan komisyonlarda ele alınmaktadır. Ayrıca, sektörel plan ve programlar sektörler arasında görüşe açılarak, çevresel sonuçları dikkate alınmaktadır.	

103. ◇ Madde 14.1(c): Ülkeniz, ülkenizin hükümler alanı dışında biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli etkisi olabilecek faaliyetler konusunda iki taraflı, bölgesel ve / veya çok taraflı anlaşmalar uygulanıyor mu? (117)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak seçeneklerin değerlendirilmesi devam ediyor.	
c) Evet, bazıları tamamlandı, diğerleri devam ediyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Ülkenizin hükümler alanı dışında biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli etkisi olabilecek faaliyetler konusunda iki taraflı, bölgesel ve / veya çok taraflı anlaşmalar konusunda ilave bilgiler.

Türkiye uluslar arası, bölgesel ve ikili anlaşmalar kapsamında, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda sınıraşan boyutta işbirliği yapmaktadır. Bu çerçevede ikili düzeyde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Çevre Alanında İşbirliği Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan arasında imzalanan Çevrenin Korunması Hakkında Mutabakat Muhtırası, bölgesel düzeyde Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi ve Karadeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi'nin Karadeniz'de Biyolojik Çeşitliliğin ve Peyzajın Korunması Protokolü, Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması (Barselona) Sözleşmesi ve Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

104. ♦ Madde 14.1(d)'de: Ülkeniz sizin topraklarınızdan kaynaklanan ve diğer Tarafların topraklarındaki veya ulusal hükümler sınırları dışında olan alanlardaki biyolojik çeşitliliğin maruz kaldığı zarar veya tehlikeyi en aza indirmek veya önlemek için mekanizmaları uygulamaya koydu mu? (118)

a) Hayır	
b) Hayır, mekanizmalar geliştirme aşamasının başlarında	
c) Hayır, ancak mekanizmalar geliştirme aşamasının ilerilerinde	
d) Evet, mekanizmalar mevcut bilimsel verilere dayalı olarak uygulanıyor	X

105. ♦ Madde 14.1(e)'de: Ülkeniz biyolojik çeşitlilik için ciddi ve öngörülebilir tehlike teşkil eden faaliyetler veya olaylara acil müdahale için ulusal mekanizmalar tesis etti mi? (119)

a) Hayır	
b) Hayır, mekanizmalar geliştirme aşamasının başlarında	
c) Hayır, ancak mekanizmalar geliştirme aşamasının ilerilerinde	
d) Evet, mekanizmalar uygulanıyor	X

Biyolojik çeşitlilik için ciddi ve öngörülebilir tehlike teşkil eden faaliyetler veya olaylara acil müdahale için tesis edilen ulusal mekanizmalar konusunda ilave bilgiler.

Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde acil müdahale yapabilecek kurumlar (örneğin, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, yangınlar için Orman Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürlüğü, Özel Çevre Koruma Kurumu gibi) ve mekanizmalar bulunmaktadır.

106. Ülkeniz Madde 14'ün 1. paragrafının uygulanması kapsamında karar VI/7'nin ekinde yer alan Biyoçeşitlilik ile ilgili Konuların Çevresel Etki Değerlendirme Mevzuatına veya Süreçlerine ve Stratejik Etki Değerlendirmeye Dahil Edilmesine yönelik Kılavuz İlkeleri uyguluyor mu? (125)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak kılavuz ilkelerin uygulanması değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı yönler uygulanıyor (lütfen belirtin)	
d) Evet, ana yönler uygulanıyor (lütfen belirtin)	X

Kılavuz ilkelerin uygulanması konusunda ilave yorumlar

ÇED Yönetmeliği kapsamında stratejik etki değerlendirme dışında kılavuz ilkelerin tamamı uygulanmaktadır. Yönetmelik ekinde ÇED'e tabi faaliyetler "Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi (Ek-1), Seçme, Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi(Ek-2) olarak sınıflandırılmıştır. Ek-1' deki faaliyetler Merkez teşkilatı tarafından Ek-2'deki faaliyetler ise taşra teşkilatı tarafından değerlendirilmektedir. Ancak ülke genelinde özellikle genetik çeşitlilik seviyesinde biyolojik çeşitlilik ile ilgili veriler yetersiz olduğundan, faaliyetler vak'a bazında değerlendirilmektedir. Stratejik değerlendirme, ÇED sürecine halkın katılımı için yapılan toplantılar sırasında belirtilen veya taşra teşkilatına iletilen şikayetler kapsamında sınırlı ölçüde ve bazı durumlarda yapılabilmektedir. Kapsamlı SED için düzenleme hazırlıkları devam etmektedir.

107.Ülkeniz Madde 14(2) kapsamında, biyolojik çeşitliliğin maruz kaldığı zarar için sorumluk ve telafiye ilişkin olarak ulusal yasama, idari veya politika tedbirleri uyguluyor mu? (Karar VI/11) (126)

a) Hayır

b) Evet (lütfen tedbirleri belirtin)

X

Biyolojik çeşitliliğin maruz kaldığı zarar için sorumluk ve telafiye ilişkin olarak ulusal yasama, idari veya politika tedbirleri konusunda ilave ayrıntılar.

Çevre mevzuatı ve Ceza Kanunu kapsamında kirlilik, anız yakma gibi bazı konularda uygulama yapılmaktadır. Biyolojik çeşitliliğe verilen zararlar için sorumluluk ve telafi hükümleri, Çevre Kanununun revizyonu kapsamında ele alınmaktadır.

108. Ülkeniz biyolojik çeşitliliğe zararları önlemek için tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, ama bazı tedbirler geliştiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

d) Evet, kapsamlı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Biyolojik çeşitliliğe zararları önlemek için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler.

Çevre mevzuatı kapsamında ve ÇED sürecinde biyoçeşitliliğe zarar verebilecek faaliyetler ele alınarak vak'a bazında tedbirler uygulanmaktadır.

109.Ülkeniz biyoçeşitliliğin maruz kaldığı zararların önlenmesi, sorumluluk ve telafi konusunda ulusal yasama rejimlerinin, politika ve idari tedbirlerinin tesis edilmesi ve uygulanması için ulusal düzeyde kapasiteleri güçlendirmek için diğer Taraf ülkelerle işbirliği yapıyor mu? (Karar VI/11) (127)

a) Hayır

b) Hayır, ancak işbirliği değerlendiriliyor

c) Hayır, ancak işbirliği programları geliştiriliyor

d) Evet, bazı işbirliği programları üstleniliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

e) Evet, kapsamlı işbirliği programları üstleniliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Kapasite güçlendirmek için diğer Taraflarla işbirliği konusunda ilave yorumlar.

Bu alanda kapasite ihtiyacı belirlenmemiştir.

Kutu LIII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- f) Uygulamada karşılaşılan engeller.

a-e) ÇED uygulaması koruma altına alınan alanların, tehdit altındaki türlerin ve hassas ekosistemlerin korunması hedeflerine katkı sağlamıştır.

f) Kapsamlı bir ulusal veri tabanının olmaması nedeniyle SED yapılamaması; kalkınma öncelikleri, ekonomik kısıtlar ve hızlı nüfus artışına bağlı artan kaynak ve yatırım ihtiyacı nedenleri ile karar sürecinde çevresel konulara birinci derecede öncelik verilememesi.

Madde 15 – Genetik Kaynaklara Erişim

110 15(2), 15(4) ve 15(5) Maddelerinde: Ülkeniz önceden izin alınarak ve karşılıklı olarak mutabık kalınan koşullar temelinde diğer Tarafların çevresel olarak duyarlı kullanımlar için genetik kaynaklara erişimini kolaylaştırmaya çalıştı mı? (128)

a) Hayır

b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Önceden izin alınarak ve karşılıklı olarak mutabık kalınan koşullar temelinde diğer Tarafların çevresel olarak duyarlı kullanımlar için genetik kaynaklara erişimini kolaylaştırma konusundaki girişimler hakkında ilave bilgiler.

Genetik kaynaklara erişim konusunda araştırma amaçlı olması ve ilgili yönetmeliklere uygun olması kaydıyla, diğer taraf ülkelere kolaylıklar sağlanmaktadır.

111 Madde 15(6)'da: Ülkeniz diğer Tarafların temin ettiği genetik kaynaklara dayalı herhangi bir bilimsel araştırmanın söz konusu Tarafların tam katılımı ile geliştirilmesi ve yürütülmesini temin etmek için tedbirler aldı mı? (129)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Diğer Tarafların temin ettiği genetik kaynaklara dayalı herhangi bir bilimsel araştırmanın söz konusu Tarafların tam katılımı ile geliştirilmesi ve yürütülmesini temin etmek için alınan tedbirlerin ilave açıklaması.

Diğer tarafların temin ettiği genetik kaynaklar genel olarak ikili projeler ile söz konusu tarafın katılımı ile gerçekleştirilmektedir. Ayrıca Materyal Transfer Anlaşması yapılmaktadır. Bitki genetik kaynakları konusunda network ECP/GR (Bitki Genetik Kaynakları Avrupa İşbirliği Programı), WANANET (Kuzey Afrika Bitki Genetik Ağları) çerçevesinde işbirliği projeleri bulunmaktadır.

112. Madde 15(7)'de: Ülkeniz genetik kaynakların ticari ve diğer kullanımından kaynaklanan faydaları ve araştırma ve geliştirme sonuçlarının söz konusu kaynakları temin eden herhangi bir Sözleşme Tarafı ile adil ve eşit bir şekilde paylaşımını temin etmek için tedbirler aldı mı? (130)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor	X
d) Evet, kapsamlı yasalar uygulanıyor	
e) Evet, kapsamlı kanunlar veya yardımcı yasalar uygulanıyor	
f) Evet, kapsamlı politika ve idari tedbirler uygulanıyor	

Alınan tedbirlerin türü hakkında ilave bilgiler.

Tarımsal Bitki genetik kaynaklarının temin edilmesinde Materyal Transfer Anlaşması yapılarak orijin ülkeye geri döngü sağlanmaktadır.

"Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları konusunda Uluslararası Anlaşmada (International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture) imzalanmıştır.

Orman ağaçları için Türkiye Avrupa (EUFORGENE) ağının üyesi olarak bu maddelerin gerekliliğini yerine getirmektedir.

Hayvan genetik kaynaklarında Türkiye kullanıcı durumunda değildir. (133)

113. Erişim ve yarar paylaşımı konusundaki ulusal tedbirleri geliştirirken ülkeniz Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları konusunda Uluslararası Anlaşmada belirtilmiş olan çok taraflı erişim ve fayda paylaşımı sistemini hesaba katıyor mu? (134)

a) Hayır	
b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X

Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları konusunda Uluslararası Anlaşmada belirtilmiş olan çok taraflı erişim ve fayda paylaşımı sistemini hesaba katan erişim ve yarar paylaşımı konusundaki ulusal tedbirler hakkında ilave bilgiler.

Materyal Transfer Anlaşması sistemi Bitki Genetik Kaynakları konusunda Uluslararası Anlaşma onaylanmadan önce Türkiye'de uygulamada olan bir sistemdir. Anlaşmanın onaylanmasını takiben, mevcut sistemin gözden geçirilerek, mevzuattaki eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır.

114. Ülkeniz erişim ve fayda paylaşımı konusunda idari, yasal ve politika tedbirleri, erişim ve fayda paylaşımı için karşılıklı olarak mutabık kalınan koşullar altında sözleşmeler ve diğer düzenlemeleri geliştirirken ve hazırlarken Bonn Kılavuz İlkelerini kullanıyor mu? (Karar VII/19A) (136)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak bu konuda adımlar atılıyor	X
c) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Erişim ve fayda paylaşımı konusunda idari, yasal ve politika tedbirleri, erişim ve fayda paylaşımı için karşılıklı olarak mutabık kalınan koşullar altında sözleşmeler ve diğer düzenlemeleri geliştirirken ve hazırlarken Bonn Kılavuz İlkelerinin kullanımı konusunda ilave ayrıntılar.

Bonn rehberinin uygulanması için mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi ve eksikliklerin giderilmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

115. Ülkeniz yasamalar da dahil olmak üzere erişim ve fayda paylaşımı düzenlemelerine ilişkin olarak fikri mülkiyet hakları konusuna hitap eden ulusal politikalar veya tedbirler benimsedi mi (fikri mülkiyet haklarına ilişkin başvuruların ana konusunun genetik kaynaklarla ilgili olması veya bunları kullanması durumunda, genetik kaynakların menşei ülkesinin açıklanması gibi) ? (138-139)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler veya politikalar tespit edildi

c) Hayır, ancak ilgili politikalar veya tedbirler geliştiriliyor

d) Evet, bazı politikalar veya tedbirler uygulanıyor

X

e) Evet, kapsamlı politikalar veya tedbirler benimsendi

Erişim ve fayda paylaşımı düzenlemelerine ilişkin olarak fikri mülkiyet hakları konusuna hitap eden ulusal politikalar veya tedbirler hakkında ilave bilgiler.

Türk Patent Enstitüsü tarafından biyoteknolojik buluşlarda fikri mülkiyet haklarının uygulamasına yönelik bir yönetmelik hazırlanmaktadır ve bu yönetmelikte biyoteknolojik buluşlarda kullanılan genetik kaynakların ve geleneksel bilgilerin menşeinin açıklanmasına ilişkin bir hükme yer verilmesi desteklenmektedir.

116. Ülkeniz erişim ve yarar paylaşımı ile ilgili kapasite geliştirme faaliyetlerine katıldı mı?

a) Evet, (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

b) Hayır

X

Lütfen kapasite geliştirme faaliyetleri hakkında ilave bilgi veriniz (verici veya alıcı olarak katılımınız, dahil edilen ana aktörler, hedef kitle, zaman periyodu, kapasite geliştirme faaliyetlerinin hedefleri ve amaçları, temel kapasite geliştirme alanları, faaliyetlerin türü). Ayrıca, bu faaliyetlerde, karar VII ve VII/9F ekinde onaylanan erişim ve yarar paylaşımı kapasite geliştirme Eylem Planının hesaba katılıp katılmadığını belirtiniz.

Ulusal Gen Bankasının kapasitesinin geliştirilmesine dönük çalışmalar sürdürülmektedir. Bu konuda, bitki genetik kaynakları konusunda uluslararası anlaşma ("International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture") çerçevesinde bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. (131)

TAGEM tarafından başlatılan ulusal genetik kaynaklar konulu proje kapsamında değerlendirmeler başlatılmıştır. (137)

Kutu LIV.

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır if you have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- f) Uygulamada karşılaşılan engeller.

a-e) Genetik kaynaklara erişimle ilgili tedbirler, genetik materyallerin araştırma veya başka amaçlarla doğadan toplanmasını düzenleyerek, doğal habitatlar üzerindeki insan baskısının azaltılmasına katkı sağlamaktadır. Yarar paylaşımı tedbirleri ise biyolojik çeşitlilik araştırma kapasitesinin ve işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu tedbirlerin ulusal ve uluslararası seviyede etkin bir şekilde uygulanabilmesi halinde, koruma ve sürdürülebilir kullanım hedeflerine ulaşılmasında halk desteğinin artması ve sektörel uyumsuzlukların azalması beklenmektedir. (132)

Türkiye daha ziyade genetik kaynak sağlayan bir ülkedir. Ancak yarar paylaşımı hükümleri erişim sağlayan ülkeler tarafından yeterince uygulanmadığından, bu maddenin hedeflere ulaşmaktaki katkısı değerlendirilememiştir.

f) Genetik kaynaklara erişim sağlayan ülkelerin, sağladığı yararları orijin ülke ile paylaşımına yönelik Sözleşme hükümlerini etkin uygulanmamaları, gümrüklerde biyo-kaçakçılıkla mücadele edebilecek kapasitenin yetersizliği, kaynaklara kaçak erişim sağlayanlarla mücadelede kamu duyarlılığının gelişmemiş olması

Madde 16 – Teknolojiye erişim ve teknoloji transferi

117. Madde 16(1)'de: Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili olan veya çevreye önemli ölçüde zarar vermeden genetik kaynakları kullanan teknolojilerin diğer Tarafların erişimine sunulmasını ve onlara aktarılmasını sağlamak veya kolaylaştırmak için tedbirler aldı mı? (140)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili olan veya genetik kaynakları kullanan teknolojilerin diğer Tarafların erişimine sunulmasını ve onlara aktarılmasını sağlamak veya kolaylaştırmak için alınan tedbirlere ilişkin ilave bilgiler.

Türkiye daha ziyade teknoloji ithal eden bir ülkedir. Ancak, ikili ve bölgesel anlaşmalar veya ortak programlar aracılığı ile mevcut teknolojisini diğer gelişmekte olan ülkelerin erişimine açmaktadır.

118. Madde 16(3)'de: Ülkeniz genetik kaynakları temin eden Tarafların karşılıklı mutabık kalınmış koşullarda bu kaynakları kullanan teknolojiye erişimi ve bunun transferi imkanının sağlanması için gerekli tedbirleri aldı mı? (141)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor	X

d) Evet, kapsamlı yasalar uygulanıyor	
e) Evet, kapsamlı kanuni politika veya ek yasalar uygulanıyor	
f) Evet, kapsamlı politika ve idari düzenlemeler uygulanıyor	
g) Uygulanabilir değil	

119. ♦ Madde 16(4)'de: Ülkeniz, özel sektörün, gelişmekte olan ülkelerin Devlet kurumları ve özel sektörünün faydası için onların ilgili teknolojilerin ortaklaşa geliştirilmesine erişimini ve bunların transferini kolaylaştırmasına yönelik tedbir aldı mı? (142)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı politikalar ve tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı politika ve tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
e) Uygulanabilir değil	X
Alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler	

Kutu LV.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:	
a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;	
b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;	
c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;	
d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;	
e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;	
f) Uygulamada karşılaşılan engeller.	
a-e) Türkiye teknoloji transferine ihtiyaç duyan bir ülkedir, ancak bu yeterince sağlanamadığından, bu maddenin uygulanmasının hedeflere ulaşmaktaki katkısı değerlendirilememiştir.	
f) Taraf ülkelerin özellikle temiz teknolojilerin transferini kolaylaştırıcı tedbirler almaması, özel sektör elinde bulunan teknolojilere erişim sağlanamaması.	

Teknoloji transferi ve teknoloji işbirliği iş Programı

120. ♦ Ülkeniz teknoloji transferi ve teknoloji işbirliği iş Programının uygulanmasına katkı sağlayacak eğitim, teknik ve finansal destek sağladı mı? (karar VII/29)	
a) Hayır	X
b) Hayır, ilgili programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı programlar uygulanıyor(lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı programlar uygulanıyor(lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

Teknoloji transferi ve teknoloji işbirliği iş Programının uygulanmasına katkı sağlayacak eğitim, teknik ve finansal destek sağlayan koşullar hakkında ilave bilgiler

121. Ülkeniz bilimsel ve teknik işbirliği ve teknoloji transferi için çok ülkeli girişimlerin finanse edilmesindeki gereksiz engelleri kaldırmak için tedbirler aldı mı? (karar VII/29)

a) Hayır	X
b) Hayır, fakat bazı tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Bilimsel ve teknik işbirliği ve teknoloji transferi için çok ülkeli girişimlerin finanse edilmesindeki gereksiz engelleri kaldırmak için tedbirler hakkında ilave bilgiler

122. Ülkeniz kapasite geliştirmedeki ihtiyaçlar kadar ilgili sektörlerdeki ihtiyaçlar, fırsatlar ve engelleri ele alan bir teknoloji değerlendirmesi yaptı mı? (karar VII/29 eki)

a) Hayır	
b) Hayır, ama değerlendirme devam ediyor	X
c) Evet, temel değerlendirmeler yapıldı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı değerlendirmeler yapıldı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Kapasite geliştirmedeki ihtiyaçlar kadar ilgili sektörlerdeki ihtiyaçlar, fırsatlar ve engelleri ele alan teknoloji değerlendirmesi hakkında ilave bilgiler.

123. Ülkeniz yeni teknolojilerin girişiyle bağlantılı potansiyel faydaların ve bedellerin değerlendirmesi ve risk analizini yaptı mı? (karar VII/29 eki)

a) Hayır	
b) Hayır, ama değerlendirme devam ediyor	X
c) Evet, bazı değerlendirmeler yapıldı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı değerlendirmeler yapıldı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Yeni teknolojilerin girişiyle bağlantılı potansiyel faydaların ve bedellerin değerlendirmesi ve risk analizi hakkında ilave bilgiler.

124. Ülkeniz, kapasite geliştirme ihtiyaçlarının değerlendirilmesi de dahil olmak üzere, teknoloji transferi ve işbirliği için uygun bilgi sistemlerinin geliştirilmesine veya güçlendirilmesine yönelik tedbirleri belirledi ve uyguladı mı? (karar VII/29 eki)

a) Hayır	
b) Hayır, ama bazı programlar geliştiriliyor	X
c) Evet, bazı programlar yürürlükte ve uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı programlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Teknoloji transferi ve işbirliği için uygun bilgi sistemlerinin geliştirilmesine veya güçlendirilmesine yönelik tedbirler hakkında ilave bilgiler.	

125. Ülkeniz, Sözleşme için önemli teknolojilere erişim ve adaptasyon kadar, işbirliğini de kolaylaştırmak için ulusal kurumsal, idari, yasal ve politik çerçevelerin geliştirilmesine ve uygulanmasına yönelik bir hazırlık aşaması olarak, iş programının Hedef 3.2 altında tanımlanan tedbirleri aldı mı? (karar VII/29 eki)	
a) Hayır	
b) Hayır, ama bir kaç tedbir değerlendiriliyor	X
c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, pek çok tedbir alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Sözleşme için önemli teknolojilere erişim ve adaptasyon kadar, işbirliğini de kolaylaştırmak için ulusal kurumsal, idari, yasal ve politik çerçevelerin geliştirilmesine ve uygulanmasına yönelik tedbirler hakkında ilave bilgiler.	

Kutu LVI.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:	
a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;	
b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;	
c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;	
d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;	
e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;	
f) Uygulamada karşılaşılan engeller.	
Teknoloji transferi ve işbirliği iş programı ulusal bazda uygulanmasına yönelik değerlendirmeler UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.	

Madde 17 – Bilgi alış verişi

126. ♦ Madde 17(1)'de: Ülkeniz Sözleşmenin uygulanmasına ve bilimsel ve teknik işbirliğini desteklemeye yardımcı olmak bakış açısıyla, kamunun elinde olan kaynaklardan bilgi alış verişi kolaylaştırmak için tedbir aldı mı? (143)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor	X

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor

Aşağıdaki soru (144)

GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİNDİR

127. Madde 17(1): Bu tedbirler geliştirmekte olan ülkelerin özel ihtiyaçlarını hesaba katıyor mu ve teknik, bilimsel ve sosyo-ekonomik araştırma, eğitim ve inceleme programları, özelleşmiş bilgi, bilgilerin yerelleştirilmesi ve benzeri gibi Madde 17 (2)'de listelenmiş olan bilgi kategorilerini içeriyor mu?

a) Hayır

b) Evet, ancak teknik, bilimsel ve sosyo-ekonomik araştırma, eğitim ve inceleme programları, özelleşmiş bilgi, bilgilerin yerelleştirilmesi ve benzeri gibi Madde 17 (2)'de listelenmiş olan bilgi kategorilerini içermiyor

c) Evet, teknik, bilimsel ve sosyo-ekonomik araştırma, eğitim ve inceleme programları, özelleşmiş bilgi, bilgilerin yerelleştirilmesi ve benzeri gibi Madde 17 (2)'de listelenmiş olan bilgi kategorilerini içeriyor

Kutu LVII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Ulusal takas mekanizması İngilizce ve Türkçe olarak 2002 yılında kurulmuştur, ancak ilgili kurumlardan yeterli bilgi akışı sistemi kurulamadığından içerik olarak eksiklikleri vardır. 2003 yılında Çevre Bakanlığının Orman Bakanlığı ile birleştirilmesinden sonra bilgi işlem merkezinin tek sistem altında toplanması sonucu web sitesine erişimde teknik hatalar oluşmuştur. Takas mekanizmasının bu sorunlarının giderilmesi ve işlevsel hale getirilmesi için UNEP/GEF projesi kapsamında faaliyetler planlanmıştır. **(150)**

Madde 18 – Teknik ve bilimsel iş birliği

128. Madde 18(1)'de: Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı alanında uluslararası teknik ve bilimsel işbirliğini desteklemek için tedbirler aldı mı? (145)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Uluslararası teknik ve bilimsel işbirliğini desteklemek için alınan tedbirler konusunda ilave bilgiler.

Türkiye EUFORGEN, IUFRO, CIMMYT, ICARDA, IPGRE gibi birçok uluslararası organizasyonlara üyedir. Yine AB'ne üyelik çalışmaları dolayısıyla AB ülkeleri ile teknik ve bilimsel açıdan yapılan ikili işbirliği çalışmaları ile AB 6. Çerçeve Programına katılım yoluyla işbirliği desteklenmektedir.

129. ♦ Madde 18(4)'de: Ülkeniz bu Sözleşmenin hedeflerine ulaşmak için yerli ve geleneksel teknolojiler de dahil olmak üzere teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanımı için işbirliğini teşvik edip bunun için yöntemler geliştirdi mi? (146)

a) Hayır

b) Hayır, yöntemlerin geliştirilmesi erken aşamada

X

c) Evet, yöntemlerin geliştirilmesi ileri aşamada

d) Evet, yöntemler uygulanıyor

130. ♦ Madde 18(5)'de: Ülkeniz Sözleşmenin hedefleri ile uygun olan teknolojilerin geliştirilmesi için ortak araştırma programları ve ortak girişimler tesis edilmesini destekledi mi? (147)

a) Hayır

b) Evet (lütfen aşağıya bazı örnekler veriniz)

X

Sözleşmenin hedefleri ile uygun olan teknolojilerin geliştirilmesi için ortak araştırma programları ve ortak girişimler tesis edilmesinin örnekleri.

Ülkemiz, sözleşmenin hedefleri ile uygun olan teknolojiler geliştirilmesi için, uluslararası ortak araştırma ve geliştirme politika ve uygulamasını açık ve geniş tutmuş; geçen onyıllarda FAO, BM, GEF destekli ve yine AB 6. çerçeve programına katılarak, uluslararası ortaklarla ortak proje yürütme olanaklarını Türk bilim adamlarına sunmuştur.

Bu çerçeve dışında da Üniversitelerin yaptığı uluslar arası çalışmalar bulunmaktadır.

131. Ülkeniz önemli veri tabanları tutan veya biyolojik çeşitlilik konusunda önemli işler üstlenen hükümet dışı organizasyonlar ve diğer kurumlarla CHM aracılığıyla bağlantılar tesis etti mi? (karar V/14) (152)

a) Hayır

b) Hayır, ancak STK'lar ve diğer kurumlarla işbirliği yapılacak

c) Evet, STK'lar ve kurumlarla bağlantılar tesis edildi

X

Aşağıdaki soru (132)

GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİNDİR

132. Ülkeniz bilimsel ve teknik işbirliği alanlarında bilgilere erişim elde etmek için geçişte olan ekonomilere sahip ülkelere ve gelişmekte olan ülkelere yardım edecek şekilde CHM'yi geliştirdi mi?

a) Hayır

b) Evet, finansman imkanlarını kullanarak

c) Evet, teknolojiye erişim ve teknoloji transferi ile

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayır have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayır responding using the table at question 247.

d) Evet, araştırma işbirliği imkanlarını kullanarak	
e) Evet, bilgilerin yerelleştirilmesini kullanarak	
f) Evet, eğitim imkanlarını kullanarak	
g) Evet, ilgili kurumlar, organizasyonlar ve özel sektörle irtibatların güçlendirilmesiyle	
h) Evet, diğer araçları kullanarak (lütfen belirtin)	
Bilimsel ve teknik işbirliği alanlarında bilgilere erişim elde etmek için geçişte olan ekonomilere sahip ülkelere ve gelişmekte olan ülkelere yardım edecek şekilde CHM gelişmeleri konusunda ilave bilgiler	

133. Ülkeniz CHM aracılığıyla edinilen bilgilerin araştırmacılar ve karar vericiler için daha kullanışlı olmasını sağlayacak herhangi bir girişim geliştirdi mi? (karar V/14) (155)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak girişimler değerlendiriliyor	
c) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Girişim geliştirilmesi konusunda ilave yorumlar.	
Ulusal takas mekanizmasının aktif hale getirilmesi ve kapasitesinin geliştirilmesi konularında UNEP/GEF projesi kapsamında girişimler başlatılmıştır.	

134. Ülkeniz CHM'nin uygulanışını geliştirmek ve kolaylaştırmak ve biyoçeşitlilikle ilgili Sözleşmeler arasındaki sinerjiyi güçlendirmek için servis ve araçlar geliştirdi, temin etti ve paylaştı mı? (karar V/14) (156)	
a) Hayır	X
b) Evet (lütfen servisleri ve araçları belirtin)	
CHM'nin uygulanışını geliştirmek ve kolaylaştırmak ve biyoçeşitlilikle ilgili Konvansiyonlar arasındaki sinerjiyi güçlendirmek için geliştirilen servis ve araçlar konusunda ilave yorumlar.	
-	

Kutu LVIII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:
a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
f) Uygulamada karşılaşılan engeller.
a-e) Ulusal takas mekanizması kullanıma açıldığı dönemde sözleşme içeriği ve kapsamı hakkında ülkenin farklı bölgelerinden değişik kitlelerce bilgiye erişim sağlanmıştır. Sözleşmenin ülke genelinde daha yaygın anlaşılmasına katkı sağlamıştır.
f) Çevre Bakanlığı ve Orman Bakanlığının aynı çatı altında birleşmesi sonucunda takas mekanizması

web sitesinde doğan teknik uyumsuzluklar, veri ve bilgi toplama sisteminin eksikliği, teknik altyapı eksikliği,

Madde 19 – Biyoteknolojinin muamelesi ve faydalarının dağıtılması

135. ♦ Madde 19(1): Ülkeniz söz konusu araştırmalar için genetik kaynakları temin eden Sözleşme Tarafları tarafından biyoteknolojik araştırma faaliyetlerine etkili bir şekilde katılım sağlamak için gerekli tedbirleri aldı mı? (157)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor	X
d) Evet, kapsamlı yasalar uygulanıyor	
e) Evet, kapsamlı kanuni politika ve yardımcı yasalar uygulanıyor	
f) Evet, kapsamlı politika ve idari tedbirler uygulanıyor	

136. ♦ Madde 19(2)'de: Ülkeniz adil ve eşit bir temelde, Tarafların söz konusu Taraflarca temin edilmiş olan genetik kaynaklara dayalı biyoteknolojilerden kaynaklanan sonuçlar ve faydalara erişimini desteklemek ve buna öncelik vermek konusundaki tüm uygulanabilir tedbirleri aldı mı? (158)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	
c) Evet, bazı tedbirler uygulanıyor	X
d) Evet, kapsamlı tedbirler uygulanıyor	

Kutu LIX.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

a-e) Türkiye'nin modern biyoteknoloji alanında ticari faaliyeti bulunmamaktadır, araştırma programlarında ortak projeler uygulanmakla birlikte modern biyoteknolojiyi geliştiren ve uygulayan ülkelerin bu maddeyi uygulamaya yönelik kapsamlı tedbirler almamış olması nedeniyle uygulamanın hedeflere katkısı değerlendirilememiştir.

f) Teknoloji geliştiren tarafların menşee ülkelere sağlanan faydaların geri dönüşünü sağlamaya yönelik tedbirler almamış olması, ülke ihtiyaçlarına uygun ar-ge çalışmalarını destekleyici teknoloji transferi sağlanmaması, biyoteknoloji ürünlerinin ithali için büyük çok uluslu şirketlerin lobi faaliyetleri ve eksik bilgilendirme, karşılıklı ilişkilerin daha çok teknoloji geliştiren tarafın lehine çalışması.

Madde 20 – Mali Kaynaklar

♦ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do. Hayirt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayirt responding using the table at question 247.

Kutu LX

Aşağıdaki maddelerin her biri için, ülkeniz Sözleşmenin bir Tarafı haline geldiği zamandan bu yana yıllık olarak Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin uygulanmasında kullanılan dahili ve harici finansal kaynakların miktarını belirtin.	
a) Ulusal ve yerel yönetimler ve farklı sektörel bakanlıklar tarafından bütçe tahsisatı	15 000 000 \$ - 20 000 000 \$
b) Bütçe dışı kaynaklar	-
c) Donörler tarafından iki taraflı yardım	1 000 000 \$ - 1 500 000 \$
d) Donörler tarafından bölgesel yardım	-
e) Donörler tarafından çok taraflı yardım	2 000 000 \$ - 2 500 000 \$
f) Donörler tarafından özel kaynaklar	-
g) Biyoçeşitliliğin kullanımının ücretlendirilmesi gibi finansal araçlar aracılığıyla üretilen kaynaklar	50 000 000 \$ - 60 000 000 \$

Kutu LXI

Lütfen aşağıya ülkenizde tesis edilmiş olan biyoçeşitlilik emniyet fonları veya spesifik programlar gibi ana finansman programlarını ayrıntılı olarak açıklayınız.

Biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili faaliyetler temel olarak genel bütçeden ve döner sermaye gelirlerinden karşılanmaktadır. Donör kuruluşların hibe fonları da (örneğin GEF, FAO, AB üyeleri) çalışmalar önemli katkılar yapmaktadır.

137. ♦ Madde 20(1)'de: Ülkeniz Sözleşmenin hedeflerine ulaşmasını amaçlayan ulusal faaliyetlere mali destek ve teşvik sağladı mı? (159)	
a) Hayır	
b) Evet, sadece teşvik (lütfen söz konusu teşviklerin bir listesi verin)	
c) Evet, sadece mali destek	
d) Evet, mali destek ve teşvikler (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Sağlanan mali destek ve teşvikler konusunda ilave yorumlar.	
Sözleşmenin hedeflerine ulaşılmasında ulusal imkanlar çerçevesinde kamu kurumlarına, STK'lara, üniversitelere mali kaynak ayrılmaktadır. Ekonomik ve sosyal teşviklerle desteklenmektedir.	

Gelecek iki soru (138)
GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİNDİR

138. Madde 20(2)'de: Ülkeniz, ülkenizle aracı finansal mekanizma arasında mutabık kalındığı üzere Sözleşmenin yükümlülüklerini yerine getirme konusundaki tedbirlerin uygulanması nedeniyle artan maliyetlerini karşılamak üzere geliştirmekte olan ülke Taraflarına yeni ve ilave finansal kaynaklar temin etti mi? (160)	
a) Hayır	
b) Evet (lütfen yıllık olarak ülkenizin temin ettiği yeni ve ilave finansal kaynakların miktarını belirtiniz)	
Ülkenizle aracı finansal mekanizma arasında mutabık kalındığı üzere Sözleşmenin yükümlülüklerini yerine getirme konusundaki tedbirlerin uygulanması nedeniyle artan maliyetlerini karşılamak üzere geliştirmekte olan ülke Taraflarına temin edilen yeni ve ilave finansal kaynaklar konusunda ilave yorumlar:	

Gelecek iki soru (139)
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER VEYA GEÇİŞ EKONOMİSİNE SAHİP ÜLKELER İÇİNDİR

139. Madde 20(2)'de: Ülkeniz Sözleşmenin yükümlülüklerini yerine getirmek için alınan ilave tedbirlerin uygulanması ile artan maliyetleri tamamen karşılayacak şekilde yeni ve ilave finansal kaynak aldı mı? (162)	
a) Hayır	X
b) Evet	

140. Ülkeniz, özel sektör tarafından sağlanan destekler de dahil olmak üzere, biyoçeşitliliğe mali desteği izlemek için bir süreç tesis etti mi? (karar V/11) (165)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak prosedürler tesis ediliyor	
c) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyoçeşitliliğe verilen mali desteğin izlenmesi için olan süreçler konusunda ilave yorumlar.	
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından doğal kaynakların etkin kullanımına yönelik projelere ve uluslararası taahhütler (sözleşme ve protokoller) nedeniyle devam edilen projelere öncelik verilmektedir. Bu çerçevede yatırım programında biyolojik çeşitlilik sözleşmesine yönelik projeler desteklenebilmekte ve bu kapsamda tahsis edilen mali kaynak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca izlenmektedir.	

141. Ülkeniz biyoçeşitlilikle ilgili bağışlar için ulusal vergilendirme sistemlerinde vergi muafiyetleri uyguladı mı? (karar V/11) (167)	
a) Hayır	

b) Hayır, ancak muafiyetler geliştiriliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
c) Evet, muafiyetler uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyçeşitlilikle ilgili bağışlar için vergi muafiyetleri konusunda ilave yorumlar.	
İç kaynaklı bağışlarda düzenleme olmamasına rağmen dış kaynaklı bağışların vergiden muaf tutulmasına olanak sağlayan hukuki düzenleme mevcuttur. Ancak bu muafiyet başvuruya göre vaka bazında uygulanmaktadır.	

142. Ülkeniz, olumlu teşviklere ve bunların performansına ve aynı zamanda ters teşvikler ve bunların önlenmesi veya azaltılması için yol ve araçlara özellikle dikkat ederek, biyçeşitliliğe tahsis edilen resmi kalkınma yardımının etkililiği de dahil olmak üzere ulusal bütçelerini ve parasal politikalarını gözden geçirdi mi? (karar VI/16) (168)	
a) Hayır	X
b) Hayır, ancak değerlendirme aşamasında	
c) Evet (lütfen gözden geçirmenin sonuçlarını belirtiniz)	
Resmi kalkınma yardımının etkililiği de dahil olmak üzere ulusal bütçelerin ve para politikalarının gözden geçirilmesi konusunda ilave yorumlar.	
-	

143. Ülkeniz büyük uluslararası kalkınma girişimlerinin geliştirilmesinde ve uygulanmasında ve ulusal sürdürülebilir kalkınma planlarında ve ilgili sektörel politikalar ve planlarda biyçeşitlilik konularının gözden geçirilmesi ve entegre edilmesi için somut adımlar atıyor mu? (karar VI/16 ve VII/21) (169)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak değerlendirme aşamasında	
c) Evet, bazı girişimlerde ve planlarda (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, büyük girişimlerde ve planlarda (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyçeşitlilik konularının girişimlere, politikalara ve planlara entegrasyonu konusunda ilave yorumlar.	
Kalkınma Planlarında ve Yıllık Programlarda çevre ve tarım sektörlerinde biyçeşitlilik konuları yer almakta, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir bir şekilde korunmasına, geliştirilmesine ve ekonomik değer kazandırılmasına yönelik politikalar ortaya konulmakta, gerekli tedbirler belirlenmektedir. Örneğin 9. Kalkınma Planınının 459. maddesinde "Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların araştırılması, korunması, değerlendirilmesi ve ekonomik değer kazandırılması çalışmaları hızlandırılacaktır." ve 508. maddesinde "Doğal orman ekosistemini; başta yangınlar ve zararlılar olmak üzere çeşitli faktörlere karşı, etkin şekilde korumak; koruma-kullanma dengesi, biyolojik çeşitlilik, gen kaynakları, orman sağlığı, odun dışı ürün ve hizmetler ile ekoturizmin geliştirilmesi gözetilerek, çok amaçlı ve verimli şekilde yönetilmesi amaçlanmaktadır." ifadeleri yer almaktadır.	
Yatırım programlarında yer alacak projeler için ilgili mevzuatın gerektirmesi durumunda Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) uygunluk belgesi bulunması gerekmektedir. ÇED sürecinde ilgili teknik kurumlarca biyolojik çeşitliliğe olabilecek etkiler de dikkate alınarak ÇED uygun kararı verilmektedir. ÇED, politika ve planların uygulanmasında dikkate alınan araçlardan birisidir.	

144. Ülkeniz biyolojik çeşitliliğin sektörel kalkınma ve yardım programlarına entegrasyonunu destekliyor mu? (karar VII/21)
--

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili programlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı sektörel kalkınma ve yardım programlarına (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, ana sektörel kalkınma ve yardım programlarına (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Biyolojik çeşitliliğin sektörel kalkınma ve yardım programlarına entegrasyonu hakkında ilave bilgiler	
DPT Müsteşarlığı kalkınma planlarına biyolojik çeşitlilik konularını entegre etmiştir ve bölgesel önceliklere dayanarak bu kapsamda biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımına hizmet eden projeleri desteklemektedir.	

Gelecek soru (145)
GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİN

145. Lütfen ülkenizin hangi alanlarda gelişmekte olan ülkelere ve / veya geçiş ekonomisindeki ülkelere mali destek sağladığını tabloda ilgili yere (X) işareti koyarak belirtin. Lütfen gerekliyse aşağıdaki boşlukta değerlendirme yapın. (170)	
Alanlar	Verilen destek
a) Çok taraflı Çevre Anlaşmaları (MEA) çerçevesi dahilinde ulusal ve bölgesel değerlendirmeleri üstlenmek (karar VI/8)	
b) <i>In situ</i> koruma (karar V/16)	
c) Geleneksel bilgilerin korunması için mekanizmaların kurulması ve idame ettirilmesi için ulusal kapasitenin geliştirilmesi (karar VI/10)	
d) <i>Ex situ</i> koruma (karar V/26)	
e) Küresel Bitki Koruma Stratejisinin uygulanması (karar VI/9)	
f) Bonn Kılavuz İlkelerinin Uygulanması (karar VI/24)	
g) Tarımsal biyoçeşitlilik konusundaki iş programının uygulanması (karar V/5)	
h) Dünya Hayvan Genetik Kaynakları Durumu konusundaki ilk raporun hazırlanması (karar VI/17)	
i) Mevcut bölgesel koordinasyon mekanizmalarının çalışmasının ve bölgesel ve alt bölgesel ağlar veya süreçler geliştirilmesinin desteklenmesi (karar VI/27)	
j) Kurak ve yarı kurak alanların biyolojik çeşitliliği konusundaki iş programının uygulanmasını desteklemek için ortaklık ve diğer yolların geliştirilmesi (karar VII/2)	
k) Küresel Taksonomi Girişimi Koordinasyon Mekanizmasının işlemesi için mali destek (karar VII/9)	
l) Karar VII/19 ekindeki kapasite geliştirme eylem planının uygulanmasına destek (karar VII/19)	
m) Dağ biyolojik çeşitliliği iş programının uygulanmasına destek (karar VII/27)	
n) Korunan alanlar iş programının uygulanmasına destek (karar VII/28)	
o) Ulusal göstergelerin geliştirilmesine destek (karar VII/30)	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for skipping responding using the table at question 247.

ø) Diğer (lütfen belirtin)	
Gelişmekte olan ülkeler ve geçiş ekonomisine sahip ülkelere verilen mali destek konusunda ilave bilgiler.	

Gelecek soru (146)

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER VE GEÇİŞ EKONOMİSİNE SAHİP ÜLKELER İÇİNDİR

146. Lütfen ülkenizin Küresel Çevre Katkısı (GEF), gelişmiş ülkeler ve / veya diğer kaynaklardan fon temini için başvuru yaptığı alanları aşağıda işaretleyiniz. Aynı alanın birden fazla finansal kaynağı olabilmektedir. Lütfen gerekiyorsa aşağıdaki alanda açıklamada bulunun. (171)			
Alanlar	Fonların kaynağı		
	GEF	İki taraflı	Diğer
a) Ulusal biyoçeşitlilik stratejileri veya eylem planlarının hazırlanması	X		
b) Sözleşmenin uygulanması için ulusal kapasite değerlendirmesi (karar VI/27)			
c) Küresel Taksonomi Girişiminin uygulanması için öncelik eylemleri (karar V/9)			
d) <i>In-situ</i> koruma (karar V/16)	X		
e) Yabancı türlerle mücadele edebilmek için ulusal stratejiler ve eylem planlarının geliştirilmesi (karar VI/23)			
f) <i>Ex-situ</i> koruma, <i>ex-situ</i> koruma imkanlarının tesis edilmesi ve sürdürülmesi (karar V/26)			
g) Madde 13'ün uygulanması için alınacak tedbirleri destekleyen projeler (Eğitim ve Halkın Bilinçliliği) (karar VI/19)	X		
h) Ulusal raporların hazırlanması (kararlar III/9, V/19 ve VI/25)	X		
i) İç su biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için projeler (karar IV/4)			X
j) Tarımsal biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için faaliyetler (karar V/5)			X
k) Cartagena Biyogüvenlik Protokolü'nün uygulanması (karar VI/26)	X		
l) Küresel Taksonomi Girişiminin uygulanması			
m) Sürdürülebilir Kullanım hakkında Addis Ababa Prensipler ve Rehberinin uygulanması			
n) Diğerleri (lütfen belirtin)			

Mali destek başvurusuna ilişkin ilave bilgiler

GEF dışında FAO ve AB fonlarından mali destek alınmıştır.

Kutu LXII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Mali kaynaklar tüm hedef ve amaçların uygulanmasında anahtar rol oynamaktadır. Ancak, kalkınma ihtiyaçları nedeniyle koruma projelerine yeterli kaynak ayırlanamamaktadır.

D. TEMATİK ALANLAR

147. Lütfen aşağıdaki skalayı kullanarak, ülkenizin Sözleşmenin iş programlarının uygulanmasında karşı karşıya kaldığı engellemelerin seviyesini derecelendirin (kıyı ve deniz biyoçeşitliliği, tarımsal biyoçeşitlilik, orman biyoçeşitliliği, içsu biyoçeşitliliği, kurak ve yarı-kurak alanlar ve dağ biyoçeşitliliği).

3 = Yüksek Engelleme	1 = Düşük Engelleme
2 = Orta Engelleme	0 = Engellemenin üstesinden gelindi
N/A = Uygulanabilir değil	

Engeller	İş Programları					
	Tarımsal	Orman	Kıyı ve deniz	İçsu ekosistemleri	Kurak ve yarı kurak alanlar	Dağ
(a) Politik istek ve destek eksikliği	2	2	3	2	3	1
(b) Sınırlı halk ve ilgi grupları katılımı	2	2	2	2	2	2
(c) Biyoçeşitlilik konularının diğer sektörlerle entegrasyonunun ve ortak anlayışının eksikliği	2	2	3	2	3	2
(d) Öntedbir ve önayem tedbirlerinin eksikliği	2	1	2	1	2	1
(e) Kurumsal zayıflık nedeniyle geçmede yetersiz kapasite	2	2	3	2	2	2

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

(f) Deneyim ve teknoloji transferinin eksikliği	2	1	2	2	2	1
(g) Geleneksel bilgi kaybı	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
(h) Tüm hedefleri destekleyici yeterli bilimsel araştırma kapasitesinin eksikliği	1	1	2	2	2	2
(i) Erişilebilir bilgi eksikliği	2	2	2	2	2	2
(j) Tüm seviyelerde halk eğitimi ve bilincinin eksikliği	2	2	2	2	2	1
(k) Mevcut bilimsel ve geleneksel bilginin yeterince kullanılmaması	2	2	2	2	2	2
(l) Biyoçeşitliliğin ve sağladığı mal ve hizmetlerin kaybının yeterince anlaşılıp belgelenmemesi	2	1	2	2	2	1
(m) Mali, insan, teknik kaynakların eksikliği	2	2	3	2	2	2
(n) Ekonomik teşvik tedbirlerinin eksikliği	2	2	2	2	2	2
(o) Yarar paylaşımı eksikliği	3	2	3	2	3	3
(p) Ulusal ve uluslararası seviyede sinerji eksikliği	1	1	2	2	1	1
(q) İlgili grupları arasında yatay işbirliği eksikliği	1	1	2	1	1	1
(r) Etkin ortaklıkların eksikliği	1	1	2	1	1	1
(s) Akademik çevrenin taahhütlerinin eksikliği	2	2	2	2	2	2
(t) Uygun politika ve kanunların eksikliği	1	1	1	0	2	1
(u) Fakirlik	2	2	1	2	2	2
(v) Nüfus baskısı	2	2	3	3	3	2
(w) Sürdürülemez tüketim ve üretim modelleri	1	2	2	2	2	2
(x) Yöre halkının kapasite eksikliği	2	2	2	2	2	2
(y) Yönetimde ekosisteme dayalı bilgi ve uygulama eksikliği	2	1	2	1	2	2

(z) Kanunların yaptırım zayıflığı	2	1	2	1	2	2
(aa) Doğal afetler ve çevresel değişim	2	2	2	2	2	2
(bb) Diğerleri (lütfen belirtiniz)	-	-	-	-	-	-

İç su ekosistemleri

148. Ülkeniz iş programının amaçlarını ve ilgili faaliyetlerini aşağıdakilere dahil edip uyguladı mı? (karar VII/4)				
Stratejiler, politikalar, planlar ve faaliyetler	hayır	Evet, kısmen, entegre edildi ama uygulanmadı	Evet, tam olarak entegre edildi ve uygulandı	N/A
a) Ulusal Biyoçeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı		X		
b) Sulak alan politikaları ve stratejileri		X		
c) Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesinin Uygulama Planınının 25. paragrafına uygun olarak geliştirilen entegre su kaynakları yönetimi ve su etkinliği planları		X		
d) İçsu ekosistemleri ve biyolojik çeşitlilikten sorumlu ulusal aktörler arasında güçlendirilmiş koordinasyon ve işbirliği		X		
İş programının amaçlarını ve ilgili faaliyetlerini dahil edilmesi konusunda ilave bilgiler				
<p>UBSEP iş programının tüm elemanlarını kısmen karşılamakla birlikte revize edilen iş programının ve değişen ülke koşullarının ışığında yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ulusal sulak alanlar stratejisi BÇS ve RAMSAR Sözleşmesi kararları dikkate alınarak hazırlanmıştır. (180)</p> <p>Ülkemizde iç su biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek amacıyla 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu ve Su Ürünleri Sirküleri, 2872 Sayılı Çevre Kanunu, RAMSAR Yönetmeliği ve RAMSAR" Alanları Planlama Kılavuzu, 2883 Sayılı Milli Parklar Kanunu ve Yönetmeliği gibi uygun yasal tedbirleri tesis etmiştir. İdari anlamda da bu yasaları uygulayacak birimlerin oluşumunu sağlamıştır.184</p> <p>Belirtilen kanunlar çerçevesinde hazırlanan yönetim planları ve oluşturulan birimler aracılığıyla iç su biyolojik çeşitliliğini olumsuz yönde etkileyecek uygulamalar belirlenmeye ve önlenmeye çalışılmaktadır.186</p> <p>Sulak alanların korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik strateji ve planların uygulanmasında önemli ilerlemeler kaydedilmiş olmakla birlikte, tüm hedeflere tam olarak henüz ulaşılamamıştır. İş programının entegrasyonu ve uygulanması UBSEP revizyonu kapsamında ele alınacaktır.</p>				

149. Ülkeniz, sonuca odaklı hedeflerle bağlantılı zaman çizelgesi dahil olmak üzere, iş programının her bir faaliyeti için öncelikleri belirledi mi? (karar VII/4)

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

a) Hayır	X
b) Sonuca odaklı hedefler belirlendi ama öncelikli faaliyetler geliştirilmedi	
c) Öncelikli faaliyetler geliştirildi ama sonuca odaklı hedefler belirlenmedi	
d) Evet, kapsamlı sonuca odaklı hedefler ve öncelikli faaliyetler geliştirildi	
Geliştirilmişse hedeflerin listesini içeren, sonuca odaklı hedefler ve öncelikli faaliyetlerin kabul edilmesine ilişkin ilave bilgiler.	
<p>Ulusal Sulak Alan Stratejisi (2003-2008) kapsamında aşağıdaki hedefler belirlenmiştir ve Ulusal Sulak Alan Komisyonu tarafından onaylanmıştır; bu hedefler İş Programında yer alan hedeflerle kısmen örtüşmekle birlikte iş programı kapsamında ayrıca hedef ve öncelikler henüz belirlenmemiştir.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ülke genelindeki bütün sulak alanların envanter, izleme ve değerlendirmesi, 2. sulak alanlarda etki değerlendirmeyi de içeren politika ve kanunların belirlenmesi, 3. sulak alanların akılcı kullanımının sürdürülebilir kalkınmaya entegrasyonu, 4. sulak alanların restorasyon ve rehabilitasyonunun sağlanması, 5. sulak alanlarda istilacı yabancı türlerin kontrol altına alınarak, girişlerinin önlenmesi 6. sulak alanların korunmasına halkın ve özel sektörün aktif katılımının teşvik edilmesi, 7. sulak alanlarla ilgili ulusal seviyede etkin iletişim, eğitim ve bilinçlendirme, 8. yeni RAMSAR alanlarının ilan edilmesi, RAMSAR alanlarının yönetim planlarının hazırlanması ve izlenmesi 9. Kurumsal kapasitenin artırılması 	

150. Ülkeniz bu iş programı ve Ramsar Sözleşmesi altındaki ilgili faaliyetler ve ulusal düzeyde Ortak İş Planının uygulanışı arasındaki sinerjileri destekliyor mu? (karar VII/4) (181)	
a) Uygulanabilir değil (Ramsar Sözleşmesine taraf olmayan)	
b) Hayır,	
c) Hayır, fakat ortak iş programı ve sinerji için potansiyel tedbirler tanımlandı	X
d) Evet, ortak uygulama için bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda belirtin)	
d) Evet, ortak uygulama için kapsamlı tedbirler alındı (lütfen belirtin)	
Bu iş programı ve Ramsar Sözleşmesi altındaki ilgili faaliyetler ve ulusal düzeyde Ortak İş Planının uygulanışı arasındaki sinerjilerin desteklenmesi konusunda ilave yorumlar.	
<p>- Bu kapsamda sulak alanlar yönetmeliği ve tebliğler, 2873 sayılı milli parklar, 2863 sayılı kültür ve tabiat varlıklarını koruma ve 2872 sayılı çevre kanunları yürürlükte.</p> <p>- STK'lar ve ÇOB tarafından Önemli kuş ve sulak alanları belirlenmiştir. Birçok sulak alan (12 adet) Ramsar kapsamında koruma statüsü verilmiş ve bu sulak alanların sürdürülebilir olması için yönetim planları hazırlanmıştır.</p> <p>- Çevre ve Orman Bakanlığı'nın liderliğinde Gediz Deltası "Kuş Cenneti" örneğinde biyolojik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik etkin yönetim planı çalışmaları sürmektedir.</p>	

151. Ülkeniz ulusal verileri geliştirecek aşamalar kaydetti mi: (karar VII/4)
--

Konular	Evet	Hayır	Hayır, fakat gelişmeler bu yönde
a) İç su ekosistemleri tarafından sağlanan mal ve hizmetler?	X		
b) Mal ve hizmetlerin sosyo ekonomik çeşitleri ve kullanımı?	X		
c) Ekosistem fonksiyonunun muhafazasıyla ilgili su temininin temel hidrojeolojik yönleri?	X		
d) Tür ve taksonomik düzeyler?	X		
e) İç su ekosistemlerindeki tehditler?	X		

Eğer yukarda özellikle cevap evetse, veri setlerinin listelenmesi ve veri gelişimine ilişkin ilave bilgiler Türkiye’de uluslararası öneme sahip 135 sulak alan tespit edilmiştir.(www.cevreorman.gov.tr) Bu alanlar farklı ekolojik ve hidro-jeolojik özelliklere sahip olmasından dolayı her bir alan için veri derleme ve envanter çalışmaları devam etmekte ve bu veriler güncellenmektedir. Ancak ülke bazında 12 sulak alan Ramsar alanı olarak ilan edilmiş, bu alanlara ilişkin veriler aşağıdaki internet bağlantısında verilmektedir.

<http://www.wetlands.org/RSDB/default.htm>

152. Ülkeniz İçsu ekosistemleri biyoçeşitliliğinin hızlı değerlendirilmesine ilişkin rehberin uygulanmasını destekledi mi? (karar VII/4)	
a) Hayır, rehber gözden geçirilmedi	X
b) Hayır, rehber gözden geçirildi ve uygun bulunmadı	
c) Evet, rehber gözden geçirildi ve uygulama / teşvik aşamasına gelinmedi	
d) Evet, rehber teşvik edildi ve uygulandı	

İçsu ekosistemleri biyoçeşitliliğinin hızlı değerlendirilmesine ilişkin rehberin uygulanması ve desteklenmesine ilişkin ilave bilgiler.

Kutu LXIII.

<p>Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:</p> <p>a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;</p> <p>b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;</p> <p>c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;</p> <p>d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;</p> <p>e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;</p> <p>f) Uygulamada karşılaşılan engeller.</p>
<p>Ülkemiz iç su ekosistemlerinin korunması, kullanımı planlanması ve yönetimi için entegre kara ve boşaltma havzası yönetimi yaklaşımı ile bazı pilot projeler DSİ, STK ve Üniversiteler tarafından başlatılmış olup, bunlara verilebilecek en önemli örnek; Konya Kapalı Havzası Beyşehir Gölü Sulak Alan Yönetim Planı çalışmasıdır.182</p>

◆ This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

DSİ de yapılan planlama çalışmaları ve uygulamaları havza bazında "iç su ekosistemlerinin korunması ve kullanım planlaması havza yönetim yaklaşımları"na uygun olmakla birlikte kriter ve göstergeler tanımlanmamıştır.183

"Türkiye Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi Eylem Planı" ve "Türkiye Ulusal Çevre Stratejisi ve Eylem Planı"ları katılımcı yaklaşımla hazırlanmıştır. Ayrıca. Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi; Göksu deltası ve Sultan Sazlığı yönetim planı projeleri örnek olarak verilebilir.187

Sulak alan yönetim planlarının hazırlanmasında ulusal bazda bilgi ve deneyim kazanılmış, ayrıca gerek ekosistem gerekse tür bazında korumaya, sürdürülebilir kullanıma ve bilinçlendirmeye katkı sağlamıştır.

f) Sektörel önceliklerin ve yasal düzenlemelerin çakışması, taşra teşkilatının teknik kapasite yetersizliği.

Deniz ve kıyı biyolojik çeşitliliği

Genel

153. Ülkenizin stratejileri ve eylem planları aşağıdakileri içeriyor mu? Uygun olanları işaretleyin. (karar II/10 ve karar IV/15) (188)	
a) Yeni deniz ve kıyı koruma alanlarının geliştirilmesi	X
b) Mevcut deniz ve kıyı koruma alanlarının yönetiminin geliştirilmesi	X
c) Hedefli araştırma girişimleri ve eğitim programları dahil olmak üzere, deniz ve kıyı kaynaklarının yönetimi için ülke dahilinde kapasite inşası (eğer cevabınız evetse lütfen aşağıdaki kutuda girişimlerin türünü belirtin)	X
d) Geliştirilmiş entegre deniz ve kıyı alan yönetiminin (rezervuar yönetimi dahil) deniz çevresindeki sediment ve besin yüklerini azaltacak şekilde tesis edilmesi	X
e) Yumurtlama ve beslenme alanları gibi üreme için önemli alanların korunması	X
f) Kanalizasyon ve diğer atık arıtma sistemlerinin geliştirilmesi	X
g) aşırı balıkçılık ve tahrip edici balıkçılık uygulamalarının kontrol edilmesi	X
h) kapsamlı okyanus politikası geliştirilmesi (cevap evetse lütfen aşağıdaki kutuda geline aşamayı belirtin)	
i) yerel ve geleneksel bilginin deniz ve kıyı kaynaklarının yönetimine dahil edilmesi (cevap evetse aşağıdaki kutuda yönetim düzenlemelerinin türünü belirtiniz)	
j) Diğerleri (lütfen aşağıda belirtin)	

k) Uygulanabilir değil	
Lütfen deniz ve kıyı biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına ilişkin diğer öncelikli eylemlerin listesini yapınız.	

Entegre Kıyı ve Deniz Alan Yönetiminin Uygulanması

154. Ülkeniz kıyı ve deniz ekosistemlerinin entegre yönetiminin geliştirilmesi için kurumsal, idari ve yasal düzenlemeler tesis etti ve/veya güçlendirdi mi?	
a) Hayır	
b) Geliştirmenin erken aşamasında	X
c) Geliştirmenin ileri aşamasında	
d) Düzenlemeler yürürlükte (aşağıda detayları veriniz)	
e) Uygulanabilir değil	
Kıyı ve deniz ekosistemlerinin entegre yönetiminin uygulanmasında mevcut durumla ilgili ilave bilgiler.	

155. Ülkeniz, örneğin kıyı ve havza yönetimlerinin entegrasyonu veya çok disiplinli kıyı ve okyanus yönetiminin entegrasyonu yoluyla, kıyı ve deniz kaynaklarının ekosisteme dayalı yönetimini uyguluyor mu?	
a) Hayır	
b) Geliştirmenin erken aşamasında	X
c) Geliştirmenin ileri aşamasında	
d) Düzenlemeler yürürlükte (aşağıda detayları veriniz)	
e) Uygulanabilir değil	
Kıyı ve deniz kaynaklarının ekosisteme dayalı yönetimi konusunda ilave bilgiler.	

Kıyı ve Deniz Canlı Kaynakları

156. Ülkeniz ekosistem işleyişi için kritik olan kıyı ve deniz ekosistemlerinin bileşenlerini ve bu ekosistemler üzerindeki ana tehditleri belirledi mi?	
a) Hayır	
b) Kıyı ve deniz ekosistemlerinin kapsamlı değerlendirmesi için planlar yürütülüyor (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
c) Kapsamlı değerlendirme devam ediyor	
d) Kritik ekosistem unsurları belirlendi ve bunlar için yönetim planları geliştirildi (lütfen aşağıda detayları veriniz)	X
e) Kıyı ve deniz ekosistemlerinin önemli unsurları için yönetim planları yürütülüyor (lütfen aşağıda detayları veriniz)	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do. Hayırlar have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırlar responding using the table at question 247.

f) Uygulanabilir değil	
Tehditler dahil, kıyı ve deniz ekosistemleri ile ilgili değerlendirme, izleme ve araştırmaların mevcut durumu hakkında ilave bilgiler	
Kıyı ve deniz ekosistemleri içinde biyolojik çeşitlilik açısından önemli ve üzerinde çeşitli baskılar olan kritik alanlarda değerlendirme yapılarak, bu alanlarda ekosistem bileşenleri ve üzerindeki tehditler belirlenmiştir. Bu alanların bazıları Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak, bazıları Milli Park/Tabiat Parkı olarak koruma altına alınmış ve yönetim planları hazırlanmıştır. Tüm kıyı ve deniz ekosistemlerine yönelik çalışmalar devam etmekte ve envanter bilgileri tamamlanmaya çalışılmaktadır.	

157.Ülkeniz Sözleşmenin mercan resiflerine ilişkin iş planını uygulamak için aşağıdaki faaliyetleri gerçekleştiriyor mu? (191)				
Faaliyetler	Uygulanmıyor Öncelik değil	Uygulanmıyor, ancak bir öncelik	Şu anda uygulanıyor	Uygulanabili r değil
a) Resiflerin ekolojik değerlendirmesi ve izlenmesi				X
b) Toplulukların ve paydaşların sosyo-ekonomik değerlendirmesi ve izlenmesi				X
c) Yönetim, özellikle entegre kıyı yönetimi ve deniz ve kıyı korunan alanlarının mercan resifi çevresinde uygulanması yoluyla				X
d) Doğrudan mercan resiflerinden geçimini sağlayan insanların geçim kaynaklarını teminat altına almak için ilave ve alternatif tedbirlerin belirlenmesi ve uygulanması				X
e) Paydaş ortaklığı, topluluk katılım programları ve halk eğitim kampanyaları				X
f) Deniz taksonomistleri ve ekolojistleri için eğitim ve kariyer fırsatlarının sunulması				X
g) Mercan ağarması erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi				X

h) Mercan ağarması ve ölümünü belgelemek için bir hızlı müdahale kapasitesinin geliştirilmesi				X
i) Bozulmuş mercan resifi habitatlarının iyileştirilmesi ve rehabilitasyonu				X
j) Diğerleri (lütfen aşağıda belirtin)				
Lütfen devam eden faaliyetleri değerlendirin				
Ülkemiz tropik bölgede bulunmadığı için herhangi bir mercan resifi oluşumu söz konusu değildir. Ancak kıyılarda bulunan kireçli "vermitli" terasların dikkate alınması ve "hassas alan" olarak değerlendirilmesi önem taşımaktadır.				

Kıyı ve Deniz Korunan Alanları

158. Aşağıdaki cümlelerden hangisi deniz ve kıyı korunan alanlarının şu andaki durumunu tarif edebilir? Lütfen uygun olanların tamamını işaretleyin. (189)	
a) Deniz ve kıyı korunan alanları ilan edildi ve resmi gazetede yayınlandı (lütfen kaç tane olduğunu belirtin)	X (9)
b) Bu deniz ve kıyı korunan alanları için yönetim planları tüm paydaşların katılımıyla geliştirildi	X
c) Yaptırım ve izleme ile birlikte etkili yönetim uygulamaya kondu	X
d) ulusal kıyı ve deniz korunan alanları sistemi veya ağı geliştiriliyor	
e) ulusal kıyı ve deniz korunan alanları sistemi veya ağı yürürlükte	X
f) ulusal kıyı ve deniz korunan alanları sistemi, faydalanma faaliyetlerine izin veren sürdürülebilir kullanım amacıyla yönetilen alanları içeriyor	X
g) ulusal kıyı ve deniz korunan alanları sistemi mutlak koruma alanlarını içeriyor	X
h) ulusal kıyı ve deniz korunan alanları sistemi, daha geniş kıyı ve deniz çevresi üzerinde sürdürülebilir yönetim uygulamaları ile çevrelenmiştir	
i) Diğerleri (lütfen aşağıda tanımlayın)	
j) Uygulanabilir değil	
Deniz ve kıyı korunan alanlarının şu anki durumu konusunda ilave yorumlar.	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Deniz ve kıyılarımızda 9 ÖÇK, 21 kaplumbağa, 4 Ramsar ve 17 Akdeniz foku (5'i hassas) alanı tesis edilmiştir. Datça-Bozburun, Belek, Fethiye Göcek, Foça, Gökova, Gökusu Delta, Kekova, Köyceğiz-Dalyan, Patara Özel Çevre Koruma Bölgelerinde her türlü insan etkisi (yapılaşma, avcılık vs) en aza indirgenmiş durumdadır. Foça bölgesinde fok ile ilgili yapılan koruma çalışmaları olumlu sonuçlarını göstermiştir. Ramsar kapsamında yer alan İzmir Tuzla alanında da üreyen kuş popülasyonunda olumlu gelişmeler görülmektedir.

Su Ürünleri Yetiştiriciliği

159. Ülkeniz deniz su ürünleri yetiştiriciliğinin deniz ve kıyı biyoçeşitliliği üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeyi amaçlayan aşağıdaki teknikleri uyguluyor mu? Lütfen uygulananları işaretleyin

a)	Su ürünleri yetiştiriciliği yatırımları için çevresel etki değerlendirme uygulaması	X
b)	Entegre kıyı ve deniz alan yönetimi çerçevesinde etkin alan seçim metodlarının geliştirilmesi ve uygulanması	
c)	Kanalizasyon ve atık kontrolü için etkin metodların geliştirilmesi	
d)	Kuluçka seviyesinde uygun genetik kaynak yönetim planlarının geliştirilmesi	X
e)	Doğadan yumurta toplanmasını önlemek için kontrollü kuluçka ve genetik olarak duyarlı üretim metodlarının geliştirilmesi	X
f)	Doğadan üretim materyali (yumurta, larva, yavru) toplanması kaçınılmaz olduğunda, istem dışı yakalamadan kaçınmak için seçici av tertibatı dahil olmak üzere materyal toplama operasyonları için çevresel olarak duyarlı uygulamaların geliştirilmesi	
g)	Su ürünleri yetiştiriciliğinde doğal tür ve alttürlerin kullanımı	X
h)	Su ürünleri türlerinin ve üreyebilen poliplojitlerin kazara salımını önlemek için etkin tedbirlerin uygulanması	X
i)	Genetik çeşitliliği korumak için uygun yetiştirme metodlarının ve uygun salım yerlerinin kullanılması	
j)	Daha iyi çiftçilik teknikleri yoluyla antibiyotik kullanımının azaltılması	X
k)	Ticari balıkçılıkta istem dışı yakalamanın minimize edilmesi veya bundan kaçınılması için seçici metodların kullanılması	
l)	Uygulanabilir olduğunda, uygun su ürünleri yetiştiriciliği tekniklerinin geliştirilmesine kaynak olarak geleneksel bilginin değerlendirilmesi	
m)	Uygulanabilir değil	

Deniz su ürünleri yetiştiriciliğinin deniz ve kıyı biyoçeşitliliği üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeyi amaçlayan tekniklere ilişkin ilave bilgiler

Mevcut balık çiftliklerinin açık denize (off shore) alınmasıyla ilgili süreç başlatılmıştır. Yarı kapalı koy ve körfezlerdeki balık çiftliklerinin ortamı zenginleştirme (eutrophication) tehdidi ve çevre üzerindeki baskısı nedeniyle yeni yem formüllerinin geliştirilmesi değerlendirilmektedir. (190)

Yabancı Türler ve Genotipler

160. Ülkeniz yabancı türlerin kıyı ve deniz çevresine giriş yollarının kontrolüne yönelik mekanizmalar

yürürlüğe koydu mu? Lütfen uygun olanları işaretleyin ve yanındaki boşluğa tedbirlerin türünü belirtin.

a) Hayır	X
b) Balast sularından potansiyel yayılmaların kontrolüne yönelik mekanizma yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
c) Denizaltı donanımlarına tutunarak potansiyel yayılımların kontrolüne yönelik mekanizma yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
d) Su ürünleri yetiştiriciliğinden potansiyel yayılımların kontrolüne yönelik mekanizma yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
e) Akvaryum salımları gibi kazara salımlardan potansiyel yayılımların kontrolüne yönelik mekanizma yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)	
f) Uygulanabilir değil	

Yok etme faaliyetleri kadar, yabancı türlerin kıyı ve deniz çevresine girişinin önlenmesi ile ilgili faaliyetlerin mevcut durumuna ilişkin ilave bilgiler.

Yabancı türlerin kıyı ve deniz çevresine giriş yollarının kontrolüne yönelik kapsamlı bir mekanizma yürürlükte olmamasına rağmen, bu konuda giriş yollarının belirlenmesi ve kontrolüne yönelik çalışmalar projeler bazında yürütülmektedir.

Kutu LXIV.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

a-e) Kıyılarımızda korunan alanlar tesis edilmiş ve bu alanlarda başarılı yönetim planları uygulanmıştır. Bu yolla her türlü insan etkisi (yapılaşma, avcılık vs) en aza indirgenmiş durumdadır. Örneğin Foça bölgesinde fok ile ilgili yapılan koruma çalışmaları olumlu sonuçlarını göstermiştir. Ramsar kapsamında yer alan İzmir Tuzla alanında da üreyen kuş popülasyonunda olumlu gelişmeler görülmektedir.

Özel deniz koruma alanı bölgesi olarak ayrılan Foça pilot bölgesinde Akdeniz Fokunun ve deniz kaplumbağalarının neslini koruma çabaları olumlu sonuçlar vermiştir.

f) Deniz alanlarında korunan alan tesisi ve yönetiminin masraflı olması nedeniyle koruma alanlarının kıyıları ile kısıtlı kalması, izleme için yeterli teknik altyapının olmaması, denetim ve bilgilendirme eksikliği.

Tarımsal biyolojik çeşitlilik

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

161 ♦ Ülkeniz tarımsal biyoçeşitlilik bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımına yönelik politikalar ve eylemlerin geliştirilmesini ve başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlayan ulusal stratejiler, programlar ve planlar geliştirdi mi? (194)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak stratejiler, programlar ve planlar geliştiriliyor	
c) Evet, bazı stratejiler, programlar ve planlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı stratejiler, programlar ve planlar uygulanıyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Ulusal stratejiler, programlar ve planlar konusunda ilave yorumlar.	
<p>Kalkınma planlarında ve Tarım sektöründeki plan ve programlarda tarımsal biyoçeşitlilik bileşenlerinin sürdürülebilir kullanımına yönelik politika, programlar ve planlar yer almakta ve uygulanmaktadır. Örneğin: Mera kanunu çayır ve meraların korunmasına ve sürdürülebilir kullanımına yönelik tedbirleri hayata geçirmiştir. (194)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarımsal biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için 1999 yılında hazırlanan UBSEP’inde belirlenen öncelikler şunlardır: - Biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerine GDO’ların ters etkilerinin kontrolü için mevzuat hazırlanması ve risklerin izlenmesi ve yönetiminde hizmet veren ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı altında Ulusal Risk Değerlendirme Merkezinin oluşturulmasını içeren idari ve kurumsal düzenlemelerin yapılması, - Korunması gereken step alanlarının belirlenmesi ve korunan step alanlarının genişletilmesi, - Step ve dağ ekosistemlerine özgü bitki ve hayvan türlerinin korunmasına yönelik programlar geliştirilmesi - Step ve dağ ekosistemlerindeki yabancı tarımsal bitkilerin ekonomik değerlerinin araştırılması ve önemli türlerin korunması, - bozulmuş alanların rehabilitasyonu, - Tarımsal uygulamaların, toprak üzerindeki etkileri göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmesi ve sürdürülebilir toprak kullanımının teşvik edilmesi, - Çevreye verilen zararı önlemek veya minimuma indirmek için girdi kalitesinin yükseltilmesi amacıyla, çiftçiler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın yerel personeli, gübre üreticilerinin temsilcileri ve tarımsal ilaçları üreten şirketlerin temsilcileri arasındaki işbirliğinin desteklenmesi, - Türkiye’deki problemlerin boyutu ve çeşitliliği göz önünde bulundurularak, taşıma kapasitesi, desteklenecek hayvan türleri, rehabilitasyon potansiyeli ve çiftçilerin rasyonel otlatma konusunda eğitilmesi gibi konuların alan bazında değerlendirilmesi ve uygulanması, - Meraların ve çayırların kullanımının planlanması. <p>Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yakın zamanda belirlenen öncelikler ise şunlardır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bitkisel genetik kaynaklarının karakterizasyonu ve muhafazaya alınması, - Gen Bankalarının oluşturulması, - Vegetatif koleksiyonların tesis edilmesi. <p>UBSEP’nin revizyonu kapsamında bu öncelikler gözden geçirilecektir. (193)</p>	

162. ♦ Ülkeniz, gıda güvenliği de dahil olmak üzere, genetik kullanımı kısıtlama teknolojilerinin tarımsal biyolojik çeşitliliğin <i>in-situ</i> ve <i>ex-situ</i> korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki potansiyel etkilerine hitap edecek yollar ve araçlar belirledi mi? (197)	
a) Hayır	
b) Hayır ancak potansiyel tedbirler değerlendiriliyor	X

c) Evet, bazı tedbirler belirlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
d) Evet, kapsamlı tedbirler belirlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Gıda güvenliği de dahil olmak üzere, genetik kullanımı kısıtlama teknolojilerinin tarımsal biyolojik çeşitliliğin <i>in-situ</i> ve <i>ex-situ</i> korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki potansiyel etkilerine hitap edecek yollar ve araçlara ilişkin ilave bilgiler.	
Taslağı hazırlanan biyogüvenlik yasası kapsamında söz konusu potansiyel etkilere hitap edecek yollara ve araçlar olarak GDO'ların genetik çeşitlilik merkezlerine ve korunan alanlara yakın mesafelerde üretimine izin verilmemesi, Türkiye'de yabancı akrabaları bulunan GDO'lar için daha detaylı risk değerlendirme yöntemlerinin uygulanması gibi tedbirler değerlendirilmektedir.	

karar V/5 Eki – Tarımsal biyoçeşitlilik iş programı

Program elemanı 1 – Değerlendirme	
163. Ülkeniz bitki genetik kaynakları, hayvan genetik kaynakları, haşere yönetimi ve besin döngüsü gibi tarımsal biyoçeşitliliğin bileşenlerinin spesifik değerlendirmelerini gerçekleştirdi mi? (200)	
a) Hayır	
b) Evet, değerlendirmeler devam ediyor (lütfen bileşenleri aşağıda belirtin)	X
c) Evet, değerlendirme tamamlandı (lütfen değerlendirmenin bileşenleri ve sonuçlarını aşağıda belirtin)	
Tarımsal biyoçeşitliliğin bileşenlerinin spesifik değerlendirmesi konusunda ilave yorumlar.	
<p>Tarımsal biyolojik çeşitliliğin bileşenlerinin değerlendirmesi tür bazında başta ekonomik öneme sahip bitki ve hayvan türleri olmak üzere, çiftlik hayvanları, balıklar, tarla bitkileri, meyve ağaçları, sebze türleri, mera bitkileri, tıbbi aromatik bitkiler, endüstri bitkileri, süs bitkileri, kültür bitkileri ve bunların yabancı akrabaları ile geçiş formları için büyük ölçüde tamamlanmıştır. GEF I Bitki Genetik Çeşitliliğinin Yerinde Korunması Projesi kapsamında hazırlanan "Türkiye Bitki Genetik Çeşitliliğinin Yerinde Korunması Ulusal Planı"nda bitki genetik çeşitliliğinin değerlendirme sonuçlarına dayanarak öncelikli türler sınıflandırılmıştır. Hayvan genetik kaynakları ile ilgili çalışmalar başlamıştır. Tarımsal biyolojik çeşitliliğin ekosistem hizmetlerini sağlayan bileşenlerinin spesifik değerlendirmesinde ise tozlaşma ve tozlayıcılar ile ilgili bilgiler eksiktir. Diğer bileşenlerin değerlendirmeleri devam etmektedir.</p> <p>Bitkisel Biyolojik Çeşitliliğin Tanımlanması ve sınıflandırılması yapılmıştır. Tarımsal Biyolojik Çeşitliliğe yönelik veri tabanı – bilgi bankaları oluşturulmuştur. Ayrıca, veri ve bilgi alışverişi yapılmaktadır, örneğin; Bazı vegetatif çeşit listeleri uluslar arası veri bankalarına aktarılmıştır. Ancak, bu alanda daha etkin değerlendirme, izleme ve tekniklerin geliştirilmesine yönelik çalışmalara gereksinim vardır.</p>	
199	

164. Ülkeniz tarımsal uygulamalar ile Sözleşmenin 1. Ekinde belirtilmiş olan biyoçeşitlilik bileşenlerinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı arasındaki etkileşimin değerlendirmesini yapıyor mu (ör. ekosistemler ve habitatlar, türler ve topluluklar, sosyal, bilimsel veya ekonomik önemli olan genomlar veya genler)? (201)	
a) Hayır	
b) Evet, değerlendirme devam ediyor	X
c) Evet, bazı değerlendirmeler tamamlandı	
d) Evet, kapsamlı değerlendirmeler tamamlandı	

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for skipping responding using the table at question 247.

Biyoçeşitlilik bileşenlerinin değerlendirilmesi (ör. ekosistemler ve habitatlar, türler ve topluluklar, sosyal, bilimsel veya ekonomik önemli olan genomlar veya genler) konusunda ilave yorumlar.

TAGEM'e bağlı araştırma enstitüleri ekonomik önemi olan türlerin kültüre alınması, genetik çeşitliliğin belirlenmesi için karakterizasyon, yabancı türlerin tarlada korunması, tarımsal girdilerin azaltılması gibi araştırma çalışmaları yürütmekte ve bunları uygulamaya aktarmaktadır.

165.Ülkeniz gıda üretimi ve gıda güvenliği için tarımsal biyoçeşitlilik ve tarımsal ekosistem servislerinin sürdürülmesinde çiftçilerin ve yerli ve yerel toplulukların bilgileri, yenilikleri ve uygulamalarının bir değerlendirmesini gerçekleştiriyor mu? (202)

a) Hayır

b) Evet, değerlendirme devam ediyor

X

c) Evet, değerlendirme tamamlandı (lütfen bilgilerin nereden alınabileceğini belirtin)

Çiftçilerin ve yerli ve yerel toplulukların bilgileri, yenilikleri ve uygulamalarının değerlendirilmesi konusunda ilave yorumlar.

Tarım ve Köyşleri Bakanlığının düzenli olarak yürüttüğü katılımlı çiftçi bilgilendirme, tarla günleri, araştırma grup toplantıları yoluyla çiftçilerin bilgileri, yenilikleri ve uygulamaları değerlendirilmektedir.

166.Ülkeniz Sözleşmenin yürürlüğe girdiği 1993 yılından bu yana tarımsal biyoçeşitliliğin genel bozulması, statükosu veya iyileştirilmesi / rehabilitasyonunu takip ediyor mu? (203)

a) Hayır

b) Evet, değişiklik yok (statüko)

c) Evet, genel bozulma bulundu (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

d) Evet, genel iyileşme ve rehabilitasyon gözlemlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Gözlemler konusunda ilave yorumlar.

Tarım alanlarının tarımsal amaçlar dışındaki (sanayileşme, kentleşme, turizm, yol, baraj vb. çalışmalar) kullanımlarından kaynaklı olarak tarım alanlarının tarımsal biyolojik çeşitliliğin azalması ve kaybolmasına neden olmaktadır.

Tarımsal üretime giren çeşit sayısının azalması ürün standardizasyonunu olumlu etkiler gibi görünse de; monokültüre neden olduğundan tarımsal biyolojik çeşitliliğin tür ve genetik düzeyde azalması ile sonuçlanmaktadır. Ayrıca, kendine döllen bitkilerde bile hibrit türlerin piyasada baskın durumda olması her yıl tohum yenileme zorunluluğunu doğurmaktadır ki bu da gereksiz yere üretim maliyetini yükseltirken, yerel çeşitlerdeki başta adaptasyon ve kaliteyle ilgili genler olmak üzere genetik çeşitliliğin yitirilmesine de yol açabilmektedir.

Program elemanı 2 – Uyarlanmış yönetim

167.Ülkeniz tarımın biyoçeşitlilik üzerindeki pozitif etkilerini destekleyen ve negatif etkilerini azaltan ve geçim kapasitesini ve verimliliğini geliştiren yönetim uygulamaları, teknolojileri ve politikaları belirledi mi? (204)

a) Hayır	
b) Hayır, ancak potansiyel uygulamalar, teknolojiler ve politikalar belirleniyor	
c) Evet, bazı uygulamalar, teknolojiler ve politikalar belirlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
d) Evet, kapsamlı uygulamalar, teknolojiler ve politikalar belirlendi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Belirlenen yönetim uygulamaları, teknolojiler ve politikalar konusunda ilave yorumlar.

Tarımsal biyolojik çeşitliliği desteklemeye yönelik olarak; geliştirilmiş ve denetimden geçmiş sertifikalı tohumluk dağıtım programları. Kültür bitkilerinin ve yabani akrabalarının Genetik Moleküler Karakterizasyonları ve toplanan çeşitlerden üstün özellik taşıyanların yeniden geniş alanlarda yetiştirilmesi ve bu fertlerin ıslah materyali olarak kullanılması çalışmaları yapılmaktadır.

Tarımın biyoçeşitlilik üzerindeki pozitif etkilerini destekleyen ve negatif etkilerini azaltan ve geçim kapasitesini ve verimliliğini geliştiren yönetim uygulamaları, teknolojileri ve politikaları Kalkınma Planlarında, Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planında ve Tarım Şuralarında belirlenmekte ve gözden geçirilmektedir.

Bunlardan belli başlıları şunlardır:

-Toprak ve su kaynaklarının koruma, kullanma ve geliştirme hizmetlerinin birleştirilerek, ekolojik bütünlük temelinde yönetimi,

- Meralarda erken, ağır ve uzun süreli yapılan otlatmanın zararlarının önlenmesi için ilgi gruplarının eğitilmesi,

- Toprak özellikleri, arazinin konumu ve toprak verimliliği indekslerine dayalı Türkiye'ye özgü "bölge koruma" temelli yöntemi bağdaştırıcı nitelikte bir arazi kullanım planlaması modeli geliştirilerek, arazilerin kullanıma uygunluk düzeylerinin belirlenmesinde, toprak ve arazi özelliklerinin yanı sıra toprağın bitkilerce kullanılabilir su rejimini ve iklim özelliklerini de göz önüne alan ve ülkemiz koşullarıyla bağdaşan bir "arazi sınıflama sistemi" nin geliştirilmesi,

- Çayır-mera ıslahında kullanılabilen ancak mevcut düzenlemeler içerisinde teşvik kapsamına alınmayan önemli baklagil, buğdaygil ve diğer familyalara mensup yem bitkilerinin tohumluk üretimi de destekleme kapsamına alınarak, tohumluk üretimine ot üretiminden daha fazla destek verilmesi,

- Coğrafi işaret ve patent uygulamaları ile genetik kaynaklarımızı ve ilgili geleneksel bilginin fikri mülkiyet hakları kapsamında koruma altına alınması,

- Su kaynaklarının korunabilmesi için uzaktan algılama yönteminin kullanılması,

- Tarımsal üretimde suyun aşırı kullanımını önleyen ve etkin kullanımını destekleyen, damla sulama ve yağmurlama sulama gibi modern sulama metotlarının benimsenmesi ve yaygınlaştırılması,

- Mera alanlarındaki her türlü ıslah çalışmalarının ve planlamaların havza bazında ele alınması,

- Toprağı ve suları kirleten olası kirlilik yükleri olan tarımsal girdilerin gümrük kapılarında denetim altına alınarak, bu kirlilik etmenlerini yüksek oranda barındıran ürünlerin yurda girişine izin verilmemesi, pestisit kullanımının kayıt altına alınması,

- Özellikle erozyonun sorun olduğu yerlerde sürdürülebilir tarım açısından "azaltılmış toprak işleme metotları" ile doğrudan anıza ekimin yaygınlaştırılması

- Bitkisel üretimde çevre dostu üretim teknikleri (Sürdürülebilir Tarım, İyi Tarım Uygulamaları, Organik Tarım) benimsenmesi ve desteklenmesi,

- Entegre mücadelenin ve biyolojik mücadele yöntemlerinin ajanları (parazitoid, predatör ve entomopatojenler) ile biyoteknik mücadele yöntemlerinin (feromonlar, tuzaklar, cezbediciler, uzaklaştırıcılar, böcek gelişim düzenleyicileri ve kısırlaştırıcılar) kullanımının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

- Çevreye duyarlı ve gıda güvenliğini gözetten tarım uygulamalarının desteklenmesi ve organik tarım üretiminin yaygınlaştırılması

- Tehdit altında ya da nesli tükenmekte olan türlerin korunması ve stokların takviyesi edilmesi (Üretim tesislerinde yavru üretimini desteklemeli ve balıklandırma ile yok olan türlerin yeniden oluşturulması veya stok miktarı ekonomik olarak avcılığı yapılamayacak derecede azalmış stokların iyileştirilmesi, vb),

- Ülkemizde olmayan egzotik hastalıkların, ülkeye girişinin engellenmesi,

- Tarımsal destekleme politikalarının, çevre koruma ve iyi tarım uygulama koşullarına uyumunun sağlanması ve teşvik edilmesi

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do. Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Program elemanı 3 – Kapasite inşası

168.Ülkeniz tarımsal biyolojik çeşitliliğin yerinde korunması, sürdürülebilir kullanımı ve yönetimi için stratejiler ve metodolojiler geliştirmek ve sürdürülebilir tarımsal biyoçeşitliliği yönetmek konusunda çiftçilerin, yerli ve yerel toplulukların ve bunların organizasyonları ve diğer paydaşların kapasitelerini geliştirdi mi? (205)

a) Hayır

b) Evet, (lütfen kapasitesi artan alan / bileşen ve hedef grupları belirtin)

X

Çiftçilerin, yerli ve yerel toplulukların ve bunların organizasyonları ve diğer paydaşların artan kapasiteleri konusunda ilave yorumlar.

Yeterli olmamakla birlikte özendirici kredi, ürün ve girdi fiyatı gibi destekler verilmektedir.

Bununla beraber, Tarım Köyüleri Bakanlığı tarafından yaygın çiftçi eğitim programları yapılmaktadır. Yazılı ve görsel materyaller ile eğitim programları gerçekleştirilmekte ve Ulusal basın ve yayın organları ile bilgilendirme çalışmaları yürütülmektedir.

169.Ülkeniz tarımsal biyoçeşitlilik iş programının uygulanmasına katkıda bulunabilecek yeni ortaklıkların geliştirilmesi için farklı paydaşların katılımını sağlayacak operasyonel mekanizmaları uygulamaya geçirdi mi? (206)

a) Hayır

b) Hayır, ancak potansiyel mekanizmalar belirlendi

c) Hayır, ancak mekanizmalar geliştiriliyor

d) Evet, mekanizmalar uygulanıyor

X

170.Ülkeniz tarımsal biyoçeşitliliğin yerel düzeyde yönetimini desteklemek için, fayda paylaşımı düzenlemeleri ve teşvik tedbirleri de dahil olmak üzere politika çevresini geliştirdi mi? (207)

a) Hayır

b) Hayır, ancak bazı tedbirler ve düzenlemeler belirlendi

c) Hayır, ancak tedbirler ve düzenlemeler geliştiriliyor

d) Evet, tedbirler ve düzenlemeler uygulanıyor (lütfen belirtin)

X

Politika çevresini iyileştirmek üzere uygulanan tedbirlere ilişkin ilave yorumlar.

Program elemanı 4 – Entegrasyon

171.Ülkeniz sektörel ve sektörler arası planlar ve programlarda tarımsal biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için ulusal planlar veya stratejiler konusunda ortak görüş oluşturuyor ve bunları entegre ediyor mu? (208)

a) Hayır

b) Hayır, ancak değerlendirme aşamasında	
c) Hayır, ancak potansiyel çerçeveler ve mekanizmalar belirlendi	
d) Evet, bazı ulusal planlar veya stratejiler konusunda ortak görüş oluşturuldu ve bunlar bazı sektörel planlar ve programlara entegre edildi (lütfen aşağıda belirtin)	X
e) Evet, bazı ulusal planlar veya stratejiler ana sektörel planlar ve programlara entegre edildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
Ulusal planlar veya stratejilerin sektörel ve sektörler arası planlar ve programlara entegre edilmesi konusunda ilave yorumlar.	
Ulusal kalkınma plan ve programlarında makro düzeyde entegrasyon sağlanmaya çalışılmaktadır. Tarım sektörü altında tarımsal biyolojik çeşitlilik ile ilgili koruma ve sürdürülebilir kullanım prensipleri entegre edilmiş fakat bu konuda sektörler arası eşgüdüm ve denge yeterince sağlanamamıştır.	

172. Ülkeniz tarımsal biyoçeşitlilik stratejileri ve eylem planları konusunda ortak görüş oluşturma ve bunların biyoçeşitlilik için daha kapsamlı stratejiler ve eylem planlarına entegrasyonu için kurumsal çerçeve ve politika ve planlamayı destekliyor mu? (209)	
a) Hayır	
b) Evet, ilgili değerlendirmeleri üstlenme konusunda kurumları destekleyerek	X
c) Evet, politika ve planlama kılavuz ilkeleri geliştirerek	X
d) Evet, eğitim materyali geliştirerek	X
e) Evet, politika, teknik ve yerel düzeylerde kapasite inşasını destekleyerek	X
f) Evet, mutabık kalınan eylem planlarının uygulanması ve devam eden değerlendirme ve hükümetler arası süreçler arasındaki sinerjiyi destekleyerek	X
Kurumsal çerçeve ve politika ve planlama mekanizmaları için destek konusunda ilave yorumlar.	

173. Menş merkezlerinin sizin ülkeniz dahilinde olması durumunda, ülkeniz yabancı akrabaları da dahil olmak üzere gıda ve tarım için genetik kaynakların çeşitliliğinin çiftlikte, <i>in-situ</i> ve <i>ex-situ</i> korunması için eylemleri destekliyor mu? (210)	
a) Hayır	
b) Evet, (lütfen aşağıda belirtin)	X

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Menş e merkezlerinde gıda ve tarım için genetik kaynakların çeş itliliğ inin korunması konusunda ilave yorumlar.

Bitki genetik çeş itliliğ inin yerinde korunmasına yönelik olarak ulusal plan hazırlanmıştır. Bu plan menş e merkezlerinde gıda ve tarım için genetik kaynakların çeş itliliğ inin in-situ ve ex-situ korunması baş ta olmak üzere genetik çeş itliliğ in yerinde korunması için yasal, kurumsal ve idari çerç eve oluşturulmuştur. Bu amaca yönelik olarak, baş ta Tarımsal Araştırma Enstitüleri olmak üzere proje bazında teknik ve mali destekler sağlanarak, hem *in-situ* hem de *ex-situ* koruma yöntemleri uygulanmaktadır.

Kutu LXV.

Lütfen ülkenizin Polinatörlerin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı için Uluslararası Girişim Eylem Planını uygulamak için gerç ekleştirdiğ i faaliyetlere ilişkin bilgi veriniz.

Polinatörler kamuda yürütölen projeler kapsamında vak'a bazında izlenmektedir (Ör: TUBİTAK destekli bambus arılarının tespiti ve izlenmesi projesi). Pollinatör arıların doğadan ticari amaç la toplanması yasaklanmıştır. Ancak kimyasal tarım girdileri üretim ve ticareti sektörünün yoğun örgütlenmesi karşısında entomolojik polinatörlerin hızlı yaygınlaşması şimdilik olanaklı görünmemektedir. Aynı nedenle, zararlılara karşı Biyolojik mücadele yöntemleri de yaygınlaştıramamıştır. Bununla birlikte "organik tarım, ekolojik ürün, kalıntı oranları sınırlanması gibi kavramlar giderek yoğunlaştığından ölkemizin entomolojik biyo-çeş itliliğ inin de önemi yeniden artacak gibi görünmektedir. (212)

Kutu LXVI.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu maddenin ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- a) gerç ekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- b) Sözleş menin Stratejik Planının amaç larına ulaşılmasına katkısı;
- c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- d) Ulusal biyoçeş itlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- f) Uygulamada karşılaşılan engeller.

Türkiye'nin yüzölçümünün %60'dan fazlası tarımsal biyolojik çeş itlilik unsurlarını barındıran alanlardır. Bu nedenle tarımsal biyolojik çeş itlilik iş programının uygulanması UBSEP'nin hemen hemen tüm hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamaktadır. Kırsal ve sürdürülebilir kalkınma ile doğrudan bağlantılı bir konu olması Sözleş me'nin Stratejik Planında yer alan amaç lar ve hedefler ile 2010 hedefleri için kilit etmenlerden birisidir.

Mali ve teknik yetersizlikler nedeniyle genetik çeş itliliğ in yeterince araştırılmaması, sektörler arası eş güdüm eksikliğ i nedeniyle tarımsal ekosistemlerin daralması ve bozulması, step ekosistemlerinde korunan alan ilan edilmesine yönelik mevzuat ve kaynak eksikliğ i, özellikle organik üreticilere yönelik pazar bağlantılarının kurulamaması, yerel çeş itlerin ekimine yönelik destek programlarının eksikliğ i, uluslar arası ticaretin liberalleştirilmesi politikasının yerel çeş itlerin üretimi üzerindeki olumsuz etkileri, polinatörlerle ilgili envanter ve teknik donanım eksikliğ i.

Orman biyolojik çeşitliliği

Genel

174. Ülkeniz iş programının ilgili bölümlerini ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarına ve ulusal ormancılık programlarına dahil etti mi?

a) Hayır	
b) Evet, lütfen kullanılan süreci belirtin	X
c) Evet, lütfen süreçte karşılaşılan zorlukları/engelleri belirtin	
d) Evet, lütfen alınan dersleri belirtin	
e) Evet, iş programında öncelikli faaliyetler için hedefleri belirtin	X

İş programının ilgili bölümlerini ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarına ve ulusal ormancılık programlarına dahil edilmesi hakkında ilave bilgiler

1999 yılında hazırlanan UBSEP iş programının hedeflerini ve faaliyetlerini kısmen içermektedir. 2004 yılında tamamlanan Ulusal Ormancılık Programı biyolojik çeşitlilik ile ilgili hedef ve faaliyetlerin yanı sıra diğer başlıklar altındaki faaliyetlerde de iş programının ilgili bölümlerini karşılayan hedef ve faaliyetler içermektedir. Bu strateji ve programlar katılımcı bir süreçle hazırlanmıştır. UBSEP revizyonu kapsamında iş programının ilgili bölümleri ele alınacaktır.

Ulusal Ormancılık Programı'nın amaçları ise şunlardır:

- Ormancılık konularının sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde geniş bakış açısıyla ele alınması,
- Ormancılık çalışmalarının, toplumda ve ormanlardan çok yönlü beklentilerde meydana gelmekte olan değişimlere ve gelişimlere yeterli dikkatin sağlanması suretiyle planlanması ve yürütülmesi,
- Ormancılık sektörü için kalkınma politikaları ve stratejilerinin katılımcı olarak hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için uygun kurumsal kapasitelerin ve mekanizmaların oluşturulması,
- Orman-halk ilişkilerinin olumlu yönde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Ormancılık ile diğer sektörler arasında uyum ve bağlantıların geliştirilmesi,
- Ormanların yönetimi, korunması ve sürdürülebilir gelişiminin ülkenin dengeli ve sürdürülebilir kalkınması açısından, toplumda ve ilgi gruplarında bilinçlenmenin, ilginin, katılım, katkı ve desteklerin güçlendirilmesi,
- Çok işlevli ve katılımcı orman kaynakları yönetiminin geliştirilmesi suretiyle ormanlardan çok yönlü faydalanmanın orman içi ve bitişğinde yaşayan gerçekten yoksul ve ormana bağımlı orman köyleri halkının yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi,
- Ormancılık çalışmalarına, ulusal ve uluslararası finans kaynaklarından azami katkının sağlanması.

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

Kutu LXVII.

Lütfen, varsa, ülkenizin iş programını uygulamak ve değerlendirmek için kullandığı en son araç (politika, planlama, yönetim, değerlendirme ve ölçüm) ve tedbirleri belirtin. Lütfen hangi araç ve tedbirlerin uygulamaya yardımcı olabileceğini belirtin.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda orman kaynakları yönetiminin geliştirilmesi sırasında dikkate alınması gerekli olan ulusal kalkınma politikaları ve stratejileri belirlenmiştir. Ayrıca, ormancılık ile karşılıklı etkileşim içindeki diğer sektörlerle ormancılık arasında eşgüdüm ve uyumun sağlanmasına yönelik politika ve stratejiler belirlenmiştir. Ulusal Ormancılık Programında planlama konusunda kullanılan mevcut yapı gözden geçirilerek, eksiklikleri ve kullanılabilir alternatif yollar belirlenmiştir. Bu doğrultuda "Orman Amenajman Yönetmeliği" yeniden hazırlanmış ve ekosistem yaklaşımli orman işletmeciliği ve yönetimi yürürlüğe konmuştur. Yönetmelik kapsamında orman ekosistemlerinin araştırılması, korunması, sürdürülebilir kullanımı, yönetimi ve izlenmesi sağlanmaktadır. Bu konuda merkez, bölge ve il düzeyinde örgütlenmiş müdürlükler ile araştırma enstitüleri görev almaktadır.

Kutu LXVIII.

Lütfen iş programının uygulanmasında ülkenizin yerli ve yerel toplulukları nasıl ve ne ölçüde sürece dahil ettiğini ve haklarına ve çıkarlarına saygı gösterdiğini belirtin.

Türkiye'de yerli ve yerel topluluk bulunmamaktadır.

Kutu LXIX.

Lütfen ülkenizin iş programının uygulanması için insan ve finans kaynaklarında kapasite geliştirmeye yönelik çabalarını belirtin.

İş programının uygulanması için ülkemizde insan kaynakları ve finansman kapasiteleri mevcut olmakla birlikte, Ulusal Ormancılık Programının hazırlık sürecinde mevcut kapasite gözden geçirilerek, insan ve finans kaynaklarında kapasite ihtiyaçları belirlenmiş ve eylem planında bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik eylemlere yer verilmiştir.

Kutu LXX.

Lütfen ülkenizin iş programının uygulanması için diğer ülkelerle, bölgesel ve uluslararası örgütlerle (güney-güney, kuzey-güney, güney-kuzey, kuzey-kuzey gibi) nasıl işbirliği ve ortaklık yaptığını belirtin. Ayrıca, belirlenen engelleri ve ihtiyaçları da belirtin.

UNFF sürecine katılım sağlanmaktadır. Avrupa ormanlarının korunması Bakanlar Konferansına üye olarak Avrupa Bölgesi seviyesinde işbirliği sağlanmaktadır. (216)

Ulusal Ormancılık Programı BÇS ve UNFF süreçleri dikkate alarak hazırlanmıştır ve ikisi arasında sinerji sağlamaktadır. (217)

Orman Biyolojik Çeşitliliği Konusunda Genişletilmiş İş Programı

Program Elemanı 1 – Koruma, sürdürülebilir kullanım ve fayda paylaşımı	
175. Ülkeniz tüm orman tiplerinin yönetimine ekosistem yaklaşımını uyguluyor mu? (218)	
a) Hayır (lütfen nedenleri belirtin)	
b) Hayır, ancak potansiyel tedbirler tespit ediliyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
c) Evet, bazı orman tiplerinde (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Ekosistem yaklaşımının ormanların yönetimine uygulanışı konusunda ilave yorumlar.	
<p>2007 yılında tamamlanacak olan GEF-2 projesi kapsamında Orman Amenajman planları yapılırken odun esaslı planlama yerine çok amaçlı ve işlevsel planlamaya geçilmesi planlanmıştır Bununla ilgili olarak "Orman Amenajman Yönetmeliği" yeniden hazırlanmıştır. Bu da ekosistem yaklaşımını orman işletmeciliğini getirmektedir. Bu uygulama 2000 yılından itibaren başlamış olup, işneada için bu tür planlar tamamlanmıştır.</p>	

176. Ülkeniz orman biyoçeşitliliği üzerindeki tehditleri azaltıyor ve tehlikeye neden olan süreçlerin etkilerinin önüne geçiyor mu? (219)		
Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	<p>Lütfen aşağıda Amaç 2'nin her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan ana tehditleri ve öncelikli faaliyetlerin ele alınması için alınan tedbirleri belirtiniz</p> <ul style="list-style-type: none">- Orman kapsamı dışına alma,- Kentleşme,- Tarla açma,- Doğadan kontrolsüz toplama gibi sürdürülebilir olmayan kullanma yöntemleri.
b) Hayır		<p>Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz</p>
Orman biyoçeşitliliği üzerindeki tehdit edici etkilerin azaltılmasına ve tehlikeye neden olan süreçlerin etkilerinin önüne geçilmesine yönelik tedbirler konusunda ilave yorumlar.		
<p>Mümkün olan yerlerde ve türlerde doğal gençleştirme metotları uygulanmaktadır. Yapay gençleştirme de güvenilir tohum kaynaklarından yapılmaktadır. Bu amaçla bütün önemli orman ağaçları türleri için tohum meşceresi, gen koruma ormanı ve bazı türler için de tohum bahçeleri tesis edilmiştir ve eksiklik analizi sonucu gereksinim duyulan yerlerde yenileri yapılmaktadır. Mali yetersizliklere rağmen ciddi boyutlarda ağaçlandırma yapılmaktadır. Yangından sonra bölge ağaçlandırmaları hızlandırılmıştır.</p> <p>Yalnız hala orman kapsamı dışına alma, kentleşme ve tarla açmalar tehdit olarak devam etmektedir. İlave olarak biyolojik ve mekanik mücadelenin tercih edilmesi ve CED raporlarının daha iyi kontrol edilmesi gerekmektedir. Bir diğer konu da ikincil orman ürünlerinin elde edildiği türlerle ilgili koruma programları bulunmamaktadır.</p> <p>Ulusal Ormanlık Programında bu tehditlerin azaltılmasına yönelik tedbirleri de içeren eylemler belirlenmiştir.</p>		

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for not responding using the table at question 247.

177. Ülkeniz orman biyolojik çeşitliliğini korumak, iyileştirmek ve kurtarmak için tedbirler alıyor mu? (220)

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Amaç 3'ün her bir hedefiyle ilişkili öncelikli faaliyetleri ve bu önceliklerin ele alınmasındaki tedbirleri açıklayınız
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz

Orman biyolojik çeşitliliğini korumak, iyileştirmek ve kurtarmak için alınan tedbirler konusunda ilave yorumlar.

Toplam orman alanının yaklaşık %22'si çeşitli statülerle koruma altına alınmıştır. Sürdürülebilir ormancılığa yönelik olarak Orman Amenajman planları yapılırken odun esaslı planlama yerine çok amaçlı ve işlevsel planlamaya geçilmesi çalışmaları yürütülmektedir. Baltalık işletmelerden koruya geçme, orman ağaçları ve yaban hayatı için *in situ* ve *ex situ* koruma programlarının yaygınlaştırılması, gönüllü kuruluşların ağaçlandırma ve bilinçlendirme çalışmaları, ORKOY kredi programları alınan ilave önlemlerdir.

Ulusal Ormancılık Programında orman biyolojik çeşitliliğinin korunmasına yönelik prensipler ve tedbirler şunlardır:

- Orman teşkilatında, toplumda ve ilgi gruplarında, biyolojik çeşitliliğin değeri ve korunmasının gerekliliği konusunda yeterli bilinç, ilgi ve desteğin oluşturulması. Bu alanda orman teşkilatının kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi.
- Korunan alanlar ağının, ülke ormanlarının biyolojik çeşitliliğini temsil edecek şekilde yaygınlaştırılması. Bu alanlar için uygun katılımcı planlama ve yönetim sistemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması.
- Korunan alanlar dışındaki ormanlarda biyolojik çeşitliliğin korunması için: orman kaynakları envanter, planlama ve değerlendirme sistemine ve uygulamalarına uygun şekilde entegrasyonu. Ormanların doğal yolla gençleştirme ve rehabilitasyonuna öncelik verilmesi, ağaçlandırma ve diğer orman imar çalışmaları sırasında biyolojik çeşitliliğin korunmasına gerekli özenin gösterilmesi.
- Ormanların biyolojik çeşitliliği ile ilgili konularda araştırma çalışmalarının güçlendirilmesi. Bu amaçla orman teşkilatı ile üniversiteler ve araştırma kurumları arasındaki diyalog ve işbirliğinin geliştirilmesi.
- Özel öneme sahip korunan alanlarda doğal kaynaklar üzerine baskı oluşturan yerel kırsal topluluklarda kırsal kalkınma faaliyetlerinin güçlendirilmesine öncelik verilmesi.

178. Ülkeniz orman biyolojik çeşitliliğinin sürdürülebilir kullanımını destekleyen tedbirler aldı mı? (221)

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 4'nin her bir hedefiyle ilişkili belirlenen öncelikli faaliyetleri ve önceliklerin ele alınması için alınan tedbirleri belirtiniz

b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz
Orman biyolojik çeşitliliğinin sürdürülebilir kullanımının desteklenmesi konusunda ilave yorumlar.		
<p>Etkin ve yoğun koruma programları (tohum meşcereleri, gen koruma ormanı, tohum bahçesi, gen koruma ve yönetim alanları) yanında diğer ulusal koruma programları da bulunmaktadır. Ayrıca, boşluk analizleri, Yeni Doğa Koruma Yasa Taslağı, veri tabanları oluşturma, korunan alanla yönetimi ve yönetim planları alanlarında kapasite geliştirme ve iyileştirmeler yapılmaktadır.</p> <p>Bazı orman alanları olduğu gibi koruma altına alarak orman biyoçeşitliliğinin mevcut haliyle korunması sağlanmıştır.</p> <p>Sürdürülebilir orman yönetimi adı altında OGM tarafından MATRA kaynaklı proje yürütülmektedir.</p> <p>Odun ve odun dışı tali ürünlerden yararlanılması konularında yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu konuda 2001 ve 2002 yılları kılavuz kitaplar hazırlanmıştır.</p>		

179. Ülkeniz orman genetik kaynaklarına erişim ve bunların faydalarının paylaşımını destekleyen tedbirler aldı mı? (222)		
Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 5'nin her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz
Orman genetik kaynaklarına erişim ve bunların faydalarının paylaşımının desteklenmesi konusunda ilave yorumlar.		
Türkiye EUFORGEN üyesidir ve üye ülkeler arasında çekirdek koleksiyon kurma anlaşması hazırlık aşamasındadır. Ayrıca orman çoğaltma materyallerinin transferinin kayıt altına alınması için mevzuat çalışması başlatılmıştır.		

Program Elemanı 2 – Kurumsal ve Sosyo-ekonomik yetkin çevre		
180. Ülkeniz erişim ve fayda paylaşımı da dahil olmak üzere orman biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için yetkin kurumsal çevreyi geliştirmeye yönelik tedbirler aldı mı? (223)		
Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 1'nin her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

Erişim ve fayda paylaşımı da dahil olmak üzere orman biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için yetkin kurumsal çerçevenin geliştirilmesi konusunda ilave yorum.

Anayasanın 90-2 maddesine göre bu görev ÇOB- Orman Genel Müdürlüğünde olup, BÇ'in korunması ve sürdürülebilir kullanılması için yetkin kurumsal çerçeve mevcuttur. Bu görev, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve OR-KÖY Genel Müdürlüğü aracılığıyla paydaşların katılımcı yaklaşımıyla yürütülmektedir.

181. Ülkeniz orman biyolojik çeşitliliğin kaybedilmesi ile sonuçlanan kararlara yol açan sosyo-ekonomik başarısızlıklar ve bozulmaları ele alan tedbirler aldı mı? (224)

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 2'nin her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz

Orman biyolojik çeşitliliğin kaybedilmesi ile sonuçlanan kararlara yol açan sosyo-ekonomik başarısızlıklar ve bozulmaların gözden geçirilmesi konusunda ilave yorumlar.

Orman Köylülerini kaldırmak ve onların gelir düzeylerini artırmak için sosyal ve ekonomik yardımlar OR-KÖY Genel Müdürlüğünce yıllarca yapılmaktadır. Ahır hayvancılığı, meyvecilik, el sanatları gibi faaliyetlere kredi desteği sağlayarak biyoçeşitlilik üzerindeki etkiler azaltılmaktadır. Yalnız Kentleşme, plansız yapılaşma, orman kapsamı dışına çıkarma, yakacak olarak odun kullanılması, orman yangınlarındaki artmalar hala çözülemeyen sosyo-ekonomik konulu sorunlardır.

Sosyal riski azaltma projesi (SRAP) ve STK'ların proje çalışmaları (TEMA, ege orman vakfı, WWF gibi) önemli katkılar sağlamaktadır.

Endüstriyel amaçlı egzotik türlerle yapılan ağaçlandırmalar BÇ olan olumsuz etkileri yüzünden asli türlerle yeniden ağaçlandırmalara dönülmüştür.

182. Ülkeniz orman biyoçeşitliliği ile ilgili halkın eğitimi, bilinçlendirilmesi ve katılımının artırılmasına yönelik tedbirler aldı mı?

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 3'ün her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz

Orman biyoçeşitliliği ile ilgili halkın eğitimi, bilinçlendirilmesi ve katılımının artırılmasına yönelik tedbirler konusunda ilave yorumlar.

UBSEP ve Ulusal Ormanlık Programı kapsamında tedbirler alınmıştır.

Program Elemanı 3 – Bilgi, değerlendirme ve izleme

183. Ülkeniz orman biyolojik çeşitliliğinin durumunun ve gidişatının değerlendirilmesini geliştirmek için farklı ölçeklerde ormanların karakterize edilmesi için tedbirler aldı mı? (225)

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 1'nin her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz

Farklı ölçeklerde ormanların karakterize edilmesi konusunda ilave yorumlar.

OGM bünyesindeki Orman Amenajman Daire Başkanlığı ülke genelinde ormanların karakterizasyonunu yapmıştır.

184. Ülkeniz orman biyolojik çeşitliliğinin durumunun ve gidişatının değerlendirilmesi konusunda bilgi ve yöntemler geliştirmek için tedbirler aldı mı? (226)

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 2'ün her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz

Durum ve gidişatın değerlendirilmesi konusundaki bilgi ve yöntemlerin geliştirilmesi hakkında ilave yorumlar.

Ormanların fonksiyonlarına göre planlanması ve yönetilmesinde kullanılacak somut envanter ve planlama metodları ile ilgili araştırma ve sonuçlarının yetersiz olması dolayısıyla, Orman Genel Müdürlüğü mevcut potansiyel fonksiyonların belirlenmesi, haritalarının hazırlanması ve planlara yansıtılması yolunda çalışmalar başlatmıştır. Orman fonksiyonlarını dikkate alan orman amenajman planlarının hazırlanması için teknik çalışmalar sürdürülmektedir. Bunun yanında Coğrafik Bilgi Sistemi kapsamındaki teknik gelişmelere uygun olarak orman amenajman planlarının ve haritalarının tamamen bilgisayar ortamında yenilenmesine başlanılmıştır. Bu gelişmeler hem amenajman planlama ve uygulamasında hem de orman bilgi sisteminin geliştirilmesinde önemli adımlar olmuştur.

185. Ülkeniz orman biyoçeşitliliği ve ekosistem işleyişinin rolü konusunda anlayışın geliştirilmesi için tedbirler alıyor mu? (227)

Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 3'ün her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz

 This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do Hayırt have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for Hayırt responding using the table at question 247.

b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz
Biyçeşitlilik ve ekosistem işleyişinin anlaşılmasının geliştirilmesi konusunda ilave yorumlar.		
Yeni Ulusal ve Uluslararası projeler yürüterek ve programlara katılarak kurumsal kapasite artırılması ve deneyim paylaşımı sayesinde ülke kendini geliştirmektedir.		

186. Ülkeniz küresel orman biyoçeşitliliğinin doğru değerlendirilmesi ve izlemesi için veri ve bilgi yönetimi için altyapı geliştiriyor mu? (228)		
Seçenekler	X	Ayrıntılar
a) Evet	X	Lütfen aşağıda Amaç 3'ün her bir hedefiyle ilişkili olarak tanımlanan öncelikli faaliyetleri ve alınan tedbirleri belirtiniz
b) Hayır		Lütfen aşağıda sebeplerini belirtiniz
Veri ve bilgi yönetimi için alt yapı geliştirilmesi konusunda ilave yorumlar.		
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde Ulusal Biyoçeşitlilik Veri tabanı hazırlanmaktadır. TÜBİTAK'da da benzer veri tabanları bulunmaktadır. OGM'de bir BÇ izleme birimi kurulmuş ve bütün 1/25000 amenajman haritalarını GIS ortamına aktarılmıştır.		

Kutu LXXI.

<p>Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu iş programının ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:</p> <p>a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;</p> <p>b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;</p> <p>c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;</p> <p>d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;</p> <p>e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;</p> <p>f) Uygulamada karşılaşılan engeller.</p> <p>Ulusal Ormanlık Programı ile UBSEP arasındaki uyum, BÇS ile UNFF süreçlerinin ulusal seviyede entegrasyonunun sağlandığını göstermektedir. Bu entegrasyon, UBSEP hedeflerine, Sözleşmenin Stratejik Planının amaçları ve hedeflerine ve 2010 hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamaktadır.</p> <p>Orman teşkilatında ve diğer ilgi gruplarında ve toplumda biyolojik çeşitliliğin önemi ve korunmasının gerekliliği konusunda yeterli bilinç ve ilginin oluşturulmaması; biyolojik çeşitliliğin korunması ile ilgili çalışmalara orman teşkilatı yanında, yerel halk, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgi gruplarının katılım ve katkılarının yetersizliği; biyolojik çeşitlilik konusunda çalışan değişik kurumlar arasında eşgüdüm ve işbirliğinin sağlanamaması; kurumsal kapasite, mevzuat ve finansman imkanlarının geliştirilememesi; araştırma çalışmalarının ve araştırma kurumları ile ve bunlar arasındaki işbirliğinin geliştirilememesi; mali desteklerin sınırlı kalması.</p>
--

Kurak ve yarı kurak alanların biyolojik çeşitliliği

187. Ülkeniz ulusal ve bölgesel düzeylerde, iş programında belirtilmiş olan faaliyetleri bilimsel, teknik ve mali olarak destekliyor mu? (Karar V/23 ve VII/2) (229)	
a) Hayır	
b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Ulusal ve bölgesel düzeylerde, iş programında belirtilmiş olan faaliyetlere verilen bilimsel, teknik ve mali destek konusunda ilave yorumlar.	
Ulusal eylem programı hazırlama sürecinde uluslararası süreç ve ulusal beş yıllık kalkınma planları dikkate alınmış, bu çerçevede ulusal bazda öngörülen çalışmalar ve bu çalışmaları uygulayacak kurum ve kuruluşlar belirlenmiş ve uygulamaya dönük çalışmaların desteklenmesine yönelik, sektörler arası entegrasyon sağlanarak uygulama etkinliğinin artırılmasına çalışılmıştır. Kalkınma programları, kalkınmada öncelikli iller ya da bölgelerin belirlenmesi, orman köylerine yönelik kredi ve hibe şeklinde yapılan yardımlar, Mera Kanunu ve Mera Islah programları iş programını destekleyen mekanizmalardır.	
Ülkemiz, ulusal ve bölgesel düzeylerde, iş programında belirtilen etkinliklere bilimsel, teknik ve mali yönden desteklenmekte, bu alanda Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ve üniversitelerimizin yürüttükleri çalışmalar, büyük ölçüde kamu bütçesinden desteklenmektedir.	

188. Ülkeniz kurak ve yarı kurak alanlar konusundaki iş programı altındaki eylemleri, BÇS'nin ulusal biyoçeşitlilik stratejileri ve eylem planlarına (UBSEP) ve Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesinin (UNCCD'nin) Ulusal Eylem Programı (NAP)na entegre etti mi? (Karar V/23, VI/4 ve VII/2) (230)	
a) Hayır	
b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
Kurak ve yarı kurak alanlar konusundaki iş programı altındaki eylemlerin, BÇS'nin ulusal biyoçeşitlilik stratejileri ve eylem planlarına (UBSEP) ve UNCCD'nin Ulusal Eylem Programı (NAP)na entegrasyonu konusunda ilave bilgiler	
UBSEP'in hazırlandığı dönemde bu iş programı olmadığından kurak ve yarı kurak alanlar konusu doğrudan ele alınmamış, ama Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Programının hazırlık sürecinde çölleşme ile mücadeleye dönük eylemlerin yanı sıra bu alanlardaki biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik eylemler de öngörülmüş ve her iki sözleşme hedefleri arasında kısmen eşgüdüm sağlanmıştır. İş programında öngörülen faaliyetler UBSEP revizyonu sırasında BÇS'nin ulusal biyoçeşitlilik stratejileri ve eylem planı (UBSEP) ile Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesinin (UNCCD'nin) Ulusal Eylem Programı (NAP) arasında kısmen sağlanan eşgüdüm ayrıntılı ele alınması öngörülmektedir.	
Özel öneme sahip alanların korunması için mera kanunu ve milli parklar kanunu gibi özel yasalar çerçevesinde hedefler tanımlanmıştır.	
Sürdürülebilir Arazi Kullanımı ve planlaması ana hedefine hizmet edecek olan alt hedefler ise; Toprak Yönetimi ve Erozyon Kontrolünün sağlanması Su Kaynaklarının akılcı kullanımı Çayır-Mera Yönetim etkinliğinin sağlanması Orman ve Diğer Doğal Kaynakların Yönetimi Faunanın korunması Arazi (Toprak) Kaynaklarının Yönetimi ve yönetimle ilgili sorunların Giderilmesi Sosyo-ekonomik durumun iyileştirilmesi olarak belirlenmiştir.	
Bu hedefler altında arazi kabiliyet sınıflarının belirlenmesi ve güncellenmesi, kuraklığa dayanıklı kültür, mera ve orman bitki türlerinin belirlenmesi ve adaptasyonu gibi eylemler öngörülmektedir. 234	

189. Ülkeniz iş programının ulusal UNCCD süreci ve ilgili çevresel sözleşmeler altındaki diğer süreçler arasında sinerjili / işbirliği içinde uygulanmasını temin etmek için tedbirler aldı mı? (Karar V/23 ve VII/2) (231)	
a) Hayır	
b) Evet, bazı bağlantılar kuruldu (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
c) Evet, önemli bağlantılar kuruldu (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	
İş programının ulusal UNCCD süreci ve ilgili çevresel sözleşmeler altındaki diğer süreçler arasında sinerjili / işbirliği içinde uygulanmasını temin etmek için alınan tedbirler konusunda ilave bilgiler.	
Çölleşme ile mücadele ulusal komitesi kurulmuştur. Bu komitede ilgili kurum ve kuruluşlardan, STK'lerden ve Üniversitelerden temsilciler yer almaktadır. Böylece ilgili sözleşmelerle işbirliği ve eşgüdüm de sağlanmaktadır.	

Program Bölüm A: Değerlendirme	
190. Ülkeniz mevcut bilgileri ve en iyi uygulamaları yaygınlaştırmak ve yeterli faaliyetleri tespit etmek amacıyla bilgi eksikliklerini doldurmak için kurak alan biyolojik çeşitliliğinin durumu ve maruz kaldığı baskılar hakkındaki bilgileri analiz edip değerlendirdi mi? (karar V/23, Bölüm A, Değerlendirme, İşlevsel Hedef, faaliyet 1-6) (232)	
a) Hayır	
b) Hayır, ancak değerlendirme devam ediyor	
c) Evet, bazı değerlendirmeler yapıldı	X
d) Evet, kapsamlı bir değerlendirme yapıldı	
Durum ve gidişat değerlendirmesine ilişkin bilgiler ilave yorumlar, ör; ilgili küresel, bölgesel, ulusal değerlendirmelere katılım, ilgili belgelerin bulunduğu web sayfaları	
Ulusal eylem programı hazırlık sürecinde, Kurak ve yarı kurak alanlardaki baskı ve bu alanlara yönelik tehdit ve sorunlar ilgili kurum kuruluşlar üniversiteler ve STK ların katılımları ile belirlenmiş bu sorunların çözümüne yönelik mevcut mevzuatlar dayalı alınması gereken önlemler ve bu eylemler uygulayıcı kurumlar düzeyinde ele alınmıştır. Durum ve gidişata yönelik değerlendirmeler www.cevre-orman.gov.tr sayfası altında çölleşme ile mücadele web sayfası altında yayınlanmıştır. 232	
Kuraklık ve Çölleşmenin P/Pet indisinin değişimiyle ve Erken Uyarı Sistemleri Kullanarak izlenmesi genel yaklaşımına dayanarak, Normalleştirilmiş yağış indeksi (SPI- Standardized Precipitation Index), Normalleştirilmiş fark bitki örtüsü indeksi(NDVI) ve Uydu Görüntülerinden NDVI Vejetasyon indeksi temel araçlar olarak belirlenmiş olup, göstergelerin geliştirilmesi eylem planında yer almaktadır. 235	

Program Bölüm B: Hedefli Eylemler	
191. Ülkeniz kurak ve yarı kurak alanlardaki biyoçeşitliliği korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını, bunların genetik kaynaklarının kullanımından doğan faydaların adil ve eşit paylaşımını ve bu alanlardaki biyoçeşitlilik kaybı ve bunların sosyo-ekonomik sonuçları ile mücadeleyi destekleyen tedbirler aldı mı? (V/23 kararının Ek I Bölüm B, 7-9. faaliyetler)	
a) Hayır	
b) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	X
c) Evet, birçok tedbir alındı (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)	

Kurak ve yarı kurak alanlardaki biyoçeşitliliği korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını, bunların genetik kaynaklarının kullanımından doğan faydaların adil ve eşit paylaşımını ve bu alanlardaki biyoçeşitlilik kaybı ve bunların sosyo-ekonomik sonuçları ile mücadeleyi destekleyen tedbirlere ilişkin ilave yorumlar.

Eğitim ve bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının koruma statüsü ile korumaya alınması, ağaçlandırma çalışmaları, mera ıslahı gibi uygulamalar iş programında Bölüm B'de belirtilen faaliyetlerin uygulanmasına yönelik tedbirler içermektedir. Ayrıca bu projelerden edinilen deneyim ve çıktılar doğrultusunda Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Eylem Programında Kapsamlı tedbirler ele alınmış ve eylemler planlanmıştır. (239)

Mera alanlarının ıslahı ve korunması, geliştirilmesi, kadastral paftaların çıkartılması ve bu alanlara yönelik artırılmış olması ve GEF2 kapsamında en iyi yönetim şeklinin korunan alanlar için belirlenmesi çalışmaları yapılmaktadır. Bu bilgiler www.cevreorman.gov.tr adresinde erişime açılmıştır. (238)

Tuz gölü havzası çalışması (www.tarim.gov.tr) ve Doğu ve güney doğu Anadolu su havzaları (www.cevreorman.gov.tr) rehabilitasyon çalışmaları örnek verilebilir. 237

192. Ülkeniz iş programının uygulanışını geliştirmek amacıyla yerel kapasiteler de dahil olmak üzere ulusal kapasiteleri güçlendirmek için tedbirler aldı mı? (241)

a) Hayır	
b) Evet, bazı tedbirler alındı	X
c) Evet, kapsamlı tedbirler alındı	
d) Evet, belirlenen tüm kapasite ihtiyaçları karşılandı	

İş programının uygulanışını geliştirmek amacıyla yerel kapasiteler de dahil olmak üzere ulusal kapasiteleri güçlendirmek için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Kapasite geliştirme, halkın eğitimi ve bilinçlendirilmesi, vak'a çalışmaları, koordinasyon mekanizması ve ulusal seviyede bilgi ağı oluşturulması yolları ile yapılmaktadır. (240)

Mera ıslahı ve yönetim projeleri, havza ıslah projeleri, uydu görüntüleri kullanarak il bazında tarımsal alanların belirlenmesi projeleri gibi projeler yürütülmektedir.

Toprak haritalama ünitesi veri tabanı ve kırsal ve tarımsal alt yapı hizmetleri veri tabanı oluşturulmuştur. 236

Ulusal plan ve programlarda özellikle araştırma kuruluşlarının kapasitesinin artırılması yönünde tedbirler yer almaktadır. **241**

Kutu LXXII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu iş programının ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

Türkiye Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Eylem Programının hazırlanma sürecinde UBSEP hedefleri dikkate alınmıştır, BÇS ve UNCCD sözleşme arasındaki entegrasyon Sözleşmenin stratejik planının hedeflerine ve 2010 hedeflerine ulaşılmasını desteklemektedir.

f) Kapasite imkanlarının kısıtlı olması, mali kaynak yetersizliği, bu tür ekosistemlerde korunan alan ilan edilmesine yönelik mevzuat eksikliği, kırsal kalkınmayı destekleyecek pazar bağlantılarının kurulamaması.

Dağ Biyoçeşitliliği

Program elemanı 1. Sürdürülebilir kullanım, koruma ve yarar paylaşımı için doğrudan eylemler

193. Ülkeniz dağ biyoçeşitliliği üzerindeki ana tehditlerin olumsuz etkilerinin azaltılması ve önlenmesine yönelik tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, fakat ilgili tedbirler değerlendiriliyor.

c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)

X

d) Evet, pek çok tedbir alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)

Dağ biyoçeşitliliği üzerindeki ana tehditlerin olumsuz etkilerinin azaltılması ve önlenmesine yönelik tedbirler hakkında ilave bilgiler

Doğrudan iş programının uygulanmasına yönelik olmamakla birlikte, genel koruma ve sürdürülebilir kullanım tedbirleri kapsamında dağ biyoçeşitliliğinin üzerindeki olumsuz etkileri azaltan uygulamalar vardır (örneğin, ÇED raporları kapsamında taahhüt altına alınan tedbirler, dağ meralarının yönetimi ve ıslahı, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, orman koruma programları, vs)

194. Ülkeniz dağ biyoçeşitliliğini korumak, yeniden kazanmak ve restore etmek için tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, fakat bazı tedbirler değerlendiriliyor.

c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)

X

d) Evet, pek çok tedbir alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)

Dağ biyoçeşitliliğini korumak, yeniden kazanmak ve restore etmek için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Koruma çalışmaları Milli Parklar Kanunu, Orman Kanunu ve Kara Avcılığı Kanunu kapsamında yürütülmektedir.

Mera ıslah kanunu çerçevesinde dağ meralarının yeniden kazanılması ve restore edilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Ağaçlandırma projeleri kapsamında bozuk orman alanları yeniden ağaçlandırılmaktadır. ÇED süreci kapsamında madencilik faaliyetleri sonrasında restorasyon yapılması taahhüt altına alınmaktadır.

195. Ülkeniz dağ biyolojik kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını desteklemek ve dağ ekosistemlerindeki genetik çeşitliliği idame ettirmek için tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, fakat bazı tedbirler değerlendiriliyor.

c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)

X

d) Evet, pek çok tedbir alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)

Dağ biyolojik kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını desteklemek ve dağ ekosistemlerindeki genetik çeşitliliği idame ettirmek için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Koruma ve sürdürülebilir kullanıma yönelik Kanunların yanı sıra, Bitki Genetik Kaynaklarının Toplanması, Muhafazası ve Korunmasına ilişkin Yönetmelik ve Soğanlı Bitkiler Yönetmeliği dağ biyolojik kaynaklarını ve genetik çeşitliliğini de içermektedir. Bu mevzuatlar çerçevesinde yürütülen

çalışmalar dağ ekosistemlerindeki genetik çeşitliliğin idamesine katkı sağlamaktadır.

196. Ülkeniz geleneksel bilginin korunması ve idamesi dahil olmak üzere, dağ genetik kaynaklarının kullanımından doğan yararların paylaşımı için tedbirler aldı mı?

a) Hayır	
b) Hayır, fakat bazı tedbirler değerlendiriliyor.	
c) Evet, bazı tedbirler alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)	X
d) Evet, pek çok tedbir alındı (lütfen aşağıda detayları veriniz)	

Dağ genetik kaynaklarının kullanımından doğan yararların paylaşımı için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Tarımsal Bitki genetik kaynaklarının temin edilmesinde Materyal Transfer Anlaşması yapılarak orijin ülkeye geri döngü sağlanmaktadır.

"Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları konusunda Uluslararası Anlaşmada (International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture) imzalanmıştır.

Orman ağaçları için Türkiye Avrupa (EUFORGENE) ağının üyesi olarak bu maddelerin gerekliliğini yerine getirmektedir.

Hayvan genetik kaynaklarında Türkiye kullanıcı durumunda değildir. (133)

Program Elemanı 2. Koruma, sürdürülebilir kullanım ve yarar paylaşımı için uygulama yolları

197. Ülkeniz dağ biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile bu iş programının uygulanması için yasal, politik ve kurumsal çerçeve geliştirdi mi?

a) Hayır	
b) Hayır, ama ilgili çerçeveler geliştiriliyor	
c) Evet, bazı çerçeveler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)	X
d) Evet, kapsamlı çerçeveler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)	

Dağ biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile bu iş programının uygulanması için geliştirilen yasal, politik ve kurumsal çerçeve hakkında ilave bilgiler.

Doğrudan dağ biyolojik çeşitliliği ve iş programına hitap etmemekle birlikte, koruma ve sürdürülebilir kullanıma yönelik mevcut yasal, politik ve kurumsal çerçeve iş programının uygulanması için uygun imkanlara sahiptir.

198. Ülkeniz dağ biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için dağ ekosistemleri hakkında bölgesel ve/veya sınıraşan işbirliği anlaşmalarına dahil mi?

a) Hayır	X
b) Hayır, ama bazı iş birliği çerçeveleri değerlendiriliyor	
c) Evet, (lütfen aşağıda detayları veriniz)	

Dağ biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için dağ ekosistemleri hakkında bölgesel ve/veya sınıraşan işbirliği anlaşmalarına ilişkin ilave bilgiler

Program Elemanı 3. Koruma, sürdürülebilir kullanım ve yarar paylaşımı için destekleyici eylemler

199. Ülkeniz dağ biyolojik çeşitliliğinin belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi için tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, ama ilgili programlar geliştiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)

d) Evet, kapsamlı tedbirler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)

X

Dağ biyolojik çeşitliliğinin belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Raporda Madde 7'ye ilişkin verilen cevaplar dağ biyolojik çeşitliliği için de geçerlidir.

200. Ülkeniz dağ biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için araştırma, teknik ve bilimsel işbirliği ve kapasite imkanlarının geliştirilmesi yönünde tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, ama ilgili programlar geliştiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)

d) Evet, kapsamlı tedbirler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)

X

Dağ biyoçeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için araştırma, teknik ve bilimsel işbirliği ve kapasite imkanlarının geliştirilmesi yönünde alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Araştırma enstitüleri tarafından yürütülmektedir.

201. Ülkeniz dağ ekosistemlerinin korunması için uygun teknolojilerin geliştirilmesi, desteklenmesi, doğrulanması ve transferi için tedbirler aldı mı?

a) Hayır

b) Hayır, ama ilgili programlar geliştiriliyor

c) Evet, bazı tedbirler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)

d) Evet, kapsamlı tedbirler yürürlükte (lütfen aşağıda detayları veriniz)

Dağ ekosistemlerinin korunması için uygun teknolojilerin geliştirilmesi, desteklenmesi, doğrulanması ve transferi için alınan tedbirler hakkında ilave bilgiler

Teknoloji transferi ile ilgili bölümde yer almaktadır.

Kutu LXXIII.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu iş programının ve ilgili kararların uygulanmasını değerlendirin:

a) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;

b) Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;

c) 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;

d) Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;

e) Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;

f) Uygulamada karşılaşılan engeller.

Bu iş programı raporlama dönemine çok yakın bir tarihte kabul edilmiştir. Bu nedenle uygulanması ve uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi için yeterli süre olmamıştır. Bu değerlendirmenin bir sonraki raporlama döneminde yapılması daha uygundur.

E. Sözleşmenin İşleyişi

202. Ülkeniz Sözleşmenin toplantılarına hazırlanmak ve Sözleşmenin uygulanmasını desteklemek amacıyla alt-bölgesel ve bölgesel faaliyetlere aktif olarak katıldı mı? (karar V/20) 242

a) Hayır

X

b) Evet (lütfen ülkenizin dahil olduğu faaliyetleri belirtin)

Ülkenizin dahil olduğu bölgesel ve alt-bölgesel faaliyetler konusunda ilave yorumlar

203. Ülkeniz ilgili ulusal ve alt-bölgesel süreçlerle bölgesel ve alt-bölgesel iş birliğini güçlendiriyor ve sinerjileri destekliyor mu? (karar VI/27 B) 243

a) Hayır

b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Bölgesel ve alt-bölgesel işbirliği ve süreçler konusunda ilave yorumlar.

Türkiye'nin AB ile müzakere eden aday ülke statüsünde olması nedeniyle AB müktesebatına uyum çalışmaları kapsamında eşleştirme projeleri gibi süreçlerle bölgesel işbirliği güçlendirilmektedir. Ayrıca Akdeniz ve Karadeniz ülkeleri ile Barselona ve Bükreş Sözleşmeleri kapsamında işbirliği yapılmaktadır. Türkiye FAO, IPGRI, IUCN, EUFORGEN gibi uluslararası kuruluşların üyesi olarak işbirliğini güçlendirmekte ve uluslar arası çalışmalarla sinerji sağlamaktadır.

Aşağıdaki soru (204) GELİŞMİŞ ÜLKELER İÇİNDİR

204. Ülkeniz mevcut bölgesel koordinasyon mekanizmalarının çalışmasını ve bölgesel ve alt-bölgesel ağlar ve süreçlerin geliştirilmesini destekliyor mu? 244

a) Hayır

b) Hayır, ancak programlar geliştiriliyor

c) Evet, mevcut işbirliği çerçevesine dahil edildi (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

d) Evet, bazı işbirliği faaliyetleri devam ediyor (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

Mevcut bölgesel koordinasyon mekanizmalarının çalışmasını ve bölgesel ve alt-bölgesel ağlar ve süreçler geliştirilmesinin desteklenmesi konusunda ilave yorumlar.

This symbol identifies questions already asked in the second national report or in one of the thematic reports. You may wish to skip such questions if you do not have new information to add. If this is the case, please indicate your reason(s) for skipping responding using the table at question 247.

205.Ülkeniz kapasite geliştirme için mevcut bölgesel ve alt-bölgesel mekanizmalar ve girişimleri güçlendirmek için diğer Taraflarla işbirliği içinde çalışıyor mu? (karar VI/27 B) 245

a) Hayır

b) Evet

X

206.Ülkeniz Sözleşmenin uygulanması için bölgesel ve alt-bölgesel mekanizmalarının değerlendirilmesine katkıda bulundu mu? (karar VI/27 B) 246

a) Hayır

b) Evet (lütfen aşağıda ayrıntıları belirtin)

X

Bölgesel ve alt-bölgesel mekanizmalarının değerlendirilmesine katkıda bulunma konusunda ilave yorumlar.

-

Kutu LXXIV.

Lütfen aşağıdakilere odaklanarak bu kararların uygulanmasını değerlendirin:

- gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçları ve etkileri;
- Sözleşmenin Stratejik Planının amaçlarına ulaşılmasına katkısı;
- 2010 hedeflerine doğru ilerlemeye katkısı;
- Ulusal biyoçeşitlilik strateji ve eylem planlarının uygulanmasındaki ilerleme;
- Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkısı;
- Uygulamada karşılaşılan engeller.

F. FORMAT HAKKINDA GÖRÜŞLER

Kutu LXXV.

Bu rapor formatının geliştirilmesine yönelik önerilerinizi lütfen aşağıdaki kutuya yazınız.

Raporun ilk kısmına eklenen ve rapor formatının ilk versiyonunda bulunmayan 2010 hedefleri ve bitki koruma stratejisi ile ilgili sorular hem kendi içinde hem raporun diğer bölümlerinde birbirini tekrar etmektedir. Aynı şekilde iş programlarını sorgulayan sorularda kendi içinde tekrarlar bulunmaktadır.

Rapora VII. Taraflar Toplantısından sonra eklenen ve VII Taraflar Toplantısı kararlarını içeren soruların aynı yıl içinde verilmesi beklenen bir rapor formatında yer alması sağlıklı bir değerlendirme ve raporlama yapılmasını önlemektedir.

Soruların daha kısa ve öz bir ifadeyle sorulması, soru sayısının azaltılarak Tematik Alan esaslı olarak sınıflandırılmasında fayda görülmektedir.

- - - - -